

A stylized staircase graphic composed of light green rectangular blocks, ascending from the top left and descending towards the bottom right, framing the central text.

GUIA DIGITAL DE POLÍTICAS DE
JOVENTUT

Aquesta obra té una llicència Creative Commons
Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0
Internacional (CC BY-NC-SA 4.0)

Centre d'Estudis de l'Esplai Desembre de 2018

Coordinació de continguts: **Albert Giner**

Coordinació tècnica: **Mar Saurina**

Disseny i maquetació: **moire.cat**

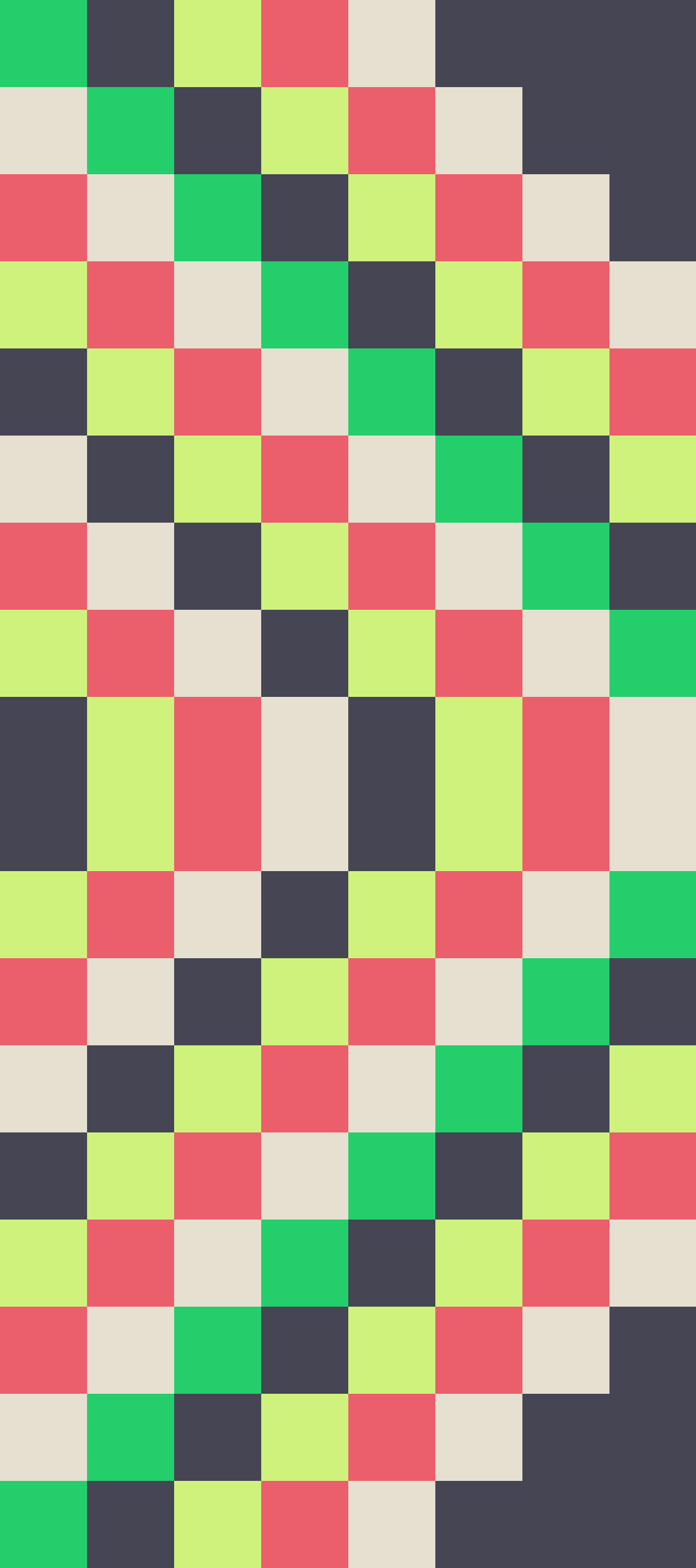
Consell de
Mallorca

Direcció Insular de
Joventut
Departament de
Desenvolupament Local
Consell de Mallorca

centre d'estudis
de l'esplai

Índex

Presentació

00 Introducció

01 Població jove de Mallorca en dades

02 Polítiques de joventut

03 Marc normatiu sobre joventut a les Illes Balears

04 Regidoria de Joventut

05 Equip de joventut

06 Àrees de treball

07 Pla Local de Joventut

08 Comunicació

09 Diàleg amb la gent jove

10 Diversitat del jovent

11 Jovent participatiu

12 Projectes socioeducatius

13 Equipament juvenil

14 Espai públic

15 Programes europeus - Erasmus+ Joventut

Glossari

Persones i entitats col·laboradores

> Presentació

Quan des del Departament de Desenvolupament Local decidírem recuperar la Direcció Insular de Joventut ens marcàrem dos objectius clars. El primer, tornar a recuperar la relació de cooperació i entesa amb els municipis i les associacions juvenils de Mallorca, en altres paraules, anar més enllà del suport econòmic i tècnic puntual i oferir un servei de joventut proper i útil en el dia a dia. El segon objectiu, del qual feim les primeres passes, és el d'estructurar un servei de joventut que sigui motor impulsor, i de canvi, per a les polítiques locals de joventut.

Amb aquestes premisses, una de les primeres accions va ser elaborar un estudi sobre la situació tècnica dels ajuntaments de Mallorca, fet durant el curs 2017-2018, amb el suport del programa SOIB JOVE - Joves Qualificats, per determinar quins són els recursos humans i les accions dirigides de què disposam a nivell local. Aquest treball ens ha permès obtenir una visió global i, alhora, identificar les oportunitats i els reptes que tenim al nostre abast.

D'aquest estudi surt la publicació que teniu a les mans. Aquesta guia pretén ser un marc comú per al personal professional, amb el llenguatge propi del camp en el qual treballam i des del qual construim polítiques locals de joventut; un document bàsic d'aproximació i de consulta per a les persones responsables de les competències de joventut a nivell local, en el moment d'apropar-se a l'àrea de joventut del seu municipi.

Per concloure aquesta introducció, vull oferir-vos tot el meu suport, així com el de tot el Departament que dirigesc i que treballa de valent per millorar la realitat de les polítiques de joventut d'aquesta illa. No vull perdre l'ocasió de donar-vos les gràcies per la feina al vostre municipi i des del lloc que ocupau, que de segur que és profitosa per al conjunt de tota la societat mallorquina.

Joan Font i Massot

Conseller de Desenvolupament Local

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Introducció

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Introducció

El document que es presenta a continuació neix de la necessitat de consensuar uns criteris bàsics per a abordar les polítiques de joventut a Mallorca. La realitat que es viu als municipis és molt diferent i aquest fet dificulta que es puguin compartir objectius i estratègies.

Amb la voluntat de començar a generar sinergies i consensos entre representants polítics i professionals de la joventut, la Direcció Insular de Joventut proposa l'elaboració d'aquest treball.

Des del Centre d'Estudis de l'Esplai s'assumeix aquesta tasca amb il·lusió i amb el convenciment que es treballa per a bastir els fonaments d'unes polítiques de joventut integrals i de qualitat.

Aquesta guia pretén ser una caixa d'eines. Està formada per un conjunt de fitxes, amb l'objectiu de facilitar alguns coneixements per al dibuix de línies de treball, segons les necessitats o els reptes que es persegueixen. El contingut de la guia inclou temàtiques relacionades amb la normativa vigent, l'estructura de l'àrea de joventut, les característiques del col·lectiu jove, els projectes socioeducatius, l'ús dels espais d'intervenció, com ara equipaments o espai públic, i els projectes europeus. La finalitat d'aquesta guia és unificar criteris per a definir projectes, programes i activitats destinades al col·lectiu jove.

Així doncs, es proposa un manual bàsic i complet alhora, un banc de recursos per a responsables polítics mitjançant diferents fitxes breus, que ens acompanyaran en un viatge de descoberta de les polítiques de joventut a Mallorca: què es fa, què es pot fer i per què es fa.

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Introducció

Per a assolir els objectius definits, la guia ha estat redactada per professionals especialistes diversos en les diferents temàtiques proposades.

Per a elaborar algunes fitxes concretes s'ha comptat amb la col·laboració d'organismes especialitzats, com per exemple l'Observatori Jove o l'Associació de Professionals de Joventut de les Illes Balears.

La lectura d'aquesta guia es pot fer seguint l'ordre proposat o de forma lliure, per a explorar cada temàtica i navegar entre les fitxes, triant un itinerari propi. Les possibilitats són múltiples.

- 🏠
- 00
- >
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Què significa ser jove?
Com és i com viu el jovent a Mallorca?

- 00 >
- 01 >
- 02 >
- 03 >
- 04 >
- 05 >
- 06 >
- 07 >
- 08 >
- 09 >
- 10 >
- 11 >
- 12 >
- 13 >
- 14 >
- 15 >
- >

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Què significa ser jove?

Com és i com viu el jovent a Mallorca?

A Mallorca hi viuen **868.693** persones (1.115.999 a les Illes Balears), segons el Padró municipal d'habitants, elaborat per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), l'1 de gener de 2017.

D'aquestes 868.693 persones, **142.530 són joves** d'entre **15 i 29 anys**, el que suposa un **16,4 %** de la població de Mallorca.

Si ampliam la franja d'edat fins als 34 anys, el pes del jovent passa a ser del **24 %**, tal com s'observa en la taula 1. Això significa que gairebé **una de cada quatre persones mallorquines té menys de 35 anys**.

Taula 1: Distribució percentual de la població a Mallorca per grup d'edat (2017)

Població de Mallorca per grups d'edat (padró de 2017)			
Totes les edats	100 %	Totes les edats	100 %
0-14	16 %	0-14	16 %
JOVES 15-29	16 %	JOVES 15-34	24 %
30-49	33 %	35-49	26 %
50-64	19 %	50-64	19 %
>64	16 %	>64	16 %

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

00

01

02

03

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

És interessant observar que el jovent d'entre 15 i 29 anys a Mallorca representen el 16 % de la població (142.530), al igual que el grup d'infants menors de 14 anys (136.478) i el grup de gent gran major de 64 anys (137.368). Però si s'amplia la franja d'edat de la joventut fins als 34 anys, llavors suposa el 24 % de la població, i es configura com el segon grup d'edat més nombrós, només superat pel que agrupa les persones d'entre 35 i 49 anys (205.851 vs. 224.753) i que és la cohort d'edat on es concentra un nombre major de població activa.

La Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut estableix en l'article 3 què és d'aplicació al jovent amb edat compresa entre els 14 i els 30 anys, ambdós inclosos, si bé poden establir-se altres límits, mínims i màxims, per a aquells programes o actuacions en què, per la seva naturalesa o objectiu, s'estimi necessari.

Freqüentment s'identifica el jovent com el grup de persones que es troben entre els 15 i els 30 anys, però cal tenir present que la joventut és una condició social, com es recull en la Llei integral de la joventut, que té unes fronteres difoses: s'inicia amb la pubertat, cada pic en edats més precoces, i finalitza amb l'autonomia i la independència personal, que comporta una sèrie de transicions dins l'àmbit laboral i domiciliari, cap a una família pròpia, i que cada vegada s'allarguen més i són més heterogènies i, de vegades, reversibles.

00

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Així doncs, si es vol atendre les necessitats, els interessos i els reptes que té la joventut, cal tenir present que són molt dispars i que, entre altres factors, l'edat també és determinant. Mentre que per als més joves la configuració de la pròpia identitat té importància, sempre molt lligada a la relació amb els iguals, gaudint de les experiències vitals i de la construcció de l'individu com a ciutadania; el jovent més gran s'enfronta al repte d'assolir l'autonomia i la independència personal, que pivota al voltant de l'àmbit laboral i domiciliari. És per aquests motius que, encara que, en general, xerram que s'és jove entre els 15 i els 30 anys, sovint cal allargar la joventut més enllà dels 30, quan es plantegen polítiques d'ocupació o d'habitatge, per posar dos exemples clars.

Les dades que aquí s'ofereixen pretenen facilitar el coneixement de com viu el jovent a Mallorca i a quins reptes s'enfronta, tot això amb l'objectiu de poder orientar les decisions que es prenen en l'àmbit de les polítiques de joventut i que han de permetre millorar les condicions de vida del jovent. Així doncs, tot seguit es facilita una anàlisi descriptiva breu de la situació actual del jovent de Mallorca, posant atenció, en primer lloc, a les característiques sociodemogràfiques; posteriorment, als aspectes que influeixen en les diferents transicions cap a l'edat adulta i, finalment, a la condició vital del jovent.

Tot i que les persones residents a Mallorca d'entre 15 i 29 anys representen el 16 % de la població total, hi ha municipis on el pes del jovent és superior, com a Son Servera, Alcúdia, Capdepera, Manacor i Palma, (vegeu la taula 2); i d'altres on la representació jove és molt escassa, com a Escorca, Banyalbufar o Ariany, on el jovent no arriba a l'11 % de la població.

- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Taula 2: Municipis de Mallorca segons el percentatge de jovent al municipi (2017)

Major % de joves				Menor % de joves			
Municipi	Població total	Total joves de 15 a 29 anys	Joves/ Pobl. total	Municipi	Població total	Total joves de 15 a 29 anys	Joves / Pobl. total
Son Servera	11.265	2.067	18,3%	Escorca	217	15	6,9%
Alcúdia	19.395	3.502	18,1%	Banyalbufar	495	52	10,5%
Ferrieres	4.633	835	18,0%	Ariany	854	92	10,8%
Sant Antoni de Portmany	25.290	4.477	17,7%	Búger	1.046	128	12,2%
Capdepera	11.267	1.995	17,7%	Costitx	1.247	154	12,3%
Manacor	41.095	7.147	17,4%	Sant Joan	2.064	257	12,5%
Palma	406.492	69.087	17,0%	Mancor de la Vall	1.449	181	12,5%
Eivissa	49.689	8.353	16,8%	Sencelles	3.154	397	12,6%
Calvià	49.063	8.192	16,7%	Sant Joan de Labritja	6.139	781	12,7%
Ciutadella de Menorca	28.838	4.776	16,6%	Estellencs	305	39	12,8%
Deià	637	106	16,6%	Algaida	5.430	699	12,9%
Inca	31.255	5.182	16,6%	Selva	3.869	511	13,2%
Felanitx	17.333	2.851	16,4%	Santa Eugènia	1.653	224	13,6%
Santa Margalida	11.801	1.932	16,4%	Campos	10.418	1.417	13,6%
Artà	7.541	1.233	16,4%	Salines (Ses)	4.860	663	13,6%
Pobla (Sa)	12.793	2.089	16,3%	Puigpunyent	1.997	274	13,7%
Pollença	16.157	2.625	16,2%	Consell	3.962	546	13,8%
Lloseta	5.799	942	16,2%	Montuiri	2.836	392	13,8%
Marratxí	36.383	5.904	16,2%	Maria de la Salut	2.159	299	13,8%
Andratx	10.930	1.721	15,7%	Lloret de Vistalegre	1.277	179	14,0%
Santanyí	11.348	1.786	15,7%	Porreres	5.256	745	14,2%
Sóller	13.936	2.169	15,6%	Fornalux	663	94	14,2%
Petra	2.794	432	15,5%	Alaró	5.389	765	14,2%
Bunyola	6.636	1.019	15,4%	Sineu	3.641	519	14,3%
Muro	6.829	1.040	15,2%	Binissalem	8.143	1.184	14,5%
Campanet	2.512	382	15,2%	Llucmajor	35.513	5.182	14,6%
Vilafranca de Bonany	3.047	463	15,2%	Llubí	2.206	323	14,6%
Esporles	4.942	745	15,1%	Valldemossa	1.950	289	14,8%
Sant Llorenç des Cardassar	8.328	1.249	15,0%				
Santa Maria del Camí	7.062	1.050	14,9%				

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

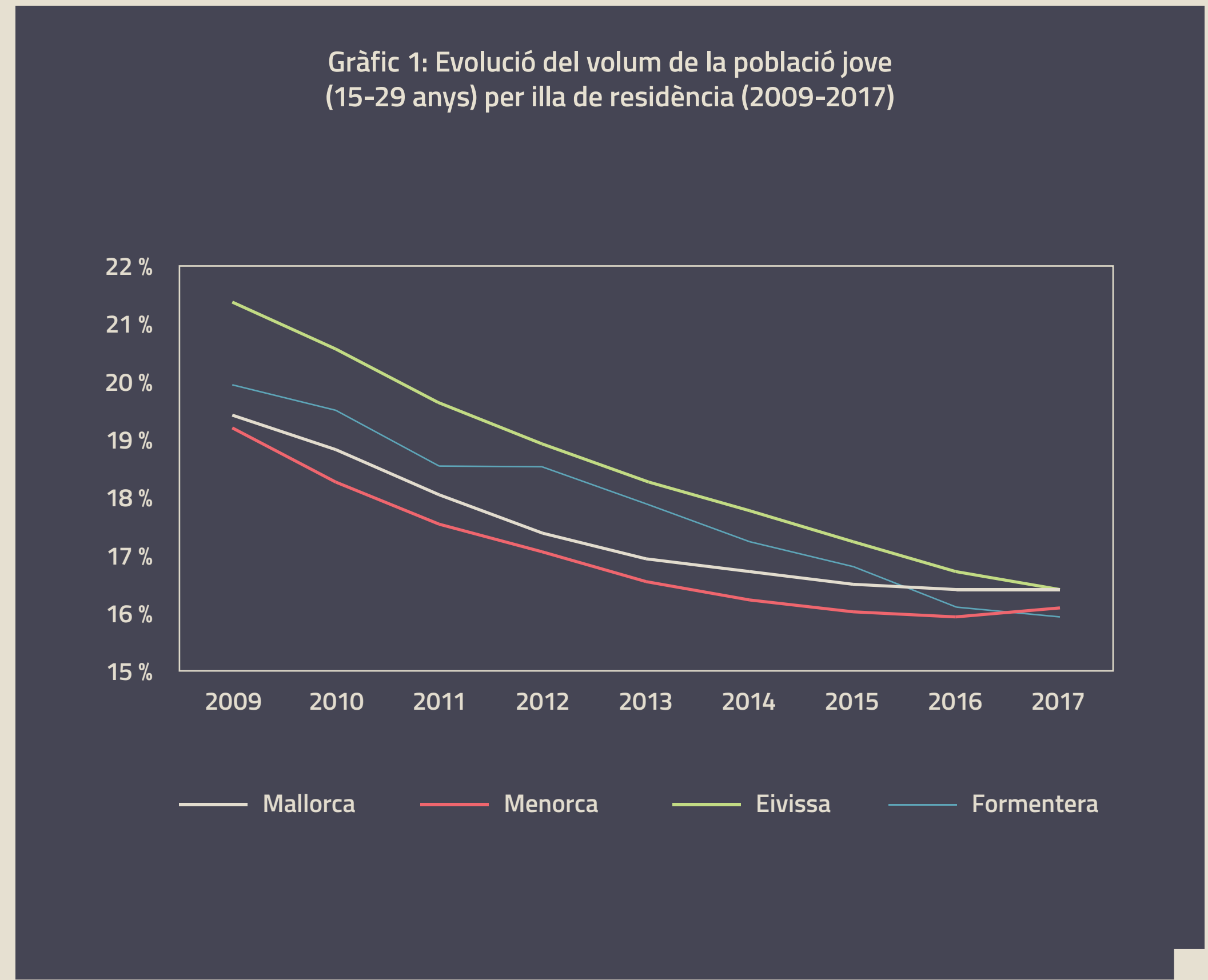

- 00 >
- 01 >
- 02 >
- 03 >
- 04 >
- 05 >
- 06 >
- 07 >
- 08 >
- 09 >
- 10 >
- 11 >
- 12 >
- 13 >
- 14 >
- 15 >
- >

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

El pes de la població jove ha anat minvant al llarg dels anys, en el gràfic 1 s'observa aquest decreixement. Mallorca ha passat de tenir un 19,5 % de població jove el 2009 a un 16,4 % el 2017.

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

En termes relatius, a Mallorca hi viu el 78 % del jovent de les Illes, i es concentra a Palma el 48,47 % del jovent de Mallorca (el 37,82 % a nivell de les Illes Balears). Per tant, el 51,53 % del jovent mallorquí no viu a Palma.

Taula 3: Pes de la població jove resident a les diferents illes i capitals (2017)

	Nombres absoluts		(%) Percentatges		
	Població total	Joves 15-29 anys	Joves / Població total	Joves / Població jove de Balears	Joves de les capitals / Població jove de cada illa
ILLES BALEARS	1.115.999	182.659	16,37 %	100,00 %	-
MALLORCA	868.693	142.530	16,41 %	78,03 %	-
Palma	406.492	69.087	17,00 %	37,82 %	48,47 %
MENORCA	91.170	14.635	16,05 %	8,01 %	-
Maó	28.161	4.424	15,71 %	2,42 %	30,23 %
EIVISSA	143.856	23.533	16,36 %	12,88 %	-
Ciutat d'Eivissa	49.689	8.353	16,81 %	4,57 %	35,49 %
FORMENTERA	12.280	1.961	15,97 %	1,07 %	-

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

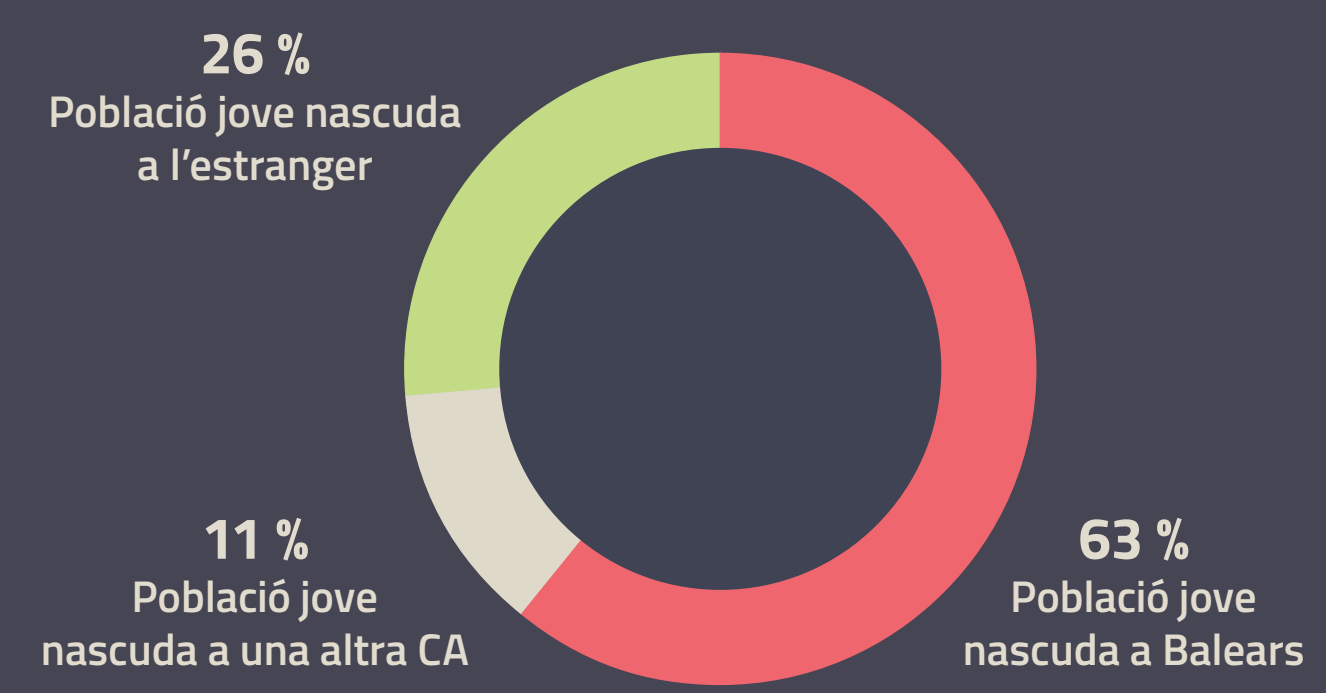

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

De cada 10 joves que viuen a Mallorca 6 han nascut a les Illes Balears, 1 a una altra comunitat autònoma i quasi 3 a l'estranger, tal i com es recull en el gràfic 2.

Gràfic 2: Població jove de 15 a 29 anys a Mallorca segons la procedència (2017)

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

00

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

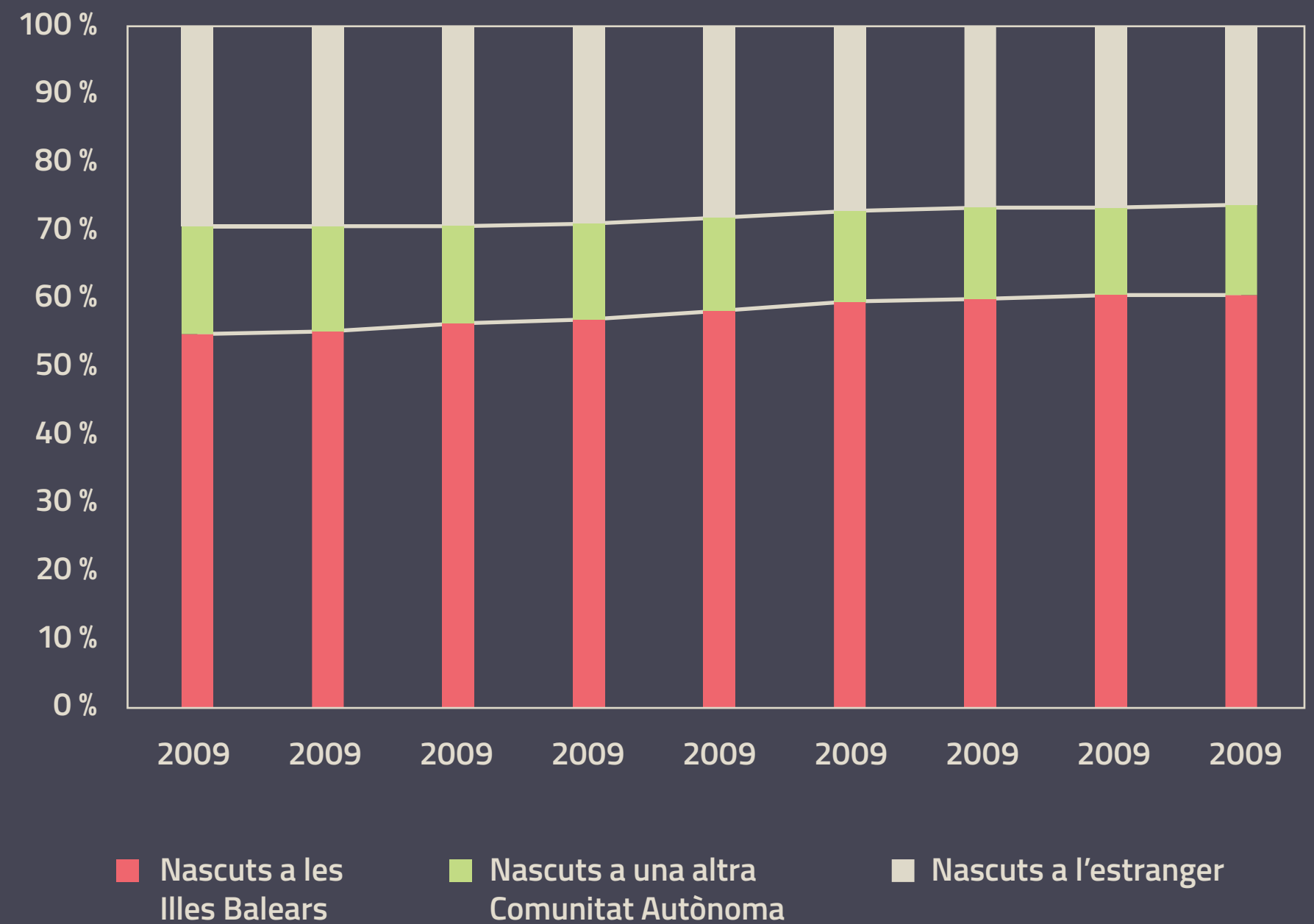

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

El pes de la població jove que viu a Mallorca procedent d'una altra comunitat autònoma, així com la de procedència estrangera, ha baixat des del 2009 (13,55 % i 29,54 % al 2009 vs. 10,67 % i 26,77 % al 2015) i el pes de la joventut nascuda a les Balears ha incrementat (56,91 % al 2009 vs. 62,56 % al 2015) (vegeu el gràfic 3).

Gràfic 3: Evolució del pes del jovent de 15 a 29 anys segons el lloc de naixement (2009-2015) Mallorca

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

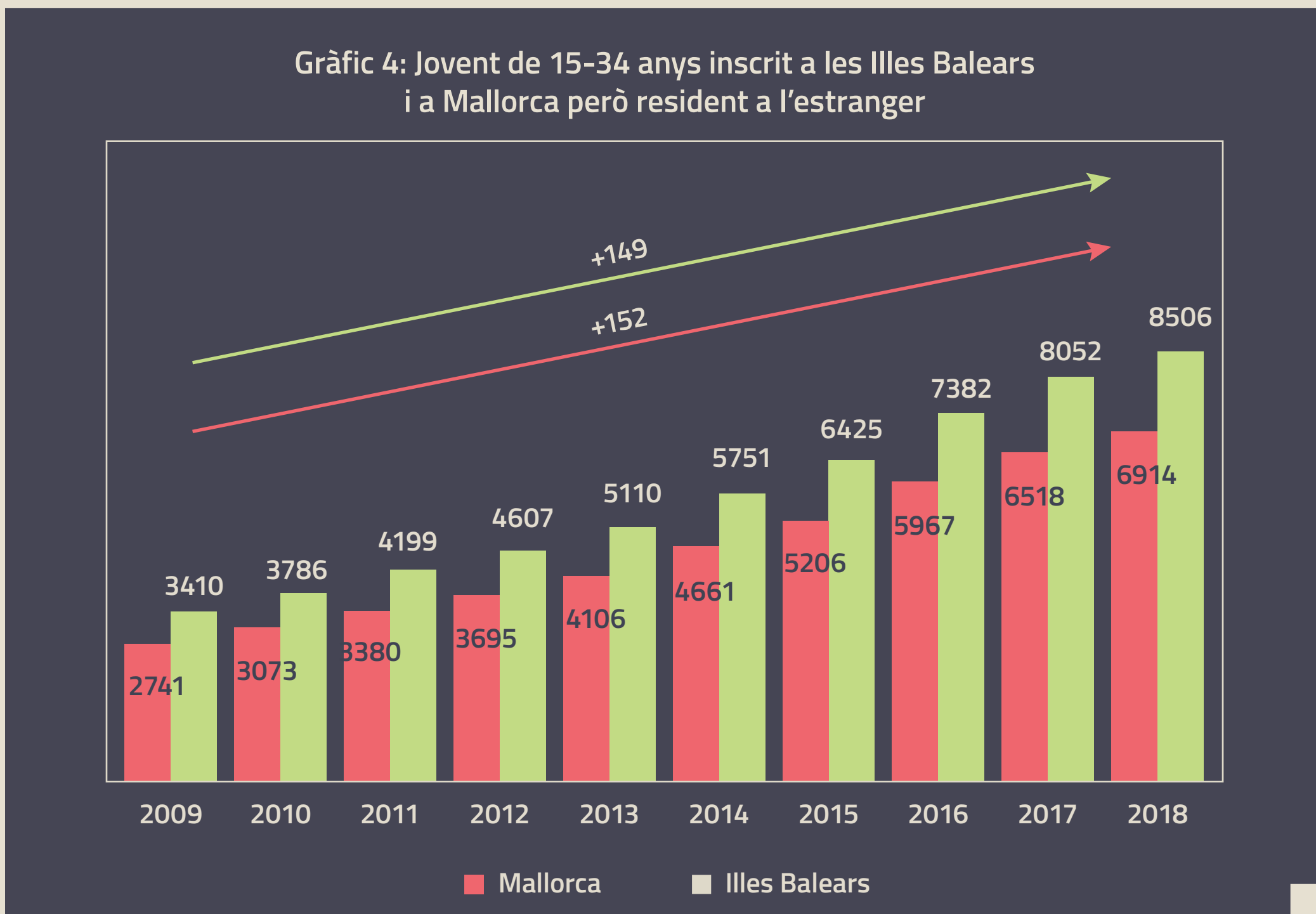
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Any rere any s'incrementa el nombre de joves de Mallorca que resideixen a l'estranger. Del jovent d'entre 15 i 34 anys inscrit a Mallorca, 2.741 residien a l'estranger el 2009, sent 6.914 al 2018, dades que suposen un 152 % d'increment en 10 anys.

Al 2018 de les 28.211 persones inscrites a Mallorca que resideixen a l'estranger 6.914 són joves d'entre 15 i 34 anys (15-19 anys: 2.001 joves; 20-24 anys: 1.915 joves; 25-29 anys: 1.457 joves i 30-34 anys 1.541 joves), fet que significa que una de cada quatre persones (24,50 %) mallorquines residents a l'estranger és jove.

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

El 2014, a Mallorca l'edat mitjana del primer matrimoni fou de 35,49 anys per als homes i de 33,29 anys per a les dones. La unió en matrimoni s'ha retardat més de cinc anys en els darrers dotze anys; anteriorment la mitjana d'edat dels homes que es casaven era de 30,69 anys i de 28,32 anys les dones.

Pel que fa al nombre de casaments, mentre que el 2002 es varen casar 3.186 dones joves d'entre 15 i 34 anys, el 2014 ho feren 1.897. I si el 2002 la majoria de matrimonis es contreien entre els 25 i els 29 anys, el 2014 les dones es casaven majoritàriament entre els 30 i els 34 anys, amb un descens molt significatiu a la franja d'edat de 20 a 24 anys (vegeu la taula 4).

En relació amb els homes joves d'entre 15 i 34 anys, s'observa la mateixa tendència a la baixa en el nombre de casaments, inferiors, en tot cas, al de les dones d'aquestes edats (vegeu la taula 5).

Taula 4: Dones joves per grup d'edat que han contret matrimoni a Mallorca el 2002 i el 2014

Matrimoni de dones joves					
MALLORCA					
	Total joves 15-34 anys	de 15 a 19 anys	de 20 a 24 anys	de 25 a 29 anys	de 30 a 34 anys
2014	1.897	21	182	738	956
2002	3.186	58	745	1.611	772

Taula 5: Homes joves per grup d'edat que han contret matrimoni a Mallorca el 2002 i el 2014

Matrimoni d'homes joves					
MALLORCA					
	Total joves 15-34 anys	de 15 a 19 anys	de 20 a 24 anys	de 25 a 29 anys	de 30 a 34 anys
2014	1.493	5	73	493	922
2002	2.864	15	395	1.475	979

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

00

01

02

03

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

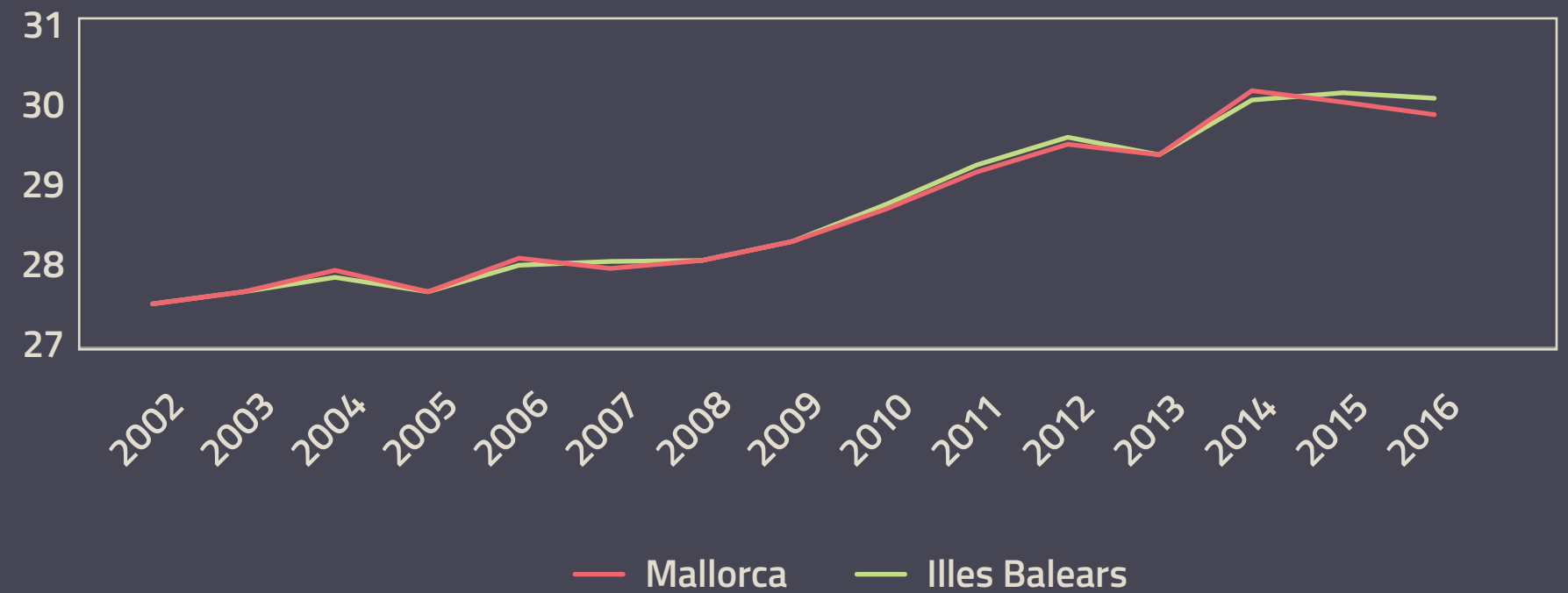
14

15

L'accés a la maternitat també s'ha anat retardant, si el 2002 l'edat mitjana de la maternitat era de 28 anys, el 2016 era de 30 anys (el gràfic 6 en mostra l'evolució).

Gràfic 6: Edat mitjana de la maternitat en el primer fill (2002-2016) a Mallorca i a les Illes Balears

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'IBESTAT.

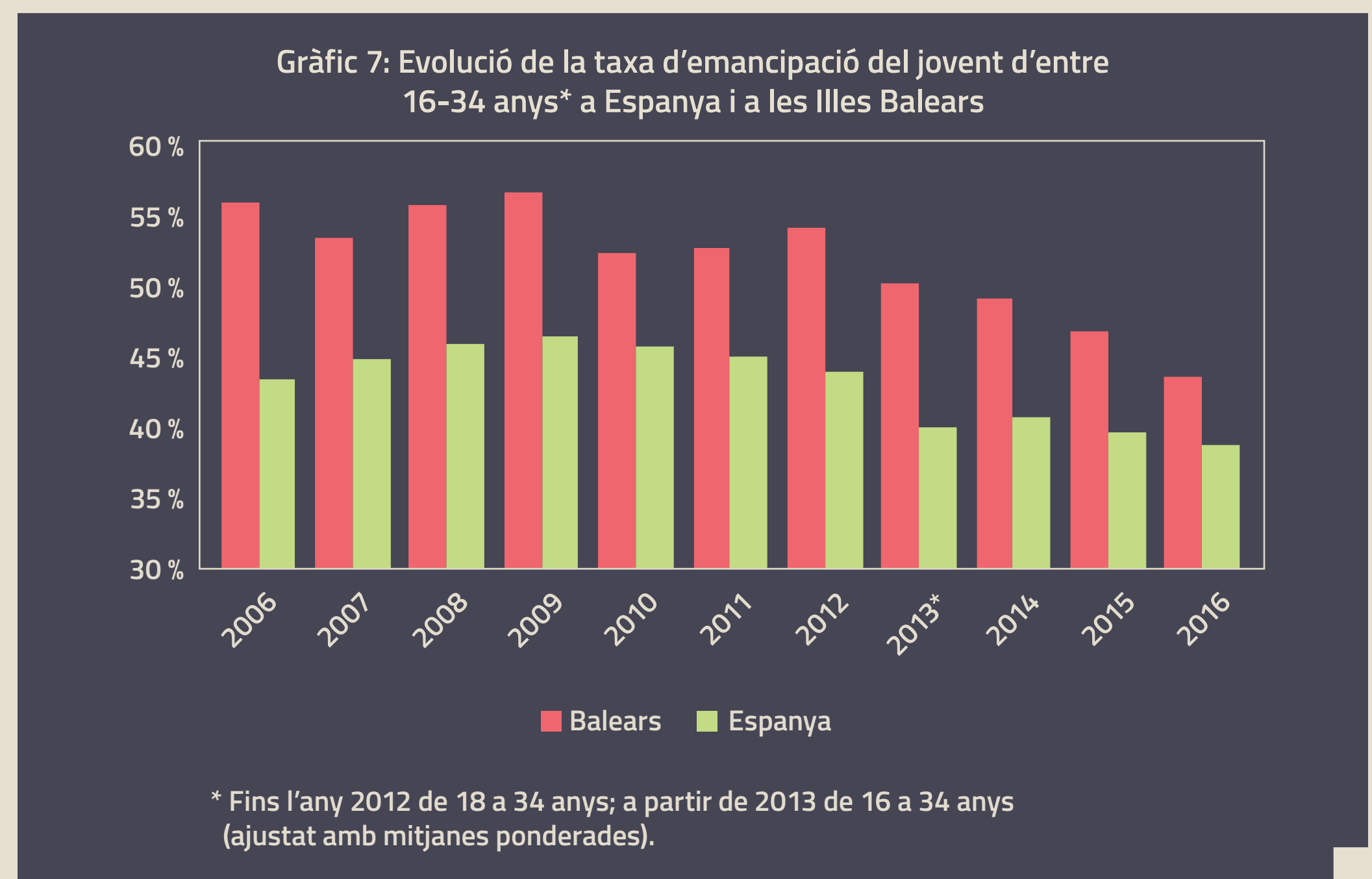

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

A Balears la taxa d'emancipació –percentatge de jovent que viu fora de l'habitatge d'origen respecte del total de persones de la mateixa edat– el 2016 per a jovent d'entre 16 i 34 anys se situa en el 43,7 % (gràfic 7), mentre que a Espanya la taxa és del 38,8 %. El dinamisme del mercat laboral illenc ha afavorit taxes d'emancipació més elevades que la mitja estatal, ara bé, la taxa d'emancipació ha disminuït 13 punts en deu anys (el 2006 era del 56,1 %) (43,5 % a Espanya). El 2016 el 74,1 % del jovent d'entre 30 i 34 anys s'havia emancipat (gràfic 8) (el 2006 era el 80,9 % i el 2010 era el 83,9 %). Per contra, a Espanya la taxa d'emancipació es manté estable (72,7 % el 2006 i 72,8 % el 2016).

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'OBJOVI i de l'Observatorio de la Emancipación.

00

01

02

03

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

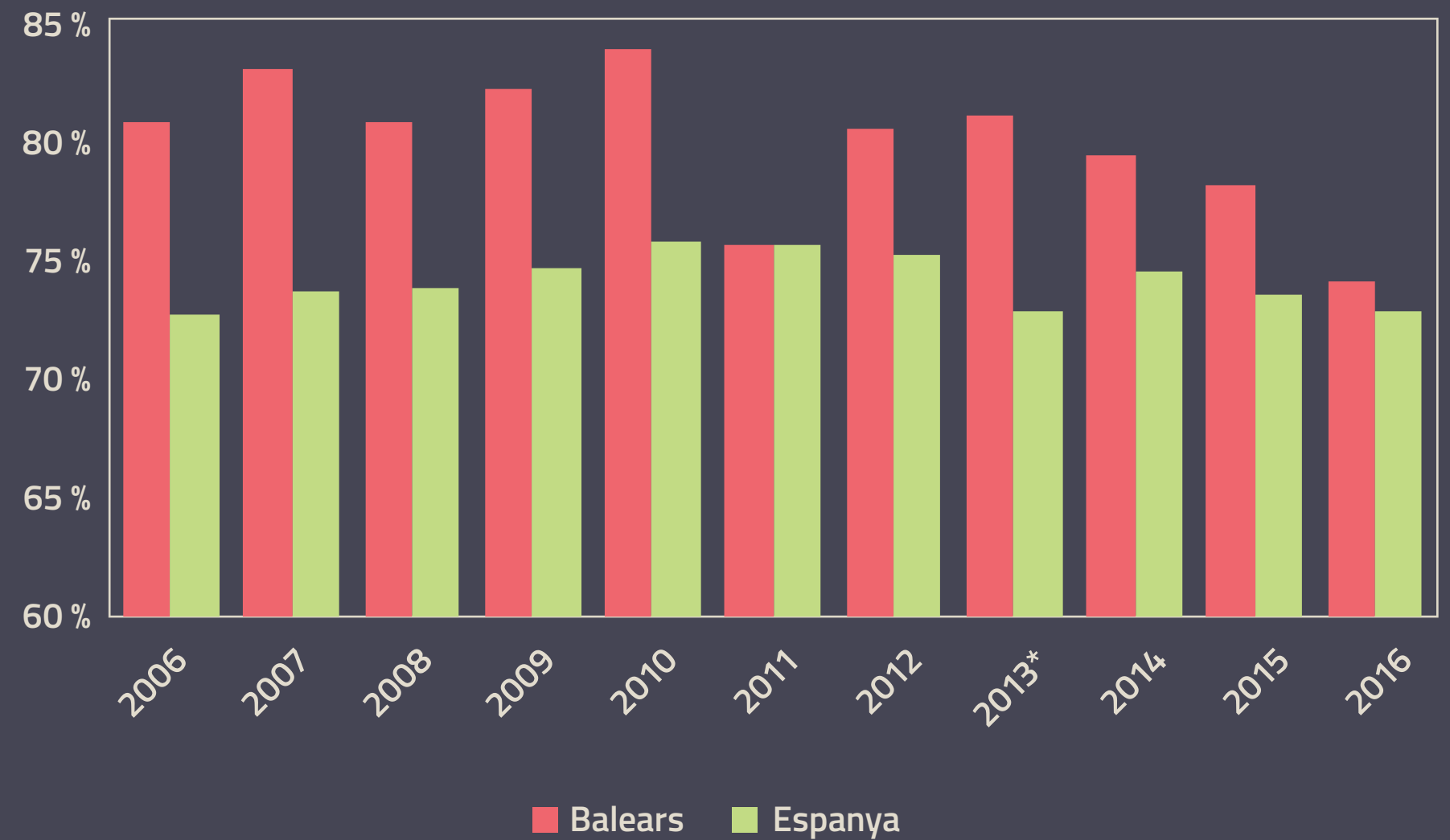
13

14

15

Gràfic 8: Evolució de la taxa d'emancipació del jovent d'entre 30-34 anys a Espanya i a Illes Balears

* Fins l'any 2012 de 18 a 34 anys; a partir de 2013 de 16 a 34 anys (ajustat amb mitjanes ponderades).

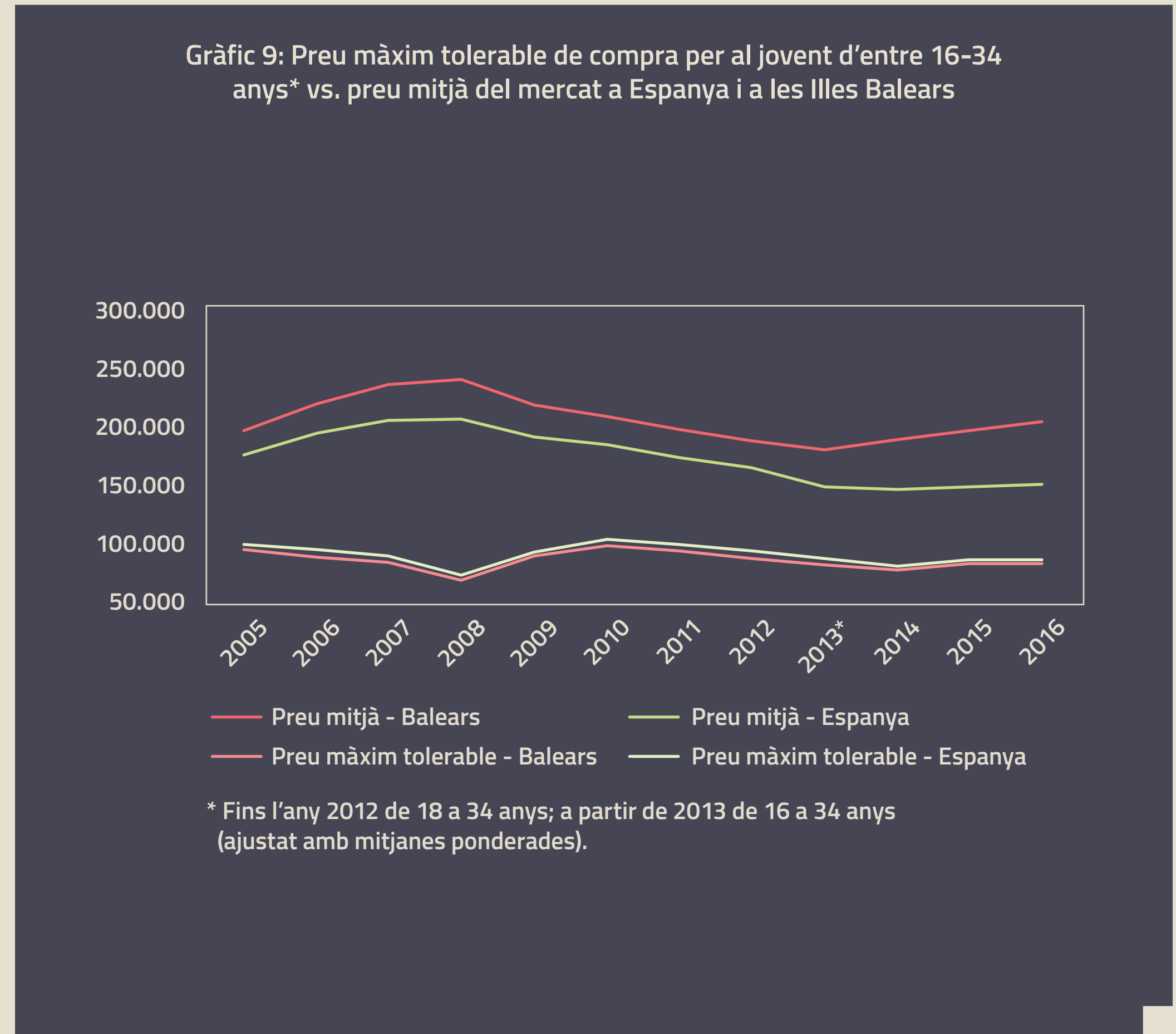
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'OBJOVI i de l'Observatorio de la Emancipación.

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Pel que fa al preu de l'habitatge (vegeu el gràfic 9), el 2016 el preu de compra era 2,5 vegades superior al preu màxim assumible per al jovent.

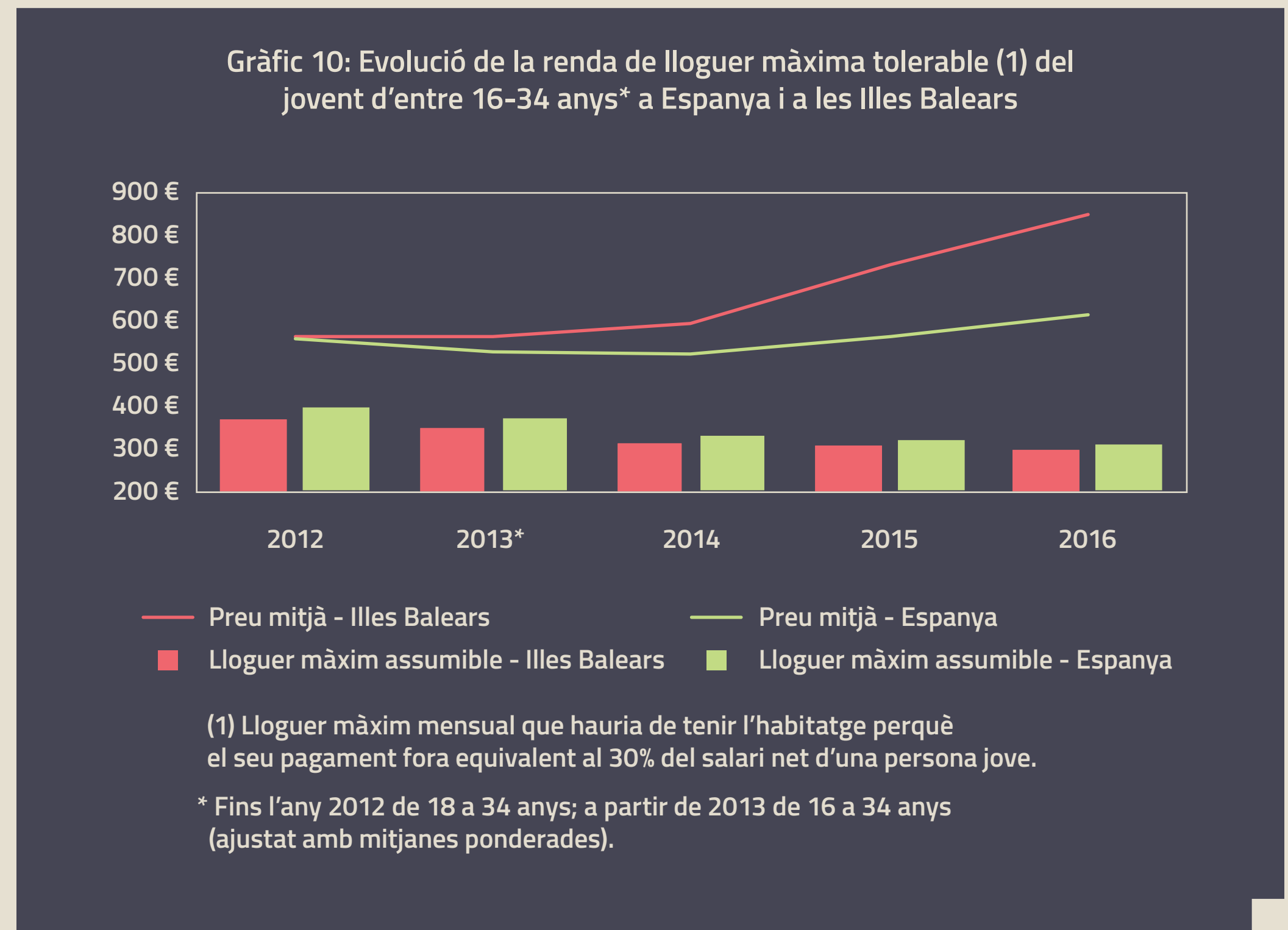
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'OBJOVI i de l'Observatorio de la Emancipación.

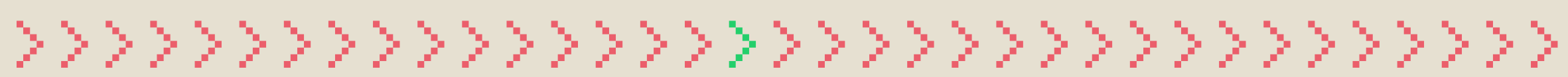
01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

L'accés a l'habitatge en règim de lloguer tampoc és fàcil per al jovent. Mentre que el preu mitjà d'un lloguer el 2016 a Balears era de 847 €, la renda de lloguer màxima tolerable –cost que hauria de tenir el lloguer perquè el pagament fos equivalent al 30 % del salari net de la persona– era de 297 €. Sent el preu del lloguer, tal com s'observa en el gràfic 10, gairebé tres vegades superior al preu que el jovent es pot permetre.

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de l'OBJOVI i de l'Observatorio de la Emancipación.

00

01

02

03

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

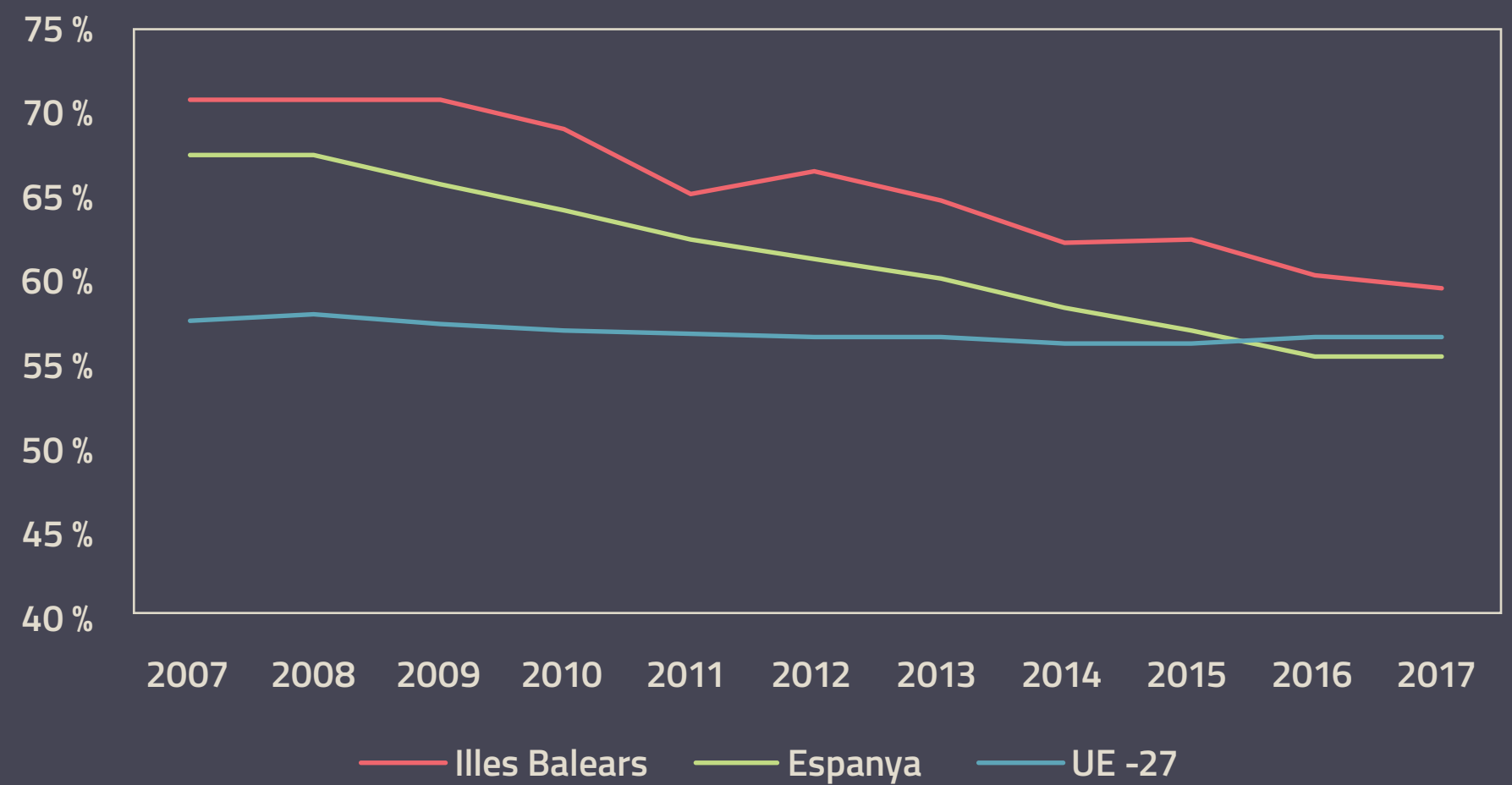
14

15

En relació amb la transició econòmica del jovent, és a dir, el pas de la dependència econòmica de la família d'origen a la dependència d'uns ingressos propis, tal com s'observa en el gràfic 11, les taxes d'activitat juvenil a Balears el 2017 (59,5 %) es mantenen per damunt de les espanyoles (55,5 %) i de les europees (56,7%), tot i que les diferències han anat minvant els darrers anys.

Gràfic 11: Taxes d'activitat < 30 anys (2007-2017)

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

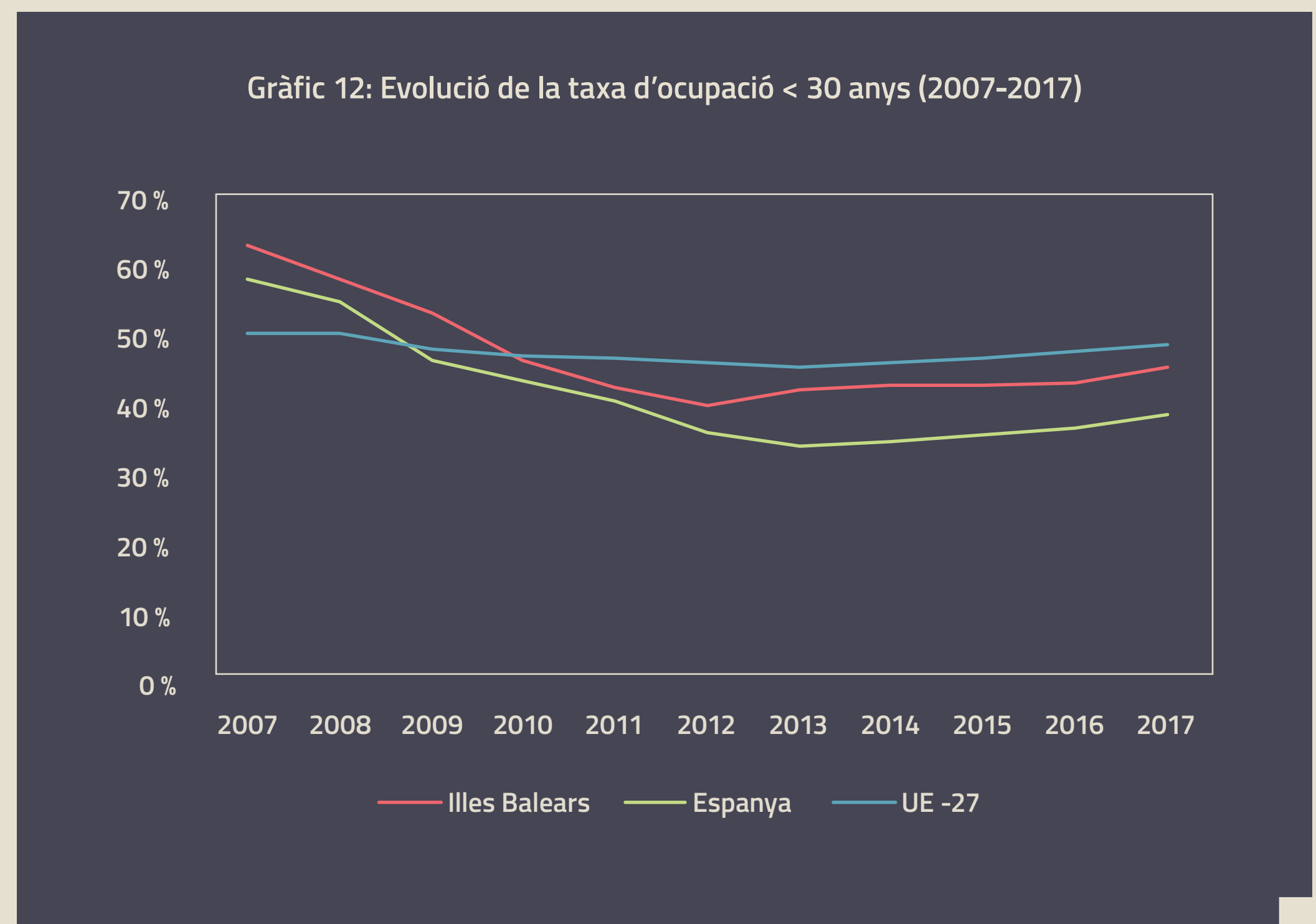

- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

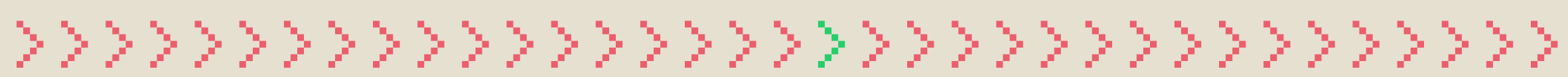
01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Les taxes d'ocupació del jovent menor de 30 anys a les Illes Balears han estat superiors durant molts anys a les del jovent espanyol i encara més en relació amb el jovent de la Unió Europea. Observant l'evolució que recull el gràfic 12, s'aprecia com a partir de l'any 2010 les taxes d'ocupació de la joventut illenca s'igualen a les del jovent de l'Europa dels 27, tot i que es mantenen per damunt de la mitja espanyola, que és la que més minva.

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

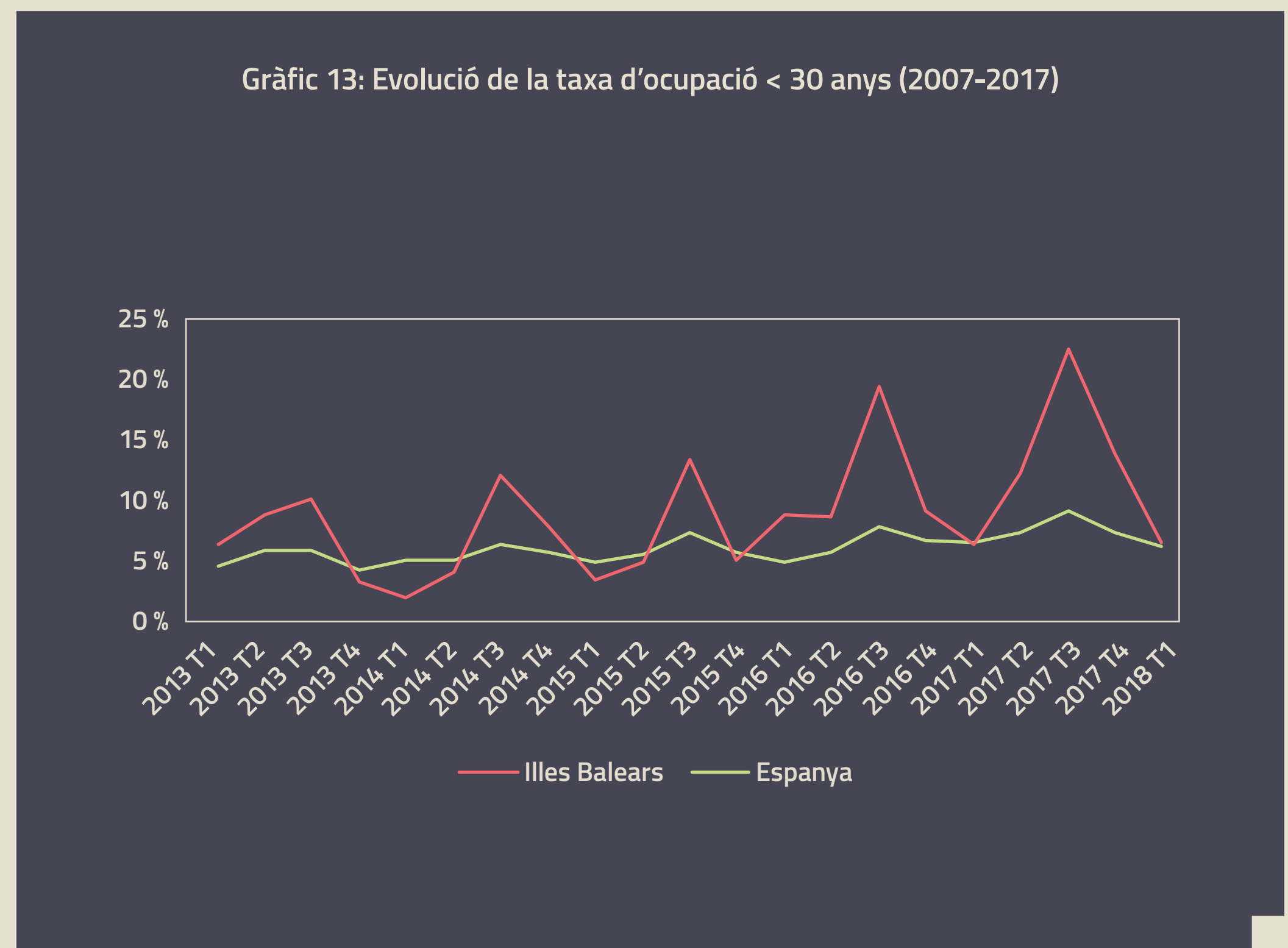
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

El 86 % de la joventut de Balears fa feina al sector serveis, el 7 % a la indústria, el 6 % a la construcció i només un 1 % fa feina a l'agricultura.

L'estacionalitat marca l'ocupació a les Illes Balears i, significativament, la predisposició a treballar del jovent, tal com s'observa en els gràfics 13 i 14.

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

00

01

02

03

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

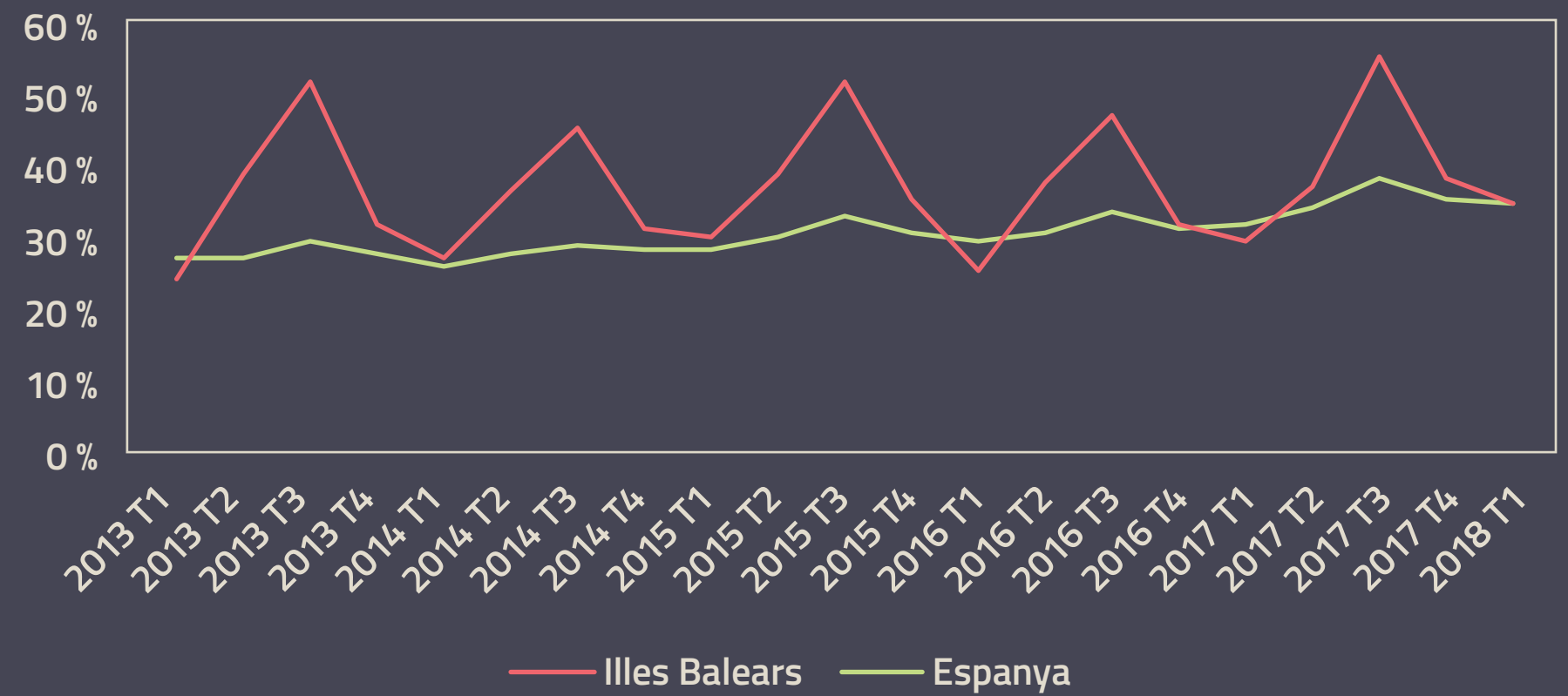
13

14

15

+

Gràfic 14: Evolució de la taxa d'ocupació a les Illes Balears i a Espanya entre els joves de 20 a 24 anys (2013T1-2018T1)

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

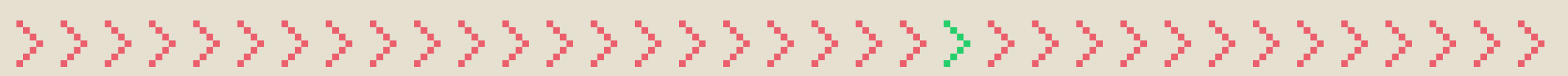
01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

El 2017 la taxa d'atur del jovent illenc se situa en el 22,7 %, inferior al 29,4 % d'Espanya i molt per sobre del 13,2 % de la mitjana europea.

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades de l'OTIB.

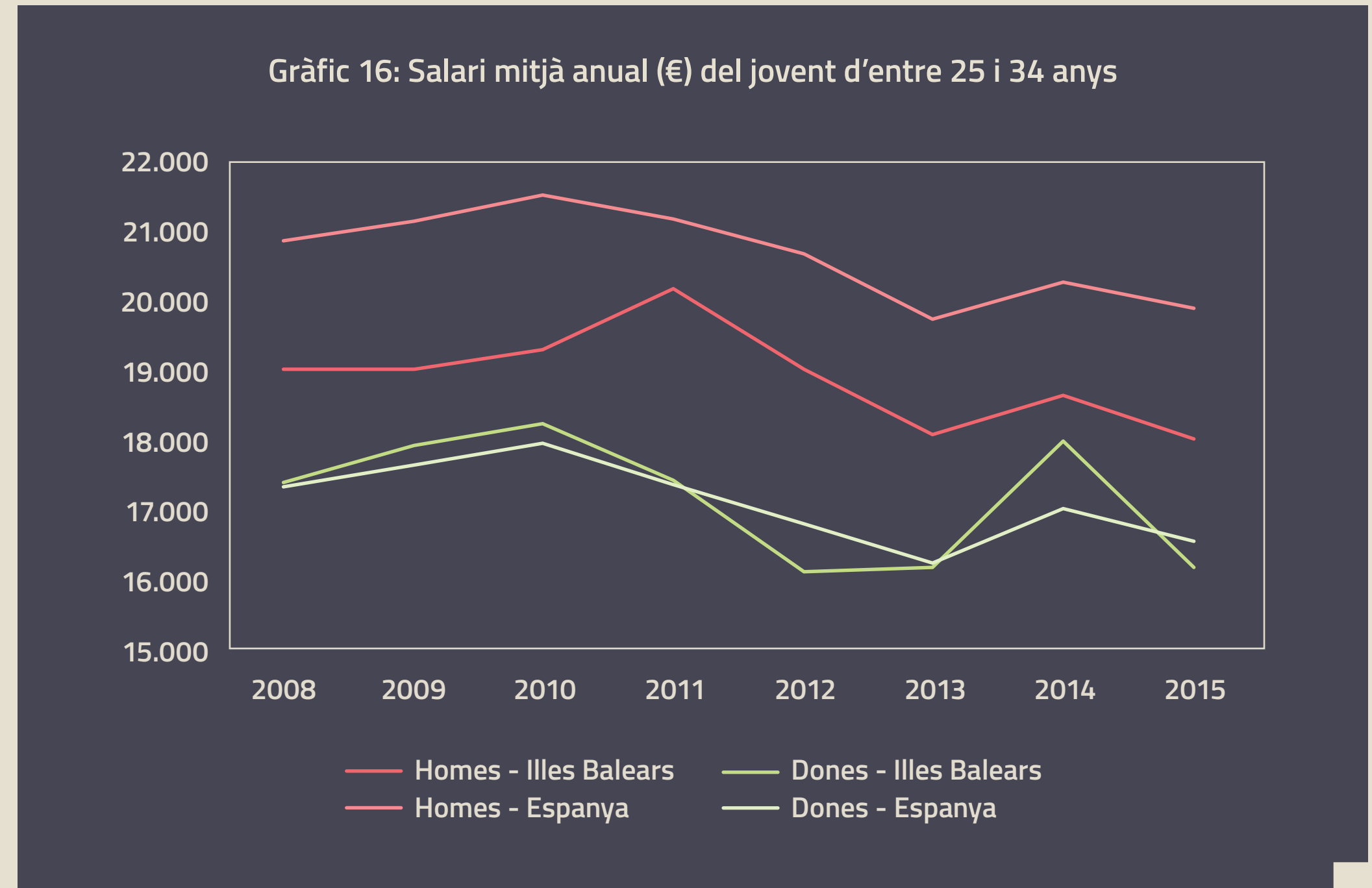
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

9 de cada 10 contractes nous a joves de 16 a 29 anys són temporals. El 2016 el 67 % dels contractes registrats entre el jovent de 16 a 34 anys tenien una durada inferior a un any.

El gràfic 16 mostra com les dones joves segueixen cobrant menys que els homes, tot i que la diferència a les Balears no és tan accentuada com en el conjunt de l'Estat espanyol.

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'INE (enquesta anual d'estructura salarial).

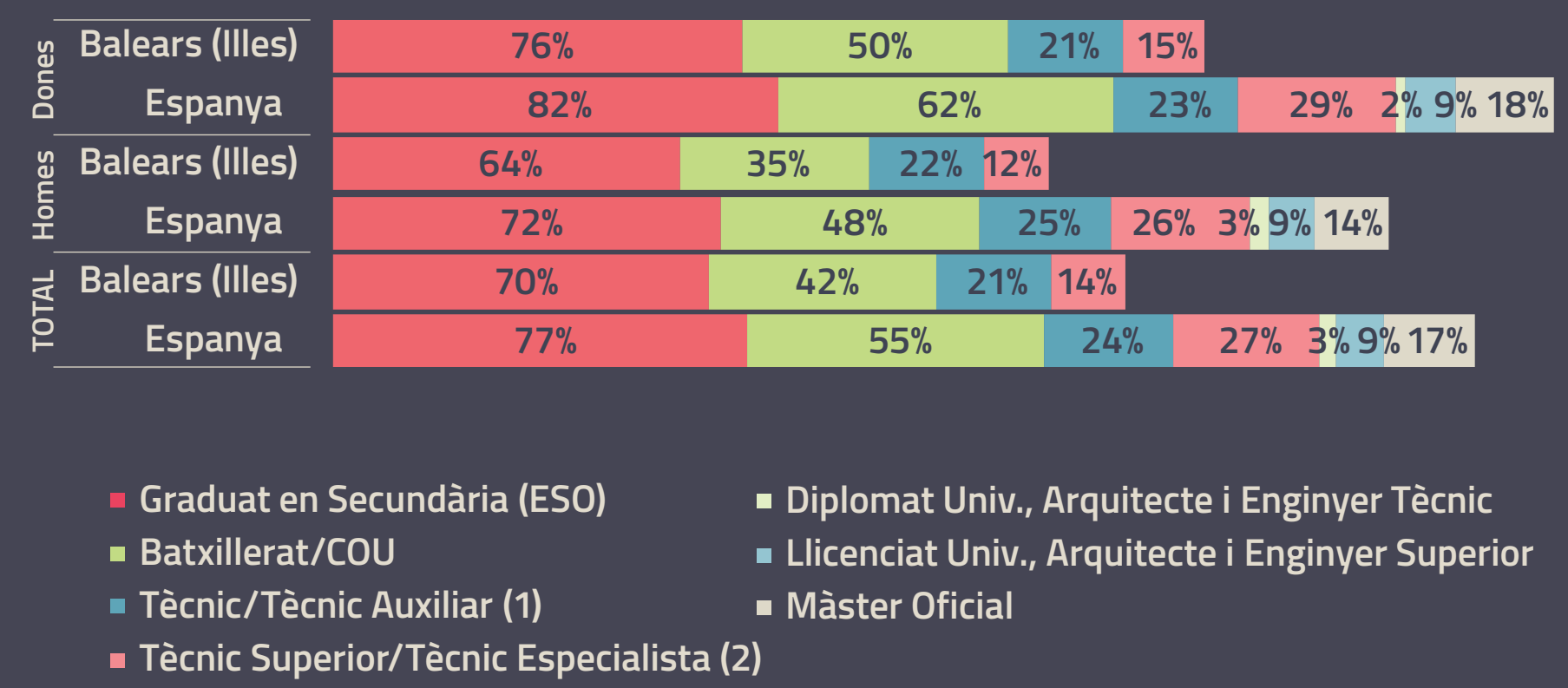

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Gràfic 18: Taxa bruta de població que es gradua en cada nivell d'ensenyament (2013-2014)

Font: elaboració de l'OBJIB a partir del Ministeri d'Educació, Les xifres de l'educació a Espanya, curs 2013-2014.

A la UIB la majoria d'estudiants són dones (gràfic 19), que prefereixen les carreres de l'àmbit de les ciències socials i jurídiques (gràfic 20), a l'igual que els homes, tot i que en menor percentatge. Les enginyeries segueixen sent carreres majoritàriament masculines.

00

01

02

03

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

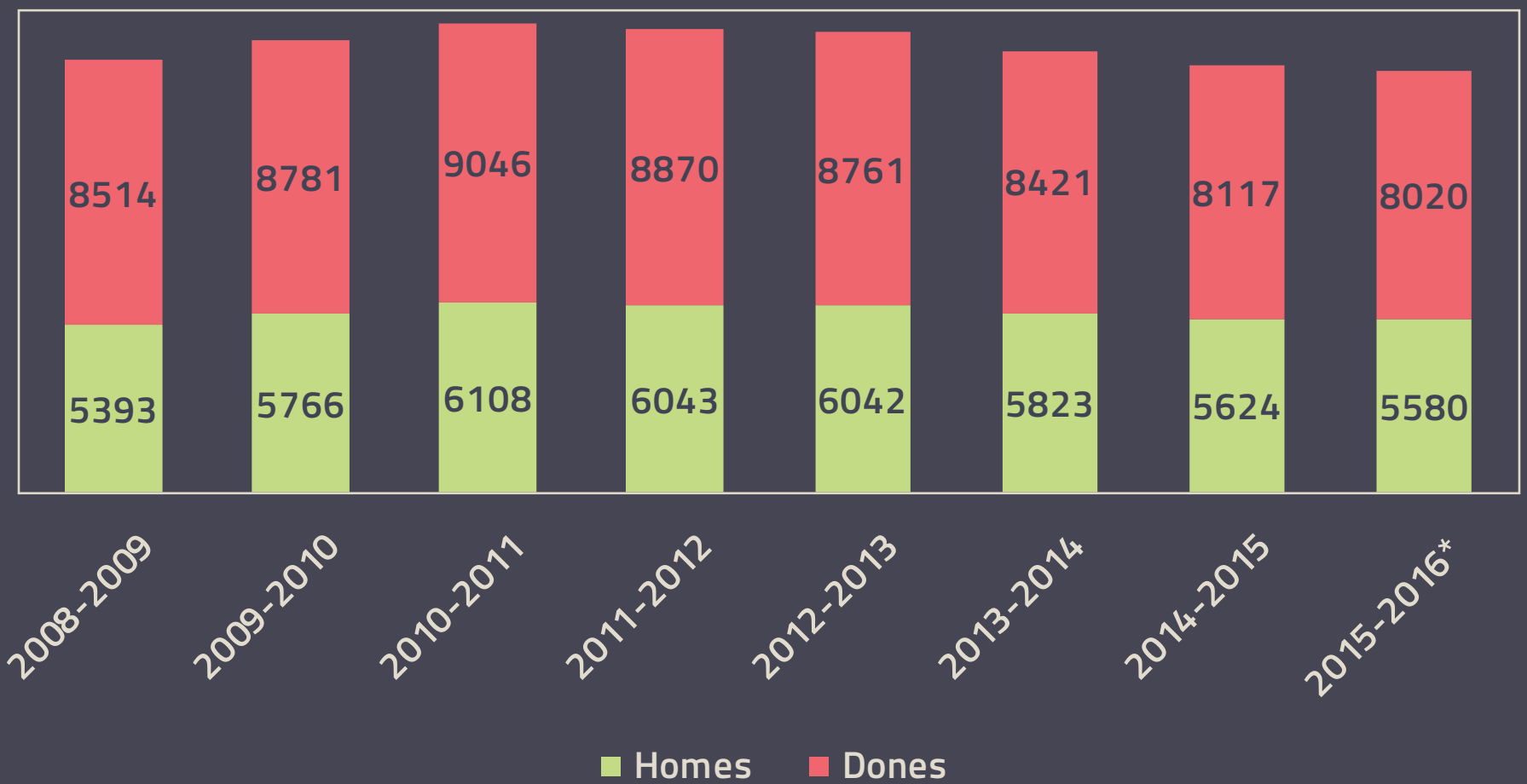
13

14

15

Gràfic 19: Evolució de les persones matriculades a la universitat pública de les Illes Balears segons el sexe

Font: elaboració de l'OBJIB a partir del Ministeri d'Educació.

00

01

02

03

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

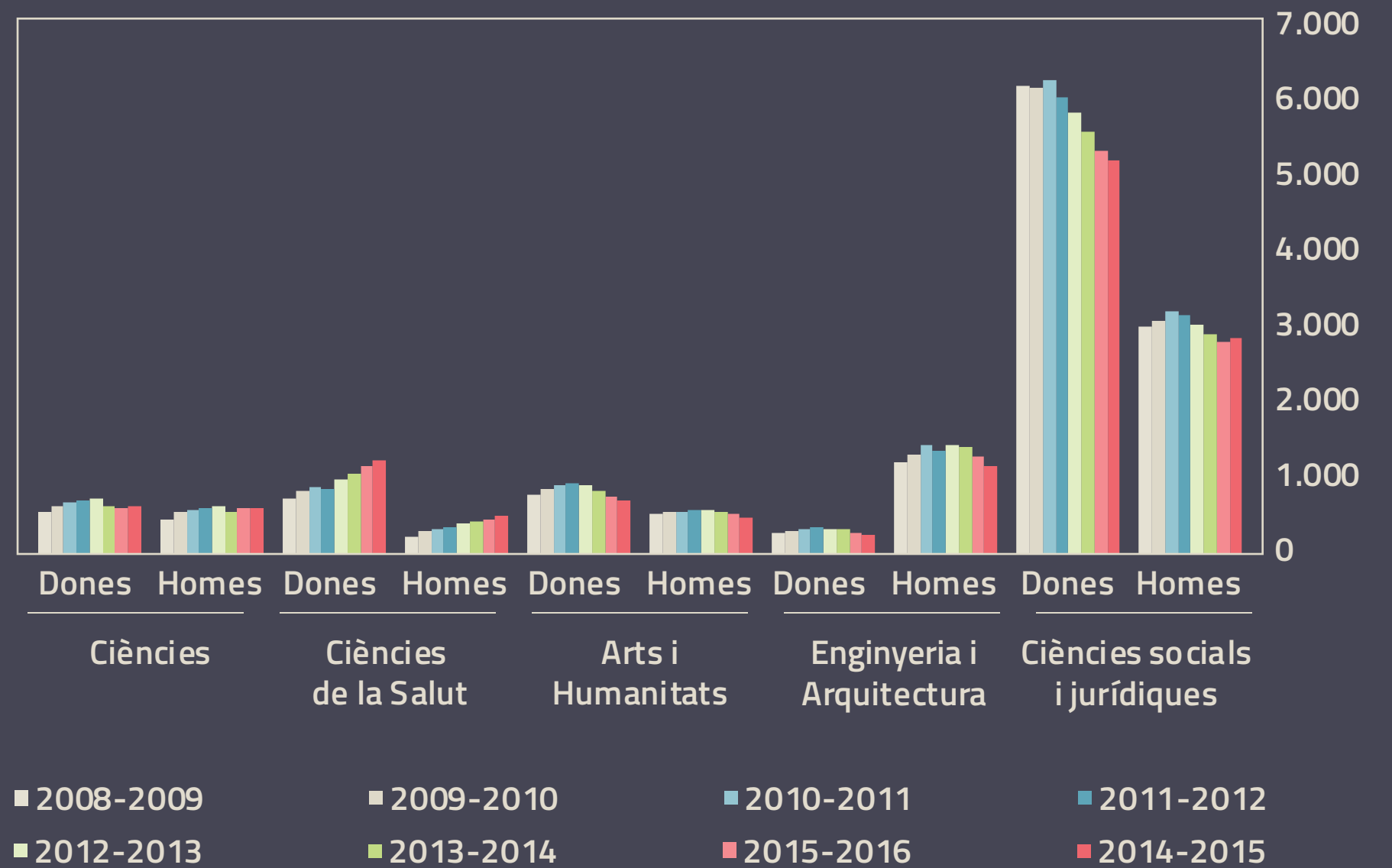
13

14

15

Gràfic 20: Nombre de persones matriculades a la universitat pública de les Illes Balears segons sexe i branca d'ensenyament

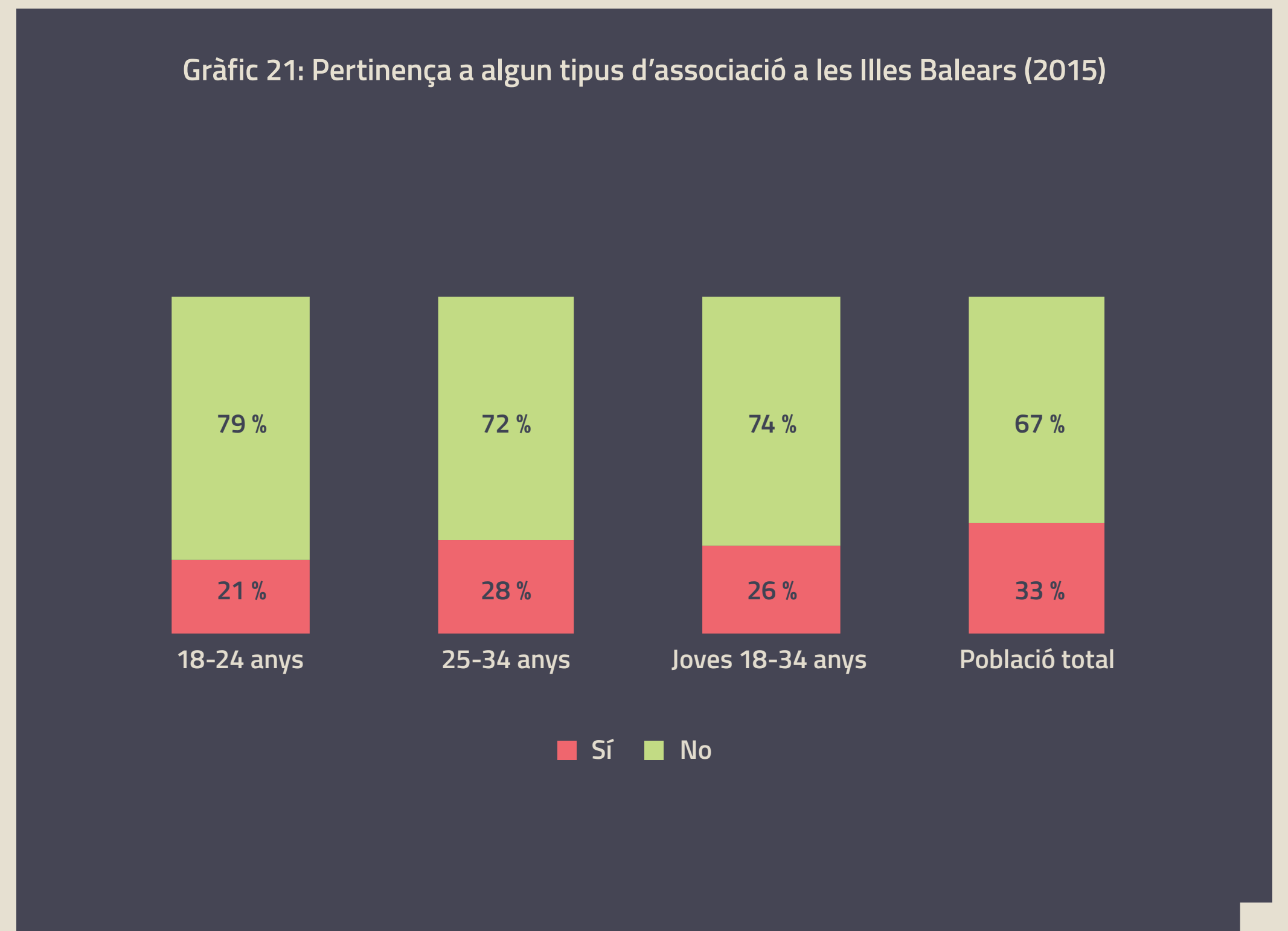
Font: elaboració de l'OBJIB a partir del Ministeri d'Educació.

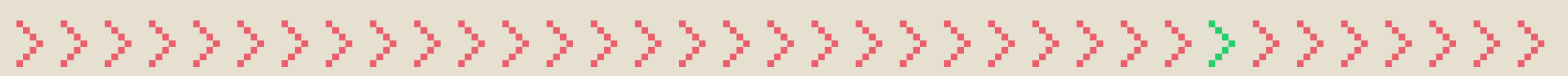
01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Pel que fa a l'exercici de la ciutadania, la pertinença a algun tipus d'associació és menor entre la població jove que entre la població total, tot i que no hi ha una diferència important (gràfic 21). Les associacions o els clubs esportius registren el nombre major de jovent associat, amb un 40 % (gràfic 22). Entre els 18 i els 24 anys el 40 % del jovent pertany a un club esportiu o grup juvenil.

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades del CIS (Enquesta postelectoral autonòmica 2015).

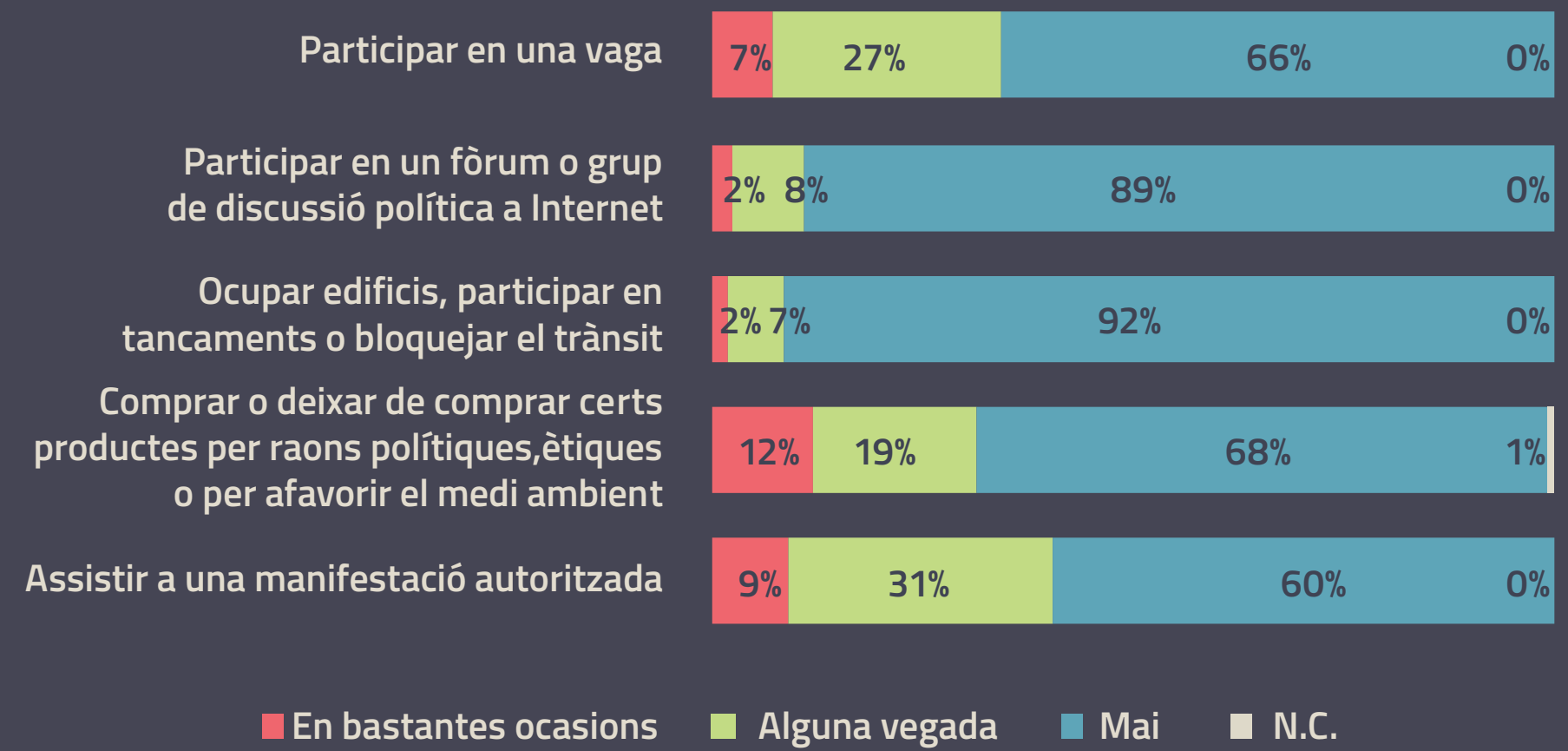

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

El 40 % del jovent de les Illes Balears ha assistit a una manifestació i el 34 % ha participat en una vaga. El 31 % ha deixat de comprar per raons ideològiques (vegeu el gràfic 23).

Gràfic 23: Pertinença a algun tipus d'associació a les Illes Balears (2015)

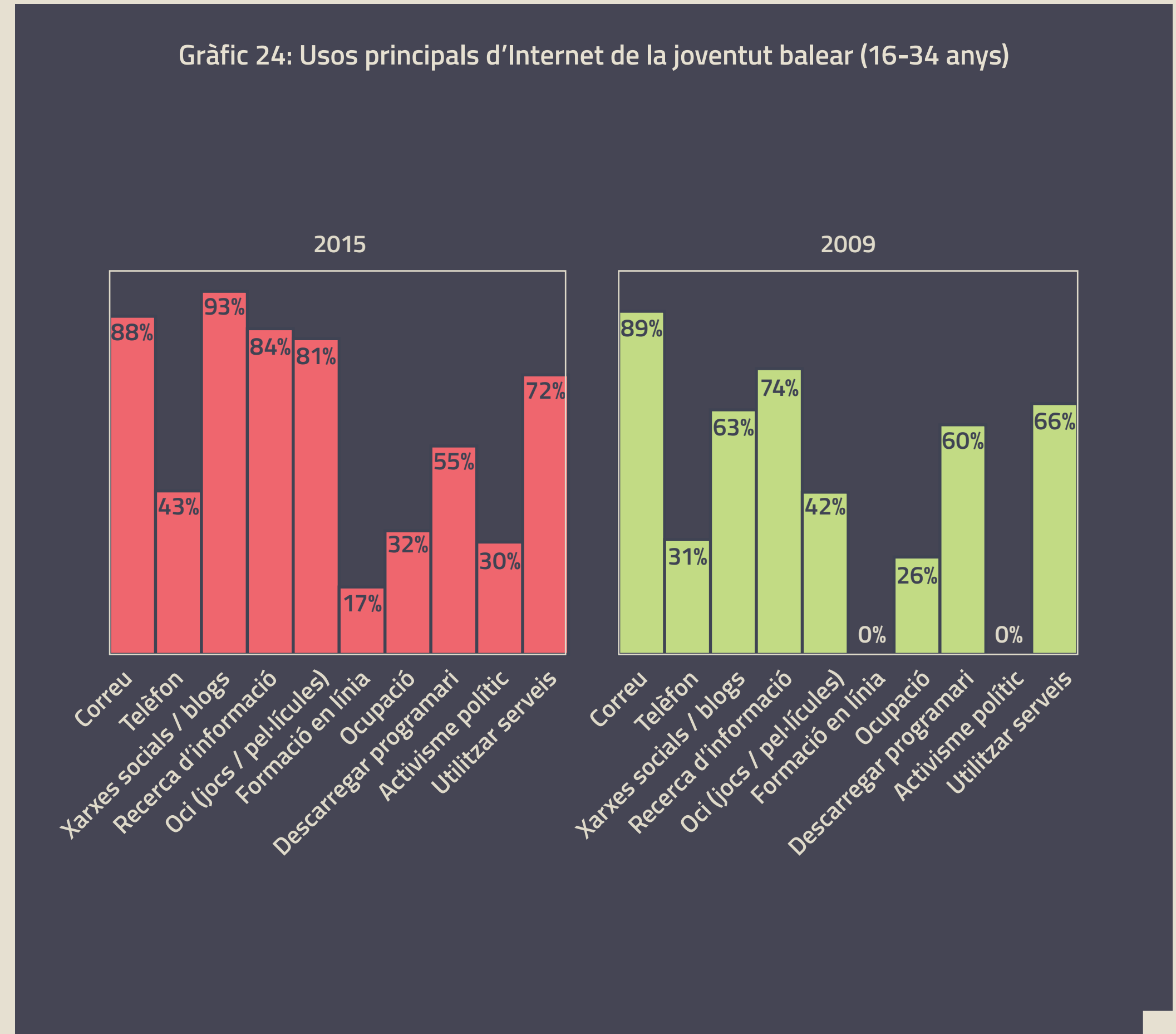
Font: elaboració de l'OBJIB a partir de dades del CIS (Enquesta postelectoral autonòmica 2015).

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

El 91 % del jovent es connecta a Internet diàriament i el 93 % participa en xarxes social, d'acord amb les dades de l'IBESTAT.

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT.

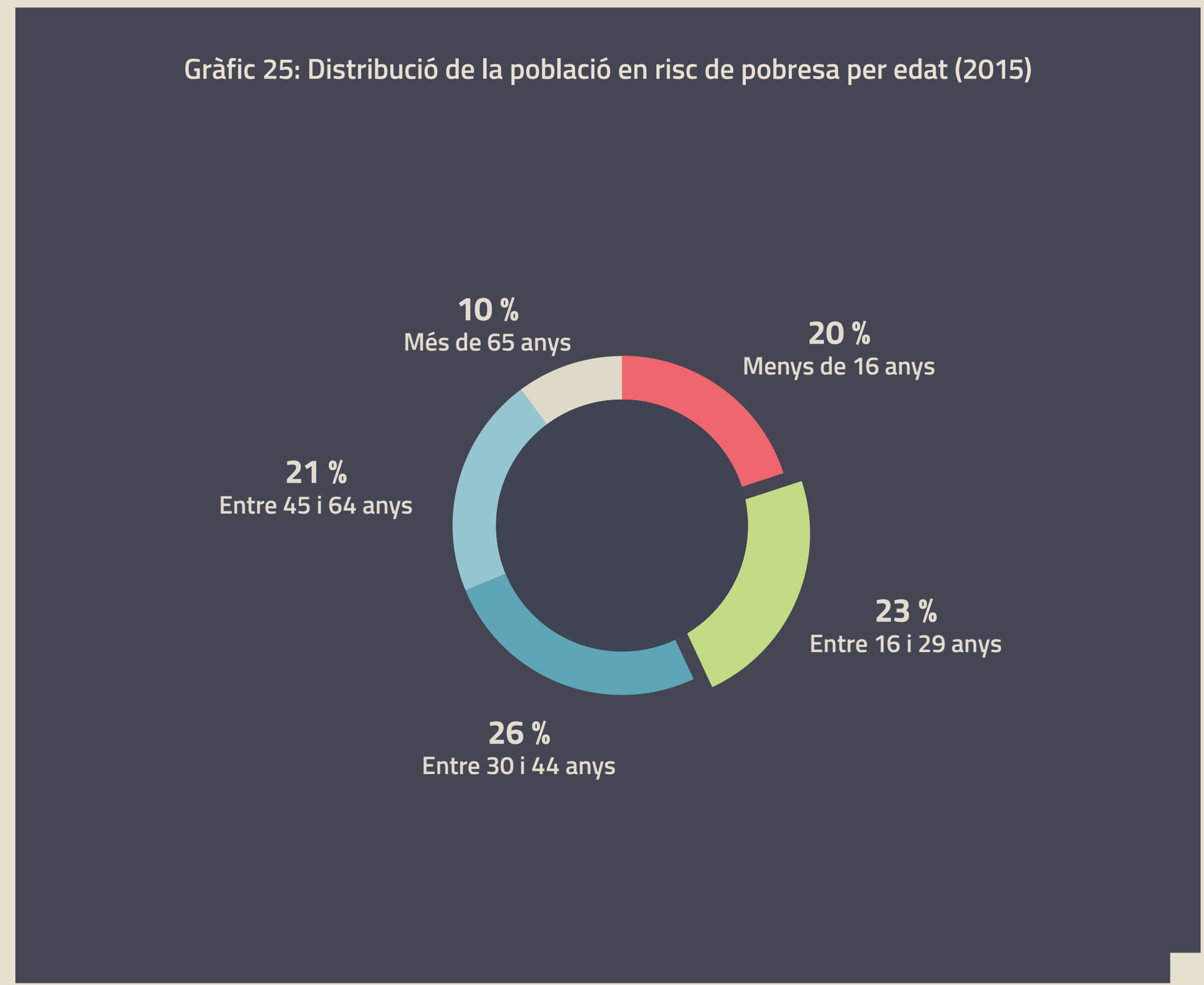

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

El 2015 el risc de pobresa de la població de les Illes se situava en el 25,9 % (el 22,9 %, en els homes i el 28,8 %, en les dones). Ser dona i jove incrementa el risc de pobresa (gràfic 26).

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT.

00

01

02

03

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

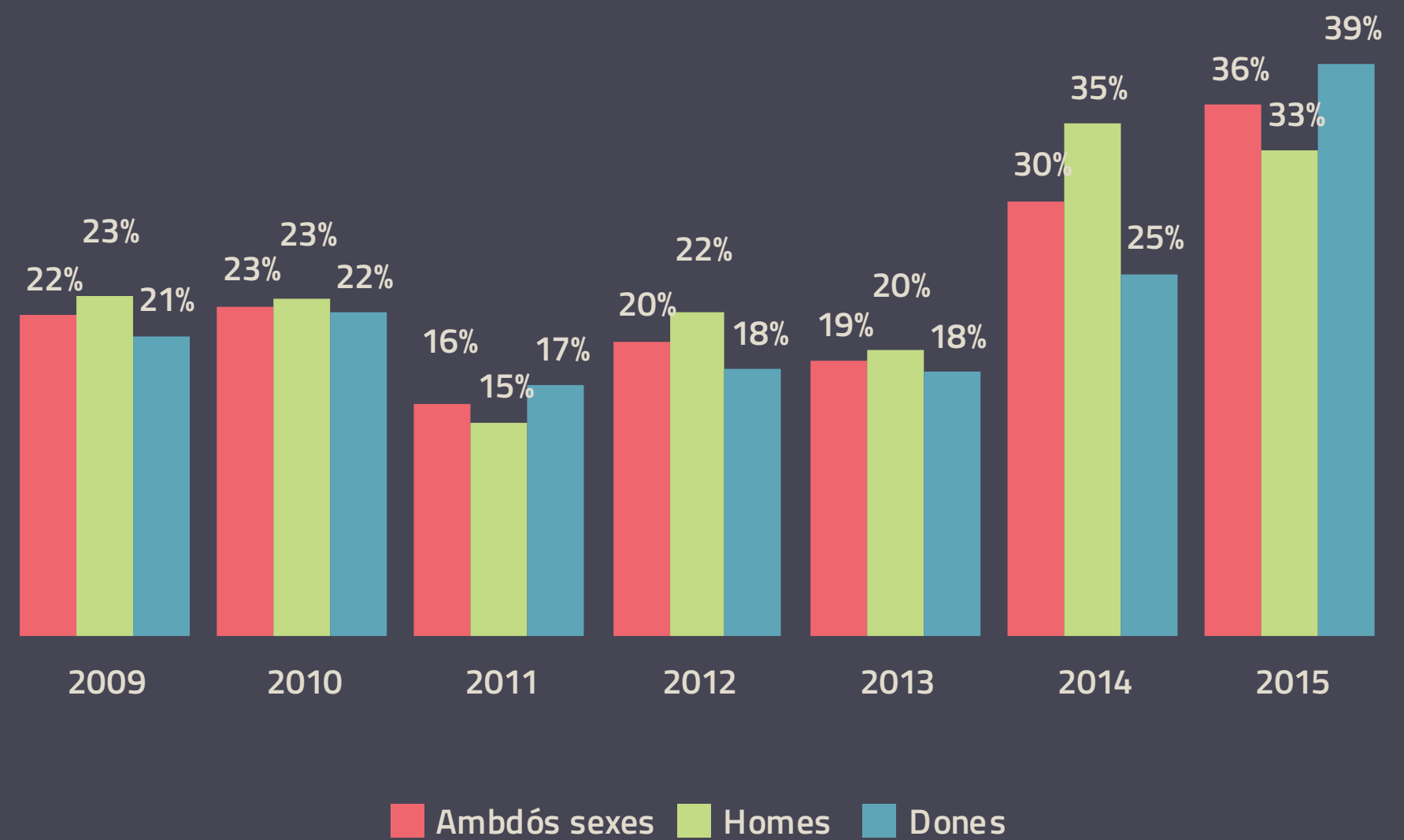
14

15

+

La taxa de risc de pobresa és el percentatge de persones que està per sota del llindar de pobresa. El llindar de pobresa emprat és el relatiu a les Illes Balears.

Gràfic 26: Taxa de risc de pobresa de la joventut balear (16-29 anys)

Font: elaboració de l'OBJIB a partir de les dades de l'IBESTAT.

01

> Població jove de Mallorca en dades (agost de 2018)

Recomanacions pràctiques

- Per donar resposta a les necessitats i reptes del jovent cal tenir present els tres grans models actuals de polítiques de joventut: transició, afirmació i participació (Comas, 2007).
- Les polítiques de joventut han de perseguir la millora de la qualitat de vida del jovent.
- Si es vol tenir impacte en la vida del jovent, cal que les decisions es fonamentin en el coneixement de la realitat, les condicions de vida, les necessitats i els reptes del jovent.
- Per desenvolupar polítiques de joventut cal disposar d'estructures politicoadministratives responsables d'executar aquestes polítiques.
- Cal destinar recursos, no només de caire econòmic, sinó també consistents en personal especialitzat en joventut: personal dinamitzador, tècnic, d'assessoria.
- Cal comptar amb el jovent del territori, així com amb el personal professional vinculat amb la matèria de joventut que han treballat i treballen per al jovent i amb ell, ja sigui des de les institucions o des de les associacions i entitats prestadores de serveis a la joventut.
- Cal tenir en compte, també, altres institucions i, en especial, la resta de departaments i administracions locals.
- Finalment, cal treballar per disposar de dades actualitzades i desagregades per territori i també per millorar la coordinació i col·laboració interinstitucional.

00

01

02

03

> Població jove de
Mallorca en dades
(agost de 2018)

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

Paraules clau

Joves / joventut / realitat juvenil / dades / diagnòstic / polítiques de joventut

Bibliografia i enllaços d'interès

- IBESTAT: <https://ibestat.caib.es/ibestat/page?&p=inicio&lang=ca>
- INE: <https://www.ine.es/>
- Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut (BOIB núm. 109, de 3 d'agost de 2006; correcció d'errades BOIB núm. 112, de 10 d'agost de 2006) http://boib.caib.es/pdf/2006109/mp5.pdf?lang=ca&mode=view&p_numero=2006109&p_inipag=5&p_finpag=22
- Observatori de la Joventut de les Illes Balears (OBJIB). Sistema d'indicadors de joventut de l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears: <http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?mkey=M10080912052716472036&lang=CA&cont=25425>
- Observatori del Treball (OTIB): <http://www.caib.es/sacmicrofront/home.do?mkey=M08100212155817041390&lang=ca>

- 🏠
- 00
- 01
- >
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

02

> Polítiques de joventut

- Per on començam?
- Missió de les polítiques de joventut
- Principis rectors de les polítiques de joventut

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

Per on començam?

A nivell introductori és important poder definir els conceptes de joventut i de polítiques de joventut a través de les tres dimensions que li donen sentit:

- Dimensió **simbòlica**

La joventut és una etapa plena de la vida, definida en positiu a partir de l'autonomia individual i del desig de multiplicar experiències vitals. Aquesta etapa nova s'ha constituït a partir del benestar, l'allargament del període d'estudis i l'endarreriment de l'emancipació. En aquest context postindustrial, els processos més destacats són els que afecten les identitats individuals, principalment a través de la cultura, el consum i l'oci. La nova condició juvenil no es defineix en negatiu, a partir d'allò que el jovent no té i que les persones adultes posseeixen tradicionalment: feina, habitatge i una família pròpia. Per tant, la joventut no s'ha d'entendre com un procés de transició a la vida adulta, sinó com una etapa plena, en què la raó principal de ser és gaudir de les experiències, per tal de construir la identitat pròpia.

La joventut és una etapa de transició que consisteix en el pas de la infantesa a la vida adulta. Quan les persones neixen, la dependència respecte a les adultes és total. «Fer-se gran» és un procés d'adquisició d'autonomia, plasmat en la maduració biològica i psicològica,

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

però també en l'adquisició dels recursos formatius, laborals, domi-
ciliaris i econòmics que permeten aquesta autonomia. En aquest
sentit, es pot afirmar que la joventut és el període en què el jovent
s'emancipa de la família i aconsegueix l'autonomia característica de
les persones adultes. S'ha de tenir en compte, però, que no hi ha un
model únic de transició per a tot el jovent, sinó que en una mateixa
societat hi ha diferents tipus de transició (que depenen de la classe
social i d'altres eixos de desigualtat, com el gènere o l'ètnia). El tipus
de transició també varia en funció de cada societat i segons el rol
assumit per l'Estat.

La joventut és una etapa de ciutadania, en què les persones adqui-
reixen i posen en pràctica els drets i deures socials. La joventut no
es defineix com allò que no és, sinó com allò que és: el procés a tra-
vés del qual cada persona defineix el seu projecte vital dins el con-
text social. En el context actual (caracteritzat per la precarietat labo-
ral, les dificultats d'accés a l'habitatge, l'afebliment de la protecció
social, etc.) hi ha una diversitat major de trajectòries i, al mateix
temps, dificultats majors per posar en pràctica l'exercici de la plena
ciutadania. Per tant, la qüestió de fons no és tant aconseguir la in-
dependència que suposadament defineix les persones adultes, sinó
poder accedir als recursos socials, polítics, econòmics i culturals ne-
cessaris per exercir la ciutadania. Així, podem dir que el que conver-
teix el jovent en ciutadania no és la possessió d'una sèrie de drets,
sinó activar-los, en la pràctica.

00

01

02

03

> Polítiques de joventut

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

- Dimensió **substantiva**: els continguts i l'orientació política de les polítiques de joventut

La realitat de les polítiques de joventut és complexa, ja que el pla discursiu (com es fonamenten conceptualment) i el substantiu (en què consisteixen realment, quines polítiques es porten a la pràctica) no sempre troben una correspondència coherent i sistemàtica. De fet, es poden trobar exemples històrics d'accions que s'emmarquen en el paradigma de les polítiques de transició, però que en la pràctica acaben substantivament més pròximes al model afirmatiu, i a l'inrevés. Per tot això, cal analitzar les experiències històriques concretes a fi de conèixer la realitat de les polítiques de joventut.

- Dimensió **operativa**: l'articulació, els actors i la coordinació interinstitucional

En el pla operatiu són bàsicament tres els elements que cal tenir en compte:

- L'articulació o organització de les polítiques

Com més integral és el concepte de les polítiques de joventut que s'hi vol aplicar, més transversal ha de ser-ne l'articulació. És a dir, com més esferes hi ha de la vida del jovent sobre les quals consideram que les polítiques de joventut han d'actuar, més gran ha de ser el grau de transversalitat requerit perquè aquesta actuació sigui efectiva.

00

01

02

03

> Polítiques de joventut

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

- Els actors que intervenen en la definició i l'execució

Un altre aspecte important que cal tenir present són els actors implicats en el disseny i l'execució de les polítiques. En aquest cas, es poden identificar models basats en la centralització de les polítiques en un actor únic (l'Administració) o bé sustentats sobre la base d'un treball en xarxa, on diferents actors intervenen en els processos de gestació i gestió de les polítiques de joventut. Aquesta combinació d'actors pot incorporar, a més, i com veurem, administracions diferents, amb nivells competencials diversos, si es treballa des d'una òptica interinstitucional.

Però, al marge dels actors institucionals, en la definició, la implementació i l'avaluació de les polítiques de joventut poden intervenir-hi també altres actors: associacions, consells de joventut, jovent no associat, moviments socials, fundacions, cooperatives, etc.

Si bé els subjectes de la participació en polítiques de joventut poden ser diversos, les formes que aquesta pren són pràcticament infinites: des de l'enviament d'un correu electrònic fins a formar part d'un equip de govern, el ventall de possibilitats és molt ampli. No sempre l'objectiu final de modificar o d'influir en la realitat és explícit o s'ha fet conscient en aquests actors, però sempre hi és present.

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

- La coordinació entre les institucions que intervenen en un mateix territori

De la mateixa manera que diferents tipus d'actors intervenen en les polítiques de joventut (administracions, associacions juvenils, joves, etc.), dins de la mateixa Administració es distingeixen actors diferents que, generalment, actuen de manera superposada en un mateix territori: les administracions locals, les administracions autonòmiques i les administracions estatals.

A l'Estat espanyol, com es veurà, les competències en matèria de joventut estan totalment transferides a les comunitats autònomes, sense que aquestes les hagin transferit, al seu torn, als ens locals, de manera que aquests últims actuen sense competències (això pel que fa a les polítiques explícites de joventut) però no es pot oblidar que les polítiques implícites que afecten les condicions de vida del jovent són encara, en molt bona mesura, competència de l'Estat. Per això, ja que l'actuació de les diferents administracions es dona simultàniament i afecta la vida del jovent, és important que hi hagi mecanismes de coordinació i de col·laboració.

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

Missió de les polítiques de joventut

Es proposa una missió que ha de ser fruit del consens social, institucional i polític. Aquesta es fonamenta en dos pilars:

- Facilitar el desenvolupament del projecte de vida del jovent atenent la diversitat de formes i models de vida. És a dir, consolidar i fer efectius els drets bàsics de les persones joves i garantir les condicions que en permeten la qualitat de vida, tenint en compte les dificultats específiques pròpies de l'etapa juvenil.
- Apoderar la persona jove com a agent de canvi social, impulsant el seu paper actiu com a ciutadania en el conjunt de la societat, oferint espais per a la participació en la presa de decisions, així com oportunitats per donar rellevància a la seva visió del món.

Les polítiques de joventut han de promoure el paper actiu i constructor del jovent, més enllà de ser persones receptores o usuàries de polítiques, amb l'objectiu de generar i construir canvis en el nostre entorn.

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

Principis rectors de les polítiques de joventut

Ara bé, partim de la idea que cada municipi té unes dinàmiques pròpies i que ha de donar resposta a problemàtiques i necessitats juvenils diferents.

Com s'ha de fer per aconseguir que l'acció de cada municipi contribueixi a l'acompliment de la missió de les polítiques de joventut?

Primer de tot cal definir uns principis rectors que orientin les polítiques de joventut.

Cada un d'aquests principis rectors ha de contenir uns valors associats, que han d'impregnar totes les actuacions que s'ubiquen en el marc de les polítiques de joventut. Aquests valors suposen un primer pas per convertir els principis rectors en criteris metodològics, atès que en defineixen el contingut.

■ Qualitat

Aquest principi rector fa referència als aspectes que han de contribuir a desenvolupar les polítiques de joventut sobre una rigorosa «voluntat de fer-ho bé», incorporant criteris de qualitat, eficiència i eficàcia.

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

■ Participació

La política de joventut no pot estar allunyada del jovent i del moviment juvenil organitzat, així com d'altres agents que poden intervenir en el desenvolupament de la política i en la realitat juvenil: centres educatius, entitats que treballen per a joves, etc.

■ Transformació

Les polítiques de joventut han de tenir una funció transformadora. Per tant, cal que tinguin un impacte positiu en la realitat juvenil i en l'entorn:

- Transformant les condicions de vida per millorar-les i facilitar que totes les persones puguin desenvolupar plenament el projecte de vida propi.
- Fent possible un entorn i una societat que ho permeti.

■ Integralitat

Les diferents esferes en la vida de les persones estan interconnectades. Aquesta interconnexió implica treballar les polítiques de joventut des d'una perspectiva integral, tenint en compte la multicausalitat de les problemàtiques, la multiplicitat dels agents implicats i els diferents processos (transicions) juvenils.

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

Tota política pública té una raó de ser. Aquesta és la principal premissa de qualsevol actuació que s'engega des de l'Administració pública: un pla local de joventut, un servei juvenil, un programa. Tots aquests responen a uns objectius i aquest «on es vol arribar» és l'essència mateixa de la intervenció pública: detectar un problema o necessitat social per donar-li resposta.

Per això, a l'hora de plantejar la feina des de les polítiques de joventut, és important fer algunes preguntes prèvies. Quins problemes i quines necessitats té el jovent del municipi? Què és el que genera el problema? Quina és la millor manera per cobrir aquesta necessitat? De quins recursos es disposa per fer-hi front? Aquest llistat de preguntes, que d'entrada semblen senzilles, no es responen d'una manera arbitrària i, de fet, molt probablement no tenen una resposta única, sinó que requereixen d'un exercici analític important i consensuat, més enllà d'un despatx o d'una sala de reunions.

La planificació, entesa com el conjunt de fases de la política pública, és el que assegura disposar d'uns bons ciments que donaran suport a la nostra acció al llarg del temps, fins i tot molt després del que es pugui pensar d'entrada, atès que, siguin quines siguin les bonances de la nostra intervenció, de ben segur tindran uns efectes no esperats que al llarg del temps adquiriran un cert grau d'incertesa.

00

01

>

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

Planificar no és més que definir els criteris on es fonamentarà la nostra acció en cadascuna de les fases que desenvoluparem al llarg del procés de treball:

- Diagnosi
- Disseny
- Implementació i gestió
- Avaluació

Entendre els principis rectors de les polítiques de joventut des de la mirada del món local requereix tenir-los en compte en cada una d'aquestes fases, atès que difícilment podrem generar una metodologia comuna, aquella manera de fer política de la qual parlàvem a l'inici, si aquesta no es troba en els ciments d'allò que volem construir.

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

Recomanacions pràctiques

- No perdre mai de vista els principis de qualitat, participació, transformació i integralitat.
- A l'hora de plantejar la feina des de les polítiques de joventut, és important fer algunes preguntes prèvies:
  - Quins problemes i quines necessitats té el jovent del municipi?
  - Què és el que genera el problema?
  - Quina és la millor manera per cobrir aquesta necessitat?
  - De quins recursos es disposa per fer-hi front?

Paraules clau

Coordinació interinstitucional / projecte de vida / perspectiva integral / planificació

00

01

02

03

04

> Polítiques de joventut

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

Bibliografia i enllaços d'interès

- Laura Giménez i Íngrid Llopart. Les polítiques de joventut com a polítiques públiques. Una aproximació a les seves dimensions d'anàlisi. Document del postgrau: Juventud y Sociedad de la UNED. 2006
- Juan Manuel Patón. *Joves adults i polítiques de joventut a Europa*. Barcelona, Secretaria General de Joventut. 2005
- Íngrid Llopart i Pau Serracant. *Debats i lectures sobre polítiques de joventut*. Sinergia. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. 2004

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- >
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

03

> Marc normatiu sobre joventut a les Illes Balears

Hi ha llum al final del túnel?
(o què destacam de tots aquests decrets i lleis?)

Polítiques de joventut

Competències dels ajuntaments

Concepte i principis de la informació juvenil

Decret 23/2018

03

> Marc normatiu sobre joventut a les Illes Balears

Hi ha llum al final del túnel? (o què destacam de tots aquests decrets i lleis?)

Per abordar aquesta fitxa es fa un buidatge de les diferents normes que afecten el desenvolupament de les polítiques de joventut a Mallorca, principalment tots aquells apartats i factors que afecten les polítiques municipals i que és important tenir en compte. Les fonts normatives principals són:

- **La Constitució espanyola de 1978** estableix en l'article 48 que els poders públics han de promoure les condicions per a la participació lliure i eficaç de la joventut en el desenvolupament polític, social i cultural.
- **L'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (LO1/2007)** disposa en els apartats 12 i 13 de l'article 30 que la Comunitat Autònoma té la competència exclusiva en matèria de lleure i de joventut, pel que fa al disseny i l'aplicació de polítiques, plans i programes destinats al jovent. Així mateix, els apartats 9 i 16 de l'article 70 estableixen que les matèries esmentades són també competència pròpia dels consells insulars i que, per tant, també tenen potestat reglamentària en aquestes matèries (article 72).
- La primera norma autonòmica que va regular de manera global les diferents matèries d'aquest àmbit a les Illes Balears va ser la **Llei 10/2006**, de 26 de juliol, integral de la joventut; modificada per la

00

01

02

>

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Marc normatiu sobre joventut a les Illes Balears

Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior, i pel Decret Llei 10/2012, de 31 d'agost, pel qual es modifica el Decret Llei 5/2012, d'1 de juny, de mesures urgents en matèria de personal i administratives per a la reducció del dèficit públic del sector públic de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i d'altres institucions autonòmiques, i s'estableixen mesures addicionals per garantir l'estabilitat pressupostària i fomentar la competitivitat.

El resultat de tots aquests anys ha estat una producció normativa en matèria de joventut caracteritzada per l'heterogeneïtat i la dispersió. Aquest escenari normatiu, divers i complex, ha fet que conèixer aquestes normes hagi estat una tasca difícil, tant per al personal tècnic que treballa amb joves i les ha d'aplicar, com per als que les han de complir i, en general, per a qualsevol persona que s'hi hagi pogut veure afectada.

Polítiques de joventut

- 1 En l'àmbit de les Illes Balears, l'administració pública que té atribuïda la competència en cada cas ha de dur a terme les polítiques en matèria de joventut. En tot cas, han d'estar presidides principalment pel principi de col·laboració interinstitucional i de coordinació entre les diferents administracions que, de forma directa o indirecta, puguin actuar sobre la matèria.

00

01

02

>

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Marc normatiu sobre joventut a les Illes Balears

- 2 Els programes i les accions de les polítiques de joventut han de promoure les condicions que facin real i efectiva la igualtat de l'home i la dona en tots els àmbits; han de prestar una atenció especial, en l'àmbit social, en corregir les desigualtats entre el jovent i les d'aquest davant altres sectors de població; igualment, s'ha de posar un èmfasi especial en el jovent més desfavorit, sobretot en aquell amb problemes d'adaptació, amb discapacitat i en situació o risc d'exclusió social. En l'àmbit econòmic i cultural les polítiques de joventut han d'atendre especialment el jovent amb menys recursos. En l'àmbit territorial, s'han de potenciar els programes i les accions que afavoreixen l'intercanvi i la mobilitat del jovent entre les illes, amb altres comunitats i ciutats autònomes i amb Europa, fonamentalment.
- 3 Les polítiques de joventut han de perseguir bàsicament:
  - a. Afavorir la participació activa del jovent en la societat.
  - b. Fomentar l'associacionisme juvenil.
  - c. Promoure valors de solidaritat, tolerància i cultura de la pau, garantir a la gent jove els canals i els accessos a la informació i a les tecnologies de la informació i la comunicació, i també protegir-la davant informacions i materials perjudicials per al benestar, desenvolupament, integritat i educació.

00

01

02

>

03

04

05

> Marc normatiu
sobre joventut a
les Illes Balears

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

- d. Garantir una educació pública, gratuïta i de qualitat a qualsevol edat i espai, sigui formal o no formal, creant les condicions necessàries per possibilitar-ne l'accés a tota la ciutadania.
- e. Establir les mesures necessàries de formació i d'informació en aspectes mediambientals, dirigides a aconseguir un desenvolupament sostenible des de tots els aspectes de la societat.
- f. Promoure, fomentar i garantir les mesures necessàries per a la defensa i per al foment de la llengua i la cultura catalanes, pròpies de les Illes Balears, a tots els àmbits de la societat, com a tret característic propi i com a eina d'integració de la població nouvinguda.
- g. Fomentar la mobilitat del jovent entre les illes, amb altres comunitats i ciutats autònomes i amb Europa, fonamentalment.
- h. Possibilitar l'emancipació del jovent i l'autonomia personal d'aquest, mitjançant l'accés a una ocupació i a un habitatge dignes, a una formació i a una educació adients, a les noves tecnologies i també a fomentar hàbits de vida, d'oci i d'ocupació del temps lliure saludables.
- i. Impulsar polítiques de promoció de la salut i hàbits saludables entre el jovent que permetin, així mateix, un coneixement major sobre les conductes de risc en aquells aspectes que l'afecten especialment, com són la sexualitat, la drogodependència i la nutrició.

00

01

02

>

03

04

05

> Marc normatiu
sobre joventut a
les Illes Balears

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

- j. Afavorir la integració social d'aquells col·lectius de joves amb una doble dificultat per aconseguir-la, prestant una atenció especial a joves immigrants i a dones joves.
- k. Promoure, fomentar i garantir les mesures necessàries per defensar i fomentar la llengua i la cultura catalanes entre la joventut.

Competències dels ajuntaments

- 1 Sense perjudici d'altres competències que l'ordenament jurídic vigent els pugui atribuir, corresponen als ajuntaments i, si escau, a altres entitats locals d'àmbit inferior o superior al municipal, en el seu àmbit territorial, les competències en matèria de joventut següents:
  - a. Participar en la planificació en els àmbits autonòmic i insular de les polítiques juvenils i impulsar les actuacions que es duguin a terme en l'àmbit municipal.
  - b. Elaborar, de forma potestativa, plans i programes d'àmbit municipal en relació amb el jovent.
  - c. Gestionar les polítiques juvenils que els corresponguin com a conseqüència dels convenis i altres instruments de col·laboració que subscriuguin amb tal finalitat amb l'Administració autonòmica o amb els consells insulars.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Marc normatiu sobre joventut a les Illes Balears

- d. Dur a terme activitats culturals, esportives i d'ocupació dels temps lliure del jovent del municipi.
- e. Qualsevol altres competències que els atribueixi una norma amb rang de llei.

- 2 D'acord amb els principis establerts en l'article 6 i atesa la proximitat amb el jovent, els ajuntaments han de tractar de promoure la participació juvenil en l'àmbit del municipi i fomentar la participació ciutadana en la prevenció i la resolució dels problemes juvenils detectats en el territori, i de fomentar-ne la implicació en la societat en general. Igualment, han de donar suport tècnic, econòmic i formatiu als **consells locals de la joventut**.
- 3 Mitjançant els **serveis d'informació juvenil** que els municipis creïn i mantenguin, amb el reconeixement previ pel procediment establert reglamentàriament, els ajuntaments poden informar el jovent de forma que puguin orientar i assessorar la població jove del municipi en les matèries que regula aquesta Llei, entre d'altres.
- 4 Igualment, els ajuntaments poden col·laborar amb l'Administració autonòmica i els consells insulars en l'elaboració dels estudis d'àmbit autonòmic i insular, i també elaborar anàlisis pròpies de detecció de les necessitats del col·lectiu jove en el seu àmbit territorial i, en general, tots els estudis que ajudin a conèixer millor aquesta població i a cercar les millors solucions.

00

01

02

>

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Marc normatiu sobre joventut a les Illes Balears

- 5 Els ajuntaments poden constituir entitats supramunicipals per a una gestió més eficaç de les accions juvenils.

Concepte i principis de la informació juvenil

- 1 S'entén per informació juvenil, segons el que disposa la normativa establerta, l'activitat de recerca, recopilació, tractament i difusió de la informació per al jovent, i també l'orientació i l'assessorament prestats al jovent en els serveis d'informació jove.
- 2 La informació juvenil s'ha de basar en els principis generals establerts en la Carta **ERYICA** i en aquells altres que generin els òrgans competents d'àmbit autonòmic, estatal o europeu en matèria d'informació juvenil i, expressament, en els principis següents:
  - a. Igualtat. L'accés a la informació s'ha d'establir en condicions d'igualtat per a tot el jovent, sense que hi pugui haver cap discriminació per raó d'ubicació, origen, sexe, religió, classe social o altres circumstàncies o condicions personals o socials.
  - b. Independència. La informació ha de ser independent i objectiva i ha de respondre a les demandes o necessitats que expressin les persones usuàries i se n'ha d'excloure qualsevol interès particular i ideològic.

00

01

02

>

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Marc normatiu
sobre joventut a
les Illes Balears

- c. Qualitat. El personal format a l'efecte és el que ha de facilitar la informació de manera professional. En tot cas, la informació ha de ser completa, precisa, actualitzada i pràctica, i se n'ha de garantir l'objectivat, mitjançant el pluralisme i la contrastació en la utilització de les fonts d'informació.
- d. Atenció personal. L'atenció a la persona usuària ha de ser personalitzada i adaptada a la demanda. S'ha d'informar i assessorar respectant la confidencialitat i l'anonimat.

Decret 23/2018

El nou Decret 23/2018, de 6 de juliol, pel qual es desplega parcialment la Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut, concretament els capítols II, V, VI i VII del títol IV, dedicat a les línies de promoció juvenil, i els articles 60-63 del títol V, referent a la promoció de l'associacionisme i la participació juvenil, estableixen:

- El reconeixement de les escoles d'educació de temps lliure infantil i juvenil.
- Els cursos conduents als diplomes de monitor o monitora i de director o directora d'educació en el temps lliure infantil i juvenil.
- Les activitats d'educació en el temps lliure infantil i juvenil.

00

01

02

>

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Marc normatiu sobre joventut a les Illes Balears

- Les instal·lacions juvenils radicades a les Illes Balears.
- La regulació del Programa Carnet Jove.
- El Cens d'Entitats Juvenils i Entitats Prestadores de Serveis a la Joventut.

Aquest Decret és especialment important en el sentit que defineix algunes de les activitats que es fan en els casals de joves, com a activitats subjectes a la normativa del temps lliure infantil i juvenil. Per tant, s'ha de ser coneixedor de com el decret de desplegament afecta normativament l'activitat quotidiana dels equipaments juvenils per poder seguir fent activitats dins la legalitat establerta i amb el màxim de garantia possible. Així mateix, en un període de dos anys des de l'aprovació del Decret, tots els casals municipals de joves de les Illes Balears han d'estar al dia amb la normativa d'instal·lacions juvenils.

00

01

02

>

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Marc normatiu
sobre joventut a
les Illes Balears

Paraules clau

Plans locals de joventut / equipaments juvenils / normativa /
legislació / competències

Bibliografia i enllaços d'interès

- Carta ERYCA
- Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut
- Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior
- Decret 23/2018, de 6 de juliol, pel qual es desplega parcialment la Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- >
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

04

> Regidoria de Joventut

Des d'on partim, cap a on anam i com ho feim?

Transversalitat com a eix principal

Projectes intermunicipals

00

01

02

03

>

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Regidoria de joventut

Des d'on partim, cap a on anam i com ho feim?

Si hi ha una raó de ser sobre l'existència de polítiques de joventut és que la població jove té unes necessitats diferenciades de la resta de la població i, per tant, requereix d'unes actuacions concretes. Així, la presència d'una regidoria de joventut, amb personal i pressupost assignat que desenvolupi les polítiques dirigides a joves, és necessària per garantir aquestes actuacions concretes, no només en oci i esports, per exemple, sinó en tots els camps d'actuació de l'Ajuntament (serveis socials, ocupació, ensenyament, salut, urbanisme i habitatge...). I, a la vegada, és també tan important tenir algú que pensi en el jovent, tant a dins de l'Ajuntament com suprimir-ho a l'exterior, ja que aquesta figura de referència en el govern municipal facilita la comunicació amb aquest col·lectiu i permet conèixer millor les seves opinions, demandes i necessitats, la qual cosa és un dels elements per definir les línies d'actuació.

Sovint es diu que l'element principal que es pot oferir des de la Regidoria de Joventut al conjunt d'àrees del consistori és la capacitat d'interlocució amb el jovent. Partint d'aquesta anàlisi, podem dir que segurament els recursos humans són el factor clau en les polítiques de joventut. Per molta importància que es doni als programes i a les accions concretes o als equipaments de referència, si no hi ha professionals capaços de tenir una òptica jove, gràcies a la capacitat d'interlocució, aleshores es complica bastant la feina.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Regidoria de joventut

La Regidoria de Joventut és la que de marcar les directrius polítiques i les línies estratègiques d'actuació i tenir relació amb les línies establertes en la Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut.

Així, en tot moment s'ha de ser conscient que la responsabilitat de l'Àrea de Joventut és orientar i implementar polítiques transversals que, sobre la base d'un coneixement profund de la condició juvenil i les particularitats del jovent del municipi, han de donar resposta a les seves necessitats. Alhora, s'ha de fomentar la participació del col·lectiu jove en el disseny d'aquestes polítiques que els afecten. També s'han d'oferir eines mitjançant l'assessorament i l'accés a la informació, per gaudir plenament d'aquesta etapa vital amb identitat pròpia, vetllant pels seus drets com a ciutadania i garantint la igualtat d'oportunitats entre tot el col·lectiu. Finalment, s'han d'optimitzar els recursos humans i econòmics dels quals es disposa per aconseguir-ho.

Transversalitat com a eix principal

Les administracions locals viuen una situació complexa. En aquest context, les polítiques públiques han d'estar a l'alçada de les circumstàncies, per poder adaptar-se a les necessitats que exigeix la realitat social. Això vol dir avançar cap a entorns menys burocratitzats i treballar amb la capacitat de donar resposta a les lògiques d'aquests col·lectius.

00

01

02

03

04

05

06

> Regidoria de joventut

07

08

09

10

11

12

13

14

15

Així mateix, cal fer palesa la forta dependència de recursos de les administracions supralocals per poder implementar les polítiques de joventut. En aquest sentit, les àrees que s'anomenen perifèriques encara pateixen un greuge comparatiu més que evident, ja que els recursos dels quals disposen disminueixen de forma inversament proporcional a les necessitats de les persones destinatàries de les polítiques.

Pel que fa a l'estructura de la Regidoria de Joventut, cal destacar que com a tendència general sol ser de dimensió reduïda i també ho és el percentatge que representa el pressupost sobre el total del consistori. Aquests factors fan que sigui especialment vulnerable a les dificultats del moment actual i que engegar determinats projectes depengui, en gran mesura, del treball interdepartamental, interinstitucional i dels recursos de les organitzacions supralocals.

Per donar resposta al context que s'ha exposat, cal plantejar les polítiques de joventut de manera integral, és a dir, actuant sobre totes les esferes i dimensions de la vida del jovent. Alhora, l'actuació sobre aquestes esferes i la resposta a les problemàtiques o necessitats també ha de ser integral, ja que són multicausals i estan interrelacionades (educació i treball, participació i educació, etc.). Cal entendre que l'individu és un i que, encara que els processos administratius demanin departamentalitzacions, s'ha d'actuar tenint en compte la globalitat. Per aquest motiu, s'ha de treballar des de la transversalitat i incorporar en les diferents fases de les polítiques públiques (disseny, implementació i avaluació) agents de diferents àmbits territorials i perspectives o esferes sectorials.

00

01

02

03

>

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

04

> Regidoria de joventut

Es posa l'èmfasi en els aspectes següents:

- Interdepartamentalitat: les àrees sectorials diverses (departaments, regidories, serveis...) de les administracions implicades en les polítiques de joventut han de treballar de forma coordinada. Cal reflectir les actuacions i els programes desenvolupats per la nostra administració destinats majoritàriament al jovent. Alguns exemples són:
  - Borsa d'habitatge jove (Joventut i Urbanisme)
  - Xerrades de reducció de riscos als centres educatius (Joventut, Salut i Educació)
- Interinstitucionalitat: administracions diverses que participen en les polítiques de joventut han de treballar de forma coordinada. Aquest nivell mostra les actuacions i els programes desenvolupats per administracions diferents de la nostra i que estan destinats al jovent del nostre territori. Alguns exemples són:
  - **Campanya «No i punt!»**
  - **Carnet Jove de les Illes Balears**

00

01

02

03

04

05

06

> Regidoria de joventut

07

08

09

10

11

12

13

14

15

- Participació jove: hi trobam els serveis, les actuacions i els programes desenvolupats pel teixit associatiu (formalitzat o no formalitzat) en matèria juvenil i dins el nostre àmbit territorial. Alguns exemples són:

- Beques per participar en activitats (esplai i serveis socials)

Projectes intermunicipals

Els projectes intermunicipals neixen arran de la necessitat de compartir quelcom entre diferents municipis, des de recursos materials, professionals, experiències o, fins i tot, públic destinatari. A partir d'aquesta necessitat compartida és quan es comencen a generar sinergies amb un objectiu comú. Existeixen vies diferents per al treball municipal, en funció de quin sigui l'horitzó a assolir:

- Col·laboració intermunicipal dels serveis de joventut, amb la finalitat d'organitzar activitats conjuntes. Per exemple:
  - Projecte «Feim Serra» (Sóller, Fornalutx, Valldemossa, Bunyola, Deià, Puigpunyent i Esporles)

00

01

02

03

>

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Regidoria de joventut

- Creació de projectes mancomunats per fer un servei concret. En aquest cas se cerquen educadors i educadores socials que facin feina a diferents municipis veïnats. En el cas de les àrees de joventut, aquest tipus de projecte no és comú, però es tracta d'una via a tenir en compte per a municipis petits.
- Consorcis. Es tracta de crear xarxes de treball per desenvolupar coordinadament diferents actuacions, dirigides al públic jove dels municipis integrants. Les administracions sòcies paguen una quota per disposar de patrimoni propi de l'entitat.

00

01

02

03

>

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Regidoria de joventut

Paraules clau

Interlocució /participació / transversalitat / interinstitucionalitat

Bibliografia i enllaços d'interès

- Consorci Xarxa JOVES.net
- Joventut i polítiques de joventut. 25 aportacions. Diputació de Barcelona
- Resolució en defensa de les polítiques de joventut. Consell Nacional de la Joventut de Catalunya. 2011
- Pla d'actuació de polítiques de joventut de la Generalitat de Catalunya: 2017-2020. Direcció General de Joventut

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- >
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

05

> Equip de joventut

És l'equip de joventut el nexa entre el jovent i l'Administració?

Estructura de l'equip de joventut

Perfil del regidor o de la regidora de joventut

Perfil del personal tècnic de joventut o personal dinamitzador

Perfil del director o de la directora de joventut

Perfil del monitor o de la monitora de joventut

Perfil de l'informador juvenil o de la informadora juvenil

Algunes consideracions generals sobre l'equip de joventut

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- >
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

05

> Equip de joventut

És l'equip de joventut el nexa entre el jovent i l'Administració?

Sovint passa que totes les persones que treballen dins l'àmbit de la joventut han d'afrontar dues realitats: el que el jovent vol o demana i el que es vol oferir, suggerir i, de vegades, imposar des de l'Administració.

No és fàcil, però l'objectiu com a equip de joventut és cercar l'equilibri entre les demandes del jovent i les ofertes de recursos des de l'Administració, que en promouen l'**aprenentatge social**.

Moltes vegades, es vol comparar amb altres serveis que duen a terme tasques que, quantitativament, es poden mesurar de manera més fàcil. Organitzar un concert jove amb poca afluència de públic és un èxit o és una fracàs? S'ha de mirar només el nombre de persones assistents al concert? O bé s'ha de tenir en compte si dins aquesta organització del concert hi ha hagut un grup de joves al darrere que s'ha involucrat en tot el procés?

Des d'aquesta darrera perspectiva, es podria considerar com a èxit tot el que aquest grup de joves ha après a nivell de gestió, de coordinació, de treball en equip, d'autonomia, de gestió del «fracàs» per la poca afluència de públic...

00

01

02

03

04

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

05

> Equip de joventut

Amb aquestes reflexions, també es vol posar de manifest la dificultat de fer feina amb el jovent, per la seva espontaneïtat, per la immediatesa, pel curt termini, perquè el que avui és vàlid potser ja no ho serà demà... Es pot posar en marxa un projecte fruit d'una demanda i pot passar que, quan es faci realitat, aquesta demanda ja hagi deixat de ser prioritària i hagi estat substituïda per una altra.

El personal professional de l'àmbit de la joventut ha de ser conscient de totes aquestes dificultats i peculiaritats de la gent jove, recordar que tothom ha estat o és jove i que el jovent és «aprenent de la vida».

Però, tot i així, encara s'ha de defensar, des dels equips de joventut, en nombroses ocasions, i davant altres àrees, departaments o corporacions municipals, que la finalitat dels projectes, serveis i activitats és simplement el **procés** i l'**acompanyament del jovent**.

Segons dades de l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears, més del 90 % del jovent dedica el temps lliure a estar amb les amistats. Aquesta dada és de 2005 i no se'n disposa d'altres més actualitzades. Però, així i tot, es podria dir que avui en dia encara és una de les dedicacions principals dels joves. És una dada que no s'ha d'obviar; per tant, s'ha de cercar la manera d'oferir els espais, perquè puguin compartir aquest temps lliure entre iguals i, així, poder conèixer-ne de més a prop la realitat i poder-hi interactuar.

00

01

02

03

04

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

05

> Equip de joventut

És important tenir en compte aquestes premisses per la **inestabilitat** amb la qual s'afronten els equips de joventut, des del personal tècnic fins a les persones responsables polítiques.

Les figures responsables de les polítiques són clau, mitjançant les regidories de joventut, i han d'entendre aquests aspectes pel que fa a l'acompanyament en l'**autonomia** i l'**apoderament**, per poder marcar les línies d'actuació, partint d'aquesta realitat.

La majoria de regidories han de combinar la Regidoria de Joventut amb altres serveis, àrees o departaments, tal com passa amb la resta d'àmbits d'una corporació municipal. Però crida l'atenció que existeixen àrees que, majoritàriament, s'associen a joventut, per exemple, Esports. Esports és una àrea exclusiva del jovent? No és una crítica, i molt més sent conscients de la necessitat d'haver de compartir i gestionar àrees diferents; es tracta d'intentar rompre idees preconcebudes sobre el jovent i entendre que una persona jove és un ciutadà o una ciutadana més i que també té les seves necessitats, com qualsevol persona, i que aquestes no es redueixen només a fer esport.

Una vegada analitzada aquesta realitat, es pot considerar que dins un equip de joventut hi ha d'haver una sèrie de professionals i **referents**, per dur a terme les **polítiques de joventut**, entenent aquestes com a fruit de les demandes del jovent i dels recursos que ofereix l'Administració.

00

01

02

03

04

>

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Equip de joventut

Estructura de l'equip de joventut

Dins l'Àrea de Joventut queda adscrit tot aquell personal professional que aplica polítiques de joventut, ja sigui personal intern de l'Ajuntament o persones contractades de forma externa, a fi de dur a terme un servei determinat.

Tot depenent de les capacitats i dels recursos de cada municipi, hi ha una sèrie de perfils que són essencials per poder aplicar les polítiques de joventut i poder-hi treballar; des de la Regidoria fins a tots aquells perfils específics que dinamitzen les polítiques de joventut (personal tècnic, directors i directores, monitors i monitores de lleure, informadors i informadores juvenils, entre altres).

Perfil del regidor o de la regidora de joventut

- Persona responsable política que en un equip de joventut ha de marcar les **línies estratègiques** i exercir el **lideratge**.
- Com a punt de partida, ha de conèixer les **polítiques** de joventut i també els diferents **plans**.

00

01

02

03

04

05

>

06

07

> Equip de joventut

08

09

10

11

12

13

14

15

- Ja sigui mitjançant els plans de joventut o amb altres fonts, ha de conèixer els interessos del jovent, el teixit associatiu (no només juvenil), agents professionals que hi treballen i els serveis del jovent i per al jovent.
- **Intencionalitat política** en joventut. Disposar d'un equip estable de joventut (al manco les figures professionals) depèn, en bona part, de la intenció política. La persona políticament responsable de joventut ha d'entendre que el personal de joventut és l'element clau per dur a terme les polítiques de joventut.
- La bona comunicació amb l'equip i la resta de departaments de l'Ajuntament permet traslladar les demandes en ambdós sentits.

Perfil del personal tècnic de joventut o personal dinamitzador

Persona tècnica responsable de l'aplicació de programes, de la direcció de serveis específics de l'Àrea de Joventut i d'espais o d'equipaments propis de joventut. És la que ha de tenir una visió global i ha de planificar les polítiques de joventut del municipi. També és la interlocutora amb les altres àrees del municipi.

- És la persona encarregada de dinamitzar els canals de comunicació amb el jovent, una peça clau en la detecció de demandes

00

01

02

03

04

>

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Equip de joventut

expressades o latents en l'organització municipal i, a la vegada i molt important, en l'aproximació dels serveis globals de l'Ajuntament a la ciutadania jove.

- És l'encarregada d'oferir suport i orientació en la presa de decisions del jovent, tant a nivell individual com a nivell col·lectiu.
- És l'encarregada de dinamitzar programes i actuacions concretes.

Perfil del director o de la directora de joventut

- Planifica, organitza, gestiona i avalua projectes de temps lliure educatiu, resultant de les línies d'actuació de l'Àrea de Joventut.
- Dinamitza equips de treball, els supervisa en l'execució dels projectes i de les activitats.
- Aquesta dinamització d'equips de treball en el desenvolupament de projectes i d'activitats també n'implica la participació activa. Per tant, també ha d'estar capacitada en tècniques i recursos educatius d'animació en el temps lliure.
- Per poder fer una intervenció efectiva, ha de poder adaptar-se a les característiques de la població jove del municipi, així com a les diferents edats i etapes evolutives.

00

01

02

03

04

>

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Equip de joventut

- Atén i identifica les demandes i els interessos del jovent, fent-los partícips i els hi involucra, per dur a terme les propostes.

Perfil del monitor o de la monitora de joventut

- Planifica, organitza, gestiona i avalua projectes i activitats de temps lliure educatiu, resultant de les línies d'actuació de l'Àrea de Joventut, amb la supervisió del director o de la directora de joventut.
- Dinamitza activament grups, així com projectes i activitats del jovent i per al jovent.
- Coneix i posa en pràctica tècniques i recursos educatius d'animació en el temps lliure.
- Per poder fer una intervenció efectiva, ha de saber adaptar-se a les característiques de la població jove del municipi, així com a les diferents edats i etapes evolutives.
- Atén i identifica les demandes i els interessos del jovent, fent-los partícips i els hi involucra, per dur a terme les propostes.

00

01

02

03

04

05

>

06

07

> Equip de joventut

08

09

10

11

12

13

14

15

Perfil de l'informador juvenil o de la informadora juvenil

- Organitza i gestiona serveis i accions d'informació que responen als interessos del jovent, així com a les seves necessitats.
- Per atendre aquestes necessitats i demandes, duu a terme accions d'informació, d'orientació i de dinamització de la informació.
- Promou accions socioeducatives dins l'àmbit de l'**educació no formal**, amb l'objectiu d'assolir la **igualtat d'oportunitats**, així com el desenvolupament integral del jovent com a ciutadania.
- Dins el desenvolupament de la xarxa associativa, la seva intervenció és un element clau per donar suport i participar en la dinamització.

Algunes consideracions generals sobre l'equip de joventut

- **Continuïtat i estabilitat dels equips.** El personal professional de joventut ha d'aconseguir ser **referent** per al jovent. Molt sovint, per atendre i detectar demandes col·lectives i individuals, cal establir vincles propers amb la població jove. Un equip de joventut estable pot acompanyar el jovent al llarg d'aquesta etapa vital. En canvi, la manca d'estabilitat d'un equip, on van canviant freqüentment, dificulta aquest acompanyament.

00

01

02

03

04

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

05

> Equip de joventut

- **Professionalització i perfils.** Des dels equips de joventut es duen a terme moltes activitats que són considerades de lleure i, per tant, queden regulades pel Decret 23/2018, de 6 de juliol. En aquesta normativa s'exigeixen les titulacions que han de tenir tant els directors i directores, com els monitors i monitores, així com altres titulacions específiques equivalents, segons l'activitat. Tot i ser un requisit, cal posar en valor totes aquelles formacions complementàries de l'àmbit social (integració, mediació, inclusió...) i de l'ús de les noves tecnologies.
- **Confidencialitat** (relacionada amb el primer punt). Un equip estable en el temps té més opcions d'establir vincles amb el jovent. Aquesta confiança amb el personal de joventut facilita manifestar necessitats i inquietuds. El jovent té demandes diferents: emancipació, habitatge, salut sexual, dieta sana, drogues, etc., i necessita l'orientació d'un referent adult. No es tracta de tenir professionals de joventut amb coneixements múltiples, es tracta de comptar amb professionals capacitats per cercar els recursos, les fonts, els serveis i l'assessorament per atendre la demanda. Si s'aconsegueix establir aquests vincles de confiança entre joves i professionals de joventut, l'atenció a les demandes serà molt més efectiva. Un dels elements claus d'aquesta confiança és garantir i mantenir sempre la **confidencialitat**.

00

01

02

03

04

>

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Equip de joventut

- **Contacte i comunicació** (no només amb la població jove). Les intervencions són molt més efectives si s'aborden des de diferents fronts. El contacte amb la família, amb centres educatius, serveis socials, policia tutor o policia tutora, etc. són altres elements i serveis de l'entorn del jovent que no s'han de deixar de banda.
- **Transversalitat dels perfils i/o de la comunicació.** Moltes demandes i necessitats sorgeixen de manera espontània i informal. Per exemple, el fet que un informador juvenil pugui formar part i participar de les activitats del jovent en un casal, li permet captar de primera mà els seus interessos. En cas de no ser possible, és important la comunicació directa i propera entre diferents professionals que dinamitzen el Servei de Joventut.

00

01

02

03

04

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

05

> Equip de joventut

Recomanacions pràctiques

- Per dur a terme projectes efectius, és important treballar a partir dels plans de joventut, així com estar en contacte directe amb el jovent.
- L'apoderament del jovent, així com l'èxit dels projectes, és més fàcil si s'aconsegueix que siguin participants.
- Cal fer pedagogia de la tasca social de l'equip de joventut entre la resta de departaments.
- Les figures responsables de les polítiques, des de les regidories de joventut, han de marcar les línies d'actuació dels equips de joventut. Hi ha d'haver lideratge.
- Si es treballa amb persones, és important posar en valor el perfil social dels dinamitzadors i de les dinamitzadores de joventut.

Paraules clau

Aprenentatge social / procés / acompanyament del jovent / inestabilitat / autonomia / apoderament / referents / polítiques de joventut / línies estratègiques / lideratge / plans de joventut / intencionalitat política / educació no formal / igualtat d'oportunitats / confidencialitat

00

01

02

03

04

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

05

> Equip de joventut

Bibliografia i referències

- Decret 23/2018, de 6 de juliol, pel qual es desplega parcialment la Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut
- *Guia PLJ. Elements decisoris per apostar pel Pla Local de Joventut*. Diputació de Barcelona. Àrea d'Atenció a les Persones. Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania. Oficina del Pla Jove. 2011
- Maria Cristina Fernández. *Diagnosi Inicial del Pla Menorca Jove*. Observatori Socioambiental de Menorca. Institut Menorquí d'Estudis. 2016
- Observatori de Joventut de les Illes Balears (OBJIB)
- Qualificació professional: direcció i coordinació d'activitats de temps lliure educatiu infantil i juvenil. INCUAL
- Qualificació professional: dinamització de temps lliure educatiu infantil i juvenil. INCUAL
- Qualificació professional: informació juvenil. INCUAL

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- >
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

06

> Àrees de treball.

Cap a on s'ha de mirar?

Educació

Ocupació

Habitatge

Salut

Participació

Cultura

Gènere

Interculturalitat

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Àrees de treball

Cap a on s'ha de mirar?

El disseny d'unes polítiques integrals de joventut requereix un coneixement general dels diferents àmbits sobre els quals volem intervenir. En primer lloc, s'ha de saber des de quin posicionament es volen abordar els temes de salut, participació, treball, habitatge... i de quins recursos es disposa per poder-ho fer. En funció de la manera com es miren aquestes realitats, dependrà, en bona mesura, el tipus d'orientació que prendran les nostres actuacions als municipis. No és el mateix fer polítiques de joventut des d'una **concepció adultocràtica** que fer-les integrant la **perspectiva juvenil** i amb una visió emancipatòria.

La tasca del personal professional de joventut consisteix a intervenir sobre la realitat juvenil, per a transformar-la. Conèixer la realitat sobre la qual es vol intervenir és indispensable per saber sobre què cal actuar i quina és la millor manera de fer-ho. Per això cal insistir en el fet que la diagnosi de la joventut i el seu context social no és només una exigència en la redacció de plans i de projectes, sinó una activitat fonamental i molt necessària per transformar la realitat.

La tasca d'anàlisi es fa encara més necessària en un col·lectiu tan divers com el juvenil, que viu en un context dinàmic, amb canvis constants, la qual cosa obliga a fer les intervencions dirigides al jovent molt més flexibles, per adaptar-se a una realitat canviant.

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Àrees de treball

La Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut, en els títols II i III estableix les polítiques per a l'emancipació del jovent i detalla quines són les àrees de treball sobre les quals hem d'incidir tots aquells agents que feim feina amb i per al col·lectiu jove.

A continuació es fan algunes pinzellades sobre els àmbits més destacables.

Educació

A l'hora de plantejar les polítiques de joventut en l'àmbit educatiu, s'han de tenir en compte les dimensions múltiples i els agents que participen en el sistema educatiu:

- L'educació formal, liderada per la comunitat escolar en sentit ampli (família, centres educatius i alumnat).
- L'educació no formal, liderada per l'associacionisme educatiu i per altres entitats educatives considerades com a agents educatius estratègics en el procés educatiu.
- L'educació informal, on fan un paper cabdal, d'una banda, els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació i la comunicació, i de l'altra, l'entorn comunitari i el grup d'iguals.

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Àrees de treball

A banda d'això, la formació integral de la persona inclou l'aprenentatge de múltiples competències. No sols es tracta de la transmissió de coneixements teòrics, sinó també de treballar les habilitats i actituds (saber, saber fer i saber ser) que permetran el desenvolupament íntegre de les persones.

Ocupació

El món laboral resulta ser un element central en la configuració de les identitats socials i en les trajectòries d'emancipació del jovent. Atenent a la perspectiva del cicle de vida, l'anàlisi de les transicions cap a la vida adulta mostra que la posició que un individu té davant el mercat laboral està directament determinada per la trajectòria educativa i mostra influència sobre les oportunitats d'emancipació domiciliària i familiar. L'ocupabilitat i la qualitat del treball són dimensions estratègiques en la transició laboral del jovent. Així mateix, el treball reproductiu, les opcions de conciliació de l'esfera laboral amb altres aspectes de la vida de la persona jove són elements clau que determinen l'èxit de la transició laboral i, per tant, la trajectòria de vida i la identitat de l'individu.

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Àrees de treball

Habitatge

El procés de transició domiciliària, d'abandonar la casa de la família d'origen i d'establir-se en una nova llar, esdevé una etapa cabdal en la transició cap a la vida adulta. De fet, es percep l'accés a l'habitatge i la independència de la família com un punt d'inflexió en les trajectòries d'emancipació cap a la vida adulta. Tot i considerar que el procés d'emancipació inclou altres dimensions que van més enllà de l'establiment de la pròpia llar, no deixa de ser significatiu el fet que l'accés a l'habitatge a partir del qual s'articula el procés d'emancipació residencial té un paper protagonista. En aquesta línia, l'habitatge, i en concret l'accés a l'habitatge, és un aspecte fonamental en les transicions juvenils i, per tant, haurà de tenir un paper destacat en el conjunt de polítiques d'emancipació juvenil. Malgrat aquesta importància de les polítiques d'habitatge en el conjunt de polítiques d'emancipació, en els darrers anys les condicions de l'accés a l'habitatge han estat regides per les normes del mercat privat i el pes de les polítiques públiques és limitat. L'emancipació del jovent, doncs, ha anat a remolc de les normes que marcava el mercat de l'habitatge.

Salut

La salut, entesa com a l'estat complet de benestar físic, mental i social (OMS), té conseqüències importants en la definició de les polítiques de salut, ja que atorga un caràcter multidimensional (salut física, mental

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Àrees de treball

i social) a l'estat de salut i, per tant, a allò que es pot definir com a saludable o no. La joventut és una etapa en què es defineixen bona part dels processos que determinaran les condicions de vida futures. Per tant, quan es parla de joves i salut no s'hauria de limitar al tractament de les condicions de salut presents, sinó als hàbits i comportaments que tindran uns o altres efectes en les condicions de salut futures. Així doncs, es poden establir dos tipus de polítiques de salut: la prevenció de conductes de risc i la promoció d'hàbits saludables.

Participació

Les polítiques de joventut pretenen incidir en la realitat del jovent i del seu entorn per crear una ciutadania més activa, crítica i compromesa. Es pot veure a la fitxa Jovent participatiu.

Cultura

Es tracta de les activitats, pràctiques i produccions culturals i d'oci del jovent. Es parteix d'un sentit obert en la definició de pràctiques i productes culturals, que entenem que poden ser transmesos en contextos i canals diversos (paper, televisió, escenaris...). D'un banda, s'incorporen aquelles pràctiques o produccions percebudes estrictament com a culturals (lectura, música, espectacle, etc.), juntament amb altres que, segons contingut i forma, poden assolir aquesta condició (mitjans de co-

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Àrees de treball

municació, noves tecnologies, etc.) amb l'objectiu d'entendre i de copsar les transformacions i la naturalesa del col·lectiu jove, on els gustos i les identitats s'expressen amb més llibertat, tracten els aspectes no materials de la vida del jovent, que tenen, alhora, una gran importància. L'oci, el temps lliure i les activitats que s'hi desenvolupen, en aquest cas vinculades al món de la cultura en sentit ampli, són cada cop més fonamentals en la vida del jovent i contribueixen a estructurar-ne les identitats subjectives. D'altra banda, lligades al temps lliure i a l'oci, hi ha les pràctiques creatives i artístiques del jovent, així com el comportament respecte al consum cultural. Aquest col·lectiu ha de poder desenvolupar les seves capacitats d'expressió artística, per comprendre les manifestacions artístiques de la nostra cultura i de les altres i gaudir-ne.

Gènere

L'etapa de la joventut és un moment clau de transició cap a l'adulthood, en què se solen qüestionar i produir reajustaments en les creences pròpies i pautes adquirides sobre els models de relació entre homes i dones i sobre les formes d'organització social.

És una etapa vital en què es pot fomentar des de les polítiques de joventut relacions més igualitàries i, així, contribuir a transformar els imaginaris socials basats en el patriarcat i crear-ne de nous, més justos i igualitaris.

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Àrees de treball

Les polítiques de joventut han de proporcionar i garantir l'accés als recursos socials, polítics, econòmics i culturals necessaris amb la mirada posada sobre el col·lectiu jove i amb l'objectiu que aquest pugui exercir plenament el seu dret a la ciutadania. Incorporar una perspectiva de gènere en l'actuació que es porta a terme des dels serveis de joventut és indispensable, perquè els infants tinguin les mateixes oportunitats per al desenvolupament.

Incloure la perspectiva de gènere vol dir tenir en compte que homes i dones viuen situacions diferents, però també evidenciar i no deixar que passi desapercebuda l'existència de relacions desiguals de poder establertes entre uns i altres.

Interculturalitat

Les polítiques de joventut, des d'una perspectiva intercultural, en un principi no s'haurien de centrar a fer projectes específics per a una població determinada (per raó d'ètnia o de procedència), sinó que haurien de fer polítiques que incloguin tota la població jove. Però, perquè això sigui possible, cal tenir en compte que una mateixa política (projecte, servei, equipament...) pot atendre les persones de manera diferent (que no vol dir desigual), oferir recursos i usos distints dels espais, utilitzar canals de comunicació i intervenció estratègics segons els col·lectius, etc., tenint en compte la diversitat, però amb polítiques que incloguin tothom.

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Àrees de treball

Recomanacions pràctiques

Per plantejar una bona diagnosi ens poden ser útils les preguntes següents:

- Quines són les problemàtiques i necessitats principals de la població juvenil i quins en són els efectes i les causes principals?
- De quina manera s'està actuant en relació amb aquestes problemàtiques?
- Sobre quins problemes no s'està actuant?
- Les actuacions i/o els recursos analitzats actuen sobre els efectes o les causes dels problemes i les necessitats que s'han detectat?
- Quins són els factors principals del context que afecten el desenvolupament de les polítiques de joventut (oportunitats, amenaces, fortaleses i debilitats)?
- La manera de treballar amb les altres àrees de l'Ajuntament, amb altres institucions i amb el jovent és la idònia?

00

01

02

03

04

05

>

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Àrees de treball

Paraules clau

Diagnosi de la joventut / educació / participació / treball / habitatge / salut / ocupació / gènere / interculturalitat

Bibliografia i enllaços d'interès

- Observatori de la Joventut de les Illes Balears
- Observatori Català de la Joventut
- Íngrid Llopart i Pau Serracant. Debats i lectures sobre polítiques de joventut Sinergia. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. 2004
- Neus Alberich i Sílvia Migueiz. Joves i inclusió social: Conceptes bàsics, interculturalitat i gènere. S. EAPC Wiki
- Neus Alberich i Mawa N'Diaye. Interculturalitat en les polítiques de joventut. Sinergia. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. 2003
- Pla d'actuació de polítiques de joventut de la Generalitat de Catalunya: 2017-2020. Direcció General de Joventut

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- >
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

> Pla Local de Joventut

Què és, per a què serveix i com s'articula?

Consideracions polítiques i tècniques

Diagnòstic

Eixos, programes i accions

Avaluació

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Pla local de joventut

Què és, per a què serveix i com s'articula?

La planificació estratègica de les polítiques de joventut en un municipi pren forma amb el Pla Local de Joventut (en endavant PLJ). Aquesta planificació és l'estratègia de definició de les polítiques que permet pensar prèviament en la millor intervenció, segons les necessitats existents i els recursos disponibles. Amb aquesta metodologia s'introdueix la racionalitat en la formulació i gestió de les polítiques de joventut.

«Planificar significa pensar abans d'actuar, pensar amb mètode, de manera sistemàtica. La planificació és una eina per pensar i crear futur.» (Matus, C.)

En definitiva, els plans locals de joventut són la metodologia que permet respondre millor a les necessitats del jovent de cada territori, transformar una determinada situació, donat que ajuden a:

- Conèixer sobre el que es vol intervenir: quin és el punt de partida? Quines són les causes? Què s'ha fet fins ara? Què facilita o dificulta generar transformacions?
- Decidir a partir del coneixement: en què es vol intervenir i quins canvis s'espera assolir. Amb qui i com es vol intervenir?

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Pla local de joventut

- Dirigir d'acord amb les decisions preses: desenvolupar les actuacions que ens adrecin de manera lògica allà on es vol arribar, amb l'objectiu d'aconseguir els canvis proposats.

La planificació estratègica esdevé un exercici dinàmic que implica la revisió i el reajustament constant dels mitjans disponibles per arribar a la realitat desitjada. La planificació és un procés dinàmic, s'hi poden diferenciar les fases següents: diagnosi, disseny, implementació i avaluació. La planificació és una estratègia i, en la mesura del possible, cal implicar tots els agents que intervenen en les polítiques de joventut en cada una de les fases d'aquesta.

El PLJ vol donar resposta al que realment necessita el col·lectiu jove. A través d'un petit estudi de la realitat juvenil, s'intenta copsar les inquietuds i necessitats d'aquest col·lectiu per, a través de la participació del jovent, donar la resposta més adequada dins les competències municipals.

El PLJ ha de ser una eina que treballi els aspectes següents:

- Analitzar la realitat juvenil del municipi per ordenar, orientar i planificar les polítiques de joventut.
- Implicar diferents agents i dinamitzar el jovent, generant sinèrgies i relacions per tal de mobilitzar-ne la participació en la vida política del municipi.

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

> Pla local de joventut

10

11

12

13

14

15

+

- Millorar la qualitat de vida del col·lectiu jove a través d'actuacions concretes.
- Socialitzar la necessitat de treballar en positiu en matèria de joventut, pensant en clau de futur.

Les línies que han d'orientar el PLJ són:

- Lideratge i consens polític: necessitat de treballar la dimensió política i el lideratge ferm del procés.
- Transversalitat del projecte: recollir la perspectiva tècnica i política de les diferents àrees i la incidència en aquestes des del Pla.
- Realisme: dimensionar de forma adequada el procés de diagnòstic a la realitat del municipi.
- Participació activa: comptar amb la participació activa dels diferents agents polítics, tècnics, joves i altres agents socials del territori.
- Concreció: definir clarament els objectius, les accions i les persones responsables.
- Coherència amb el conjunt de l'organització municipal i amb altres plans o projectes que es desenvolupin al municipi.

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Pla local de joventut

- Interinstitucionalitat: aprofitar els recursos de les diferents administracions per dur a terme polítiques realment integrals.

Un PLJ ha de ser una oportunitat, en el sentit que pretén educar al màxim d'agents possibles (representants polítics, jovent, personal tècnic, entitats...), a través de la perspectiva juvenil i, sobretot, la participació.

Consideracions polítiques i tècniques

Abans d'iniciar res, cal fer una tasca prèvia, que comporti la reflexió i decisió sobre aspectes determinats que són el punt de partida, el moment zero de qualsevol procés d'elaboració del Pla Local de Joventut. Algunes reflexions s'han de fer a nivell polític, d'altres són qüestions més tècniques. En destacam les següents:

Consideracions polítiques:

- Establir les prioritats programàtiques i els objectius que es persegueixen amb l'elaboració del pla: amb quina intencionalitat es fa? És un nivell molt genèric de definició política de les prioritats, perquè aquestes s'acaben de concretar amb la diagnosi.
- Decidir si es vol incorporar la participació de la gent jove i dels diferents agents implicats en la definició de les polítiques de joventut.

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

> Pla local de joventut

10

11

12

13

14

15

+

Cal definir el nivell de participació en el qual es vol treballar (informació-consulta-decisió) i quines fases es fan de forma participativa. Si es vol treballar d'aquesta manera, cal tenir en compte els requisits i límits abans d'iniciar el procés.

- Garantir que es parteix d'un cert consens inicial sobre l'elaboració del pla per assegurar la continuïtat i la implementació dels resultats que se'n deriven. El consens s'ha de produir tant a nivell polític, per evitar que els canvis polítics afectin el desenvolupament d'un pla que va més enllà d'una legislatura, com a nivell tècnic, entesa la transversalitat de les polítiques de joventut.

Consideracions tècniques:

- Reconèixer la feina feta fins al moment en matèria de joventut, evitant la sensació de començar de zero. Es pot recopilar la documentació existent, conèixer si s'ha fet anteriorment algun procés similar, si s'han treballat temes amb certa profunditat, etc.
- Definir el perfil de joves destinataris del pla, a partir de criteris tècnics que responguin a una anàlisi de la realitat juvenil del municipi, però també tenint en compte el concepte de joventut que s'entén a nivell polític.
- Ser realistes en el plantejament metodològic i els objectius que es persegueixen amb el Pla Local de Joventut. És millor arribar a

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

> Pla local de joventut

10

11

12

13

14

15

+

menys, però amb la garantia de fer-ho bé; això implica prioritzar, de forma racional, on volem arribar i tenir presents els recursos humans i econòmics disponibles per elaborar i desenvolupar el pla.

- Temporitzar el calendari de treball necessari per dur a terme les diferents fases d'elaboració del pla.

Així doncs, quan es proposa elaborar un pla local de joventut cal plantejar amb claredat en què s'espera que se centri, com es preveu que s'elabori i amb quins principis i criteris es fa.

Diagnòstic

El procés que s'ha de seguir per dur a terme un treball de recerca el màxim d'exhaustiu possible és el següent:

- Públic diana: definició del públic a qui va adreçat principalment el PLJ.
- Procés metodològic: en aquest punt es defineix pas a pas com s'ha estructurat el procés de recerca i el recull d'informació al municipi.
- Anàlisi de la realitat juvenil: és l'apartat on es defineix el context territorial i social, es fa un recull de tota la informació disponible a través de les dades quantitatives i qualitatives extretes en el treball de camp.

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Pla local de joventut

- Anàlisi de les polítiques de joventut: es fa un repàs de les polítiques impulsades des del municipi i l'avaluació generalista d'aquestes.
- Conclusions: finalment, se sintetitza tota la informació i es comencen a dibuixar les línies de treball que orientaran els projectes, els programes i les accions del PLJ.

La diagnosi del PLJ pot ser especialment útil en dos sentits:

- Per observar i recollir dades, i enregistrar informació de les accions i interaccions quotidianes amb el jovent.
- Per apropar-se i conèixer millor grups o col·lectius de joves que estan més allunyats o dels quals es desconeixen les maneres de relacionar-se, les necessitats i la visió del que se'ls ofereix.

Eixos, programes i accions

Aquest eixos són àmbits on, d'una manera més o menys intensa, l'anàlisi de la realitat juvenil i l'anàlisi de les polítiques de joventut han mostrat finestres de treball, prioritats on s'han d'enfocar els nostres esforços en matèria de polítiques de joventut.

De tot això s'espera, més enllà del marc teòric i tècnic, poder dotar les polítiques d'un caràcter marcadament integral, que abasti la globalitat de la vida del nostre jovent i que esdevengui la nostra forma de treball habitual.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Pla local de joventut

És evident que de totes aquelles necessitats detectades en l'anàlisi de la realitat juvenil i de les polítiques de joventut, així com de les propostes dels propi jovent, n'hi hagi algunes que s'escapin de les competències pròpiament municipals, però també és cert que en aquest sentit resulta interessant tenir-les en compte i fer tot el possible per a poder-hi incidir d'alguna manera. Així mateix, cal col·laborar amb altres administracions i fer possible l'execució d'accions locals que aportin solucions de proximitat.

Els eixos de treball plantejats es divideixen en programes d'actuació que aporten ordre, prioritats i capacitat d'organització, així com mitjans específics per a executar el PLJ. Cada programa es troba a la vegada dividit en diferents accions. Aquestes són les que incideixen realment sobre el públic diana, són la pràctica que es desprèn del nostre marc teòric, les polítiques de joventut.

La lògica obliga a treballar perquè aquestes accions gaudeixin de la màxima flexibilitat possible en l'aplicació, en funció de la resposta de la ciutadania, a través de l'avaluació i l'ús. Resulta necessària aquesta flexibilitat per a millorar la nostra tasca en el camí de l'execució de les accions específiques i en els espais de participació que volem oferir per a acostar el jovent a la presa de decisions.

Les accions plantejades estan subjectes a canvis, tant pel que fa a la durada com a l'eficàcia i a l'impacte possibles, sempre en funció del resultat real que aporten.

Acompanyant les accions que pretenem fer, es defineixen quins són els objectius operatius, de quins recursos es disposa en la mesura del possible, com es formula el treball per projectes i quina és la temporització.

Avaluació

L'avaluació serveix per a poder revisar i millorar la implementació dels programes i de les accions com els resultats d'aquests pel que fa a les línies estratègiques que es formulen dins del PLJ. Al llarg d'aquesta avaluació sempre s'han de tenir en compte els agents implicats. Començant pel propi jovent, el personal professional extern que col·labora en les activitats, el del Servei de Joventut i les persones responsables polítiques; a més de tenir una atenció especial amb altres agents institucionals, com ara serveis mancomunats, la Direcció Insular de Joventut o l'Institut Balear de la Joventut.

S'estructura aquesta avaluació en dos àmbits ben diferenciats:

- L'avaluació del procés. En la qual s'analitza el desenvolupament dels projectes tal i com es plantegen en aquest document.
- L'avaluació dels resultats. En què s'analitzen els resultats, pel que fa a la millora de les polítiques locals de joventut.

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

> Pla local de joventut

10

11

12

13

14

15

+

Recomanacions pràctiques

- Oferir recursos específics per al desenvolupament de la creativitat, l'expressió i la cultura jove.
- Fomentar l'emancipació i la participació del jovent, a través d'una oferta d'activitats de qualitat, variada, estable i continuada.
- Contribuir a identificar les problemàtiques i necessitats que afecten el jovent.
- Promoure iniciatives de formació i divulgació dels diversos camps vinculats a la joventut i estimular el desig de les persones per l'aprenentatge.
- Proposar actuacions efectives i de qualitat.
- Aportar eines per a facilitar la interlocució del jovent amb l'Administració, en qualsevol àmbit del seu interès.
- Aportar eines que facilitin la interlocució entre el propi jovent.

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Pla local de joventut

- Innovar i afavorir l'aprenentatge social.
- Atendre les diferents dimensions de la diversitat juvenil i les particularitats socials.
- Actuar des de la proximitat, per garantir la igualtat d'oportunitats del jovent en el desenvolupament dels seus projectes vitals i afavorir l'arrelament de la població jove al territori.

Paraules clau

Realitat juvenil / participació / planificació estratègica / diagnosi / disseny / implementació / avaluació

00

01

02

03

04

05

06

>

07

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Pla local de joventut

Bibliografia i enllaços d'interès

- Orientacions per a l'elaboració d'un Pla Local de Joventut. Observatori Català de la Joventut. 2011
- Observatori Català de la Joventut. Guia breu de tècniques i eines d'anàlisi per a les polítiques de joventut. Agència Catalana de la Joventut. Juliol de 2011
- Observatori Català de la Joventut. Guia per a elaborar la diagnosi del pla local de joventut. Agència Catalana de la Joventut. Juliol de 2011
- David Brunet. Com fer un pla integral de joventut. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. 2002
- Pau Serracant i David Brunet. L'anàlisi de la realitat juvenil. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. 2002

- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- >
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

> Comunicació

Com ens pot ajudar la comunicació a connectar amb el jovent dels nostres municipis?

Com ens pot ajudar la comunicació a connectar amb el jovent dels nostres municipis?

La comunicació és el punt fonamental de qualsevol acció política i, especialment, en les accions que afecten el jovent dels municipis. Els objectius de les polítiques municipals poden ser diversos: organitzar esdeveniments, implicar el jovent en les decisions del municipi, preveure i/o solucionar problemes de convivència, facilitar-ne la integració...

Atesa la diversitat de la gent jove, respecte prioritats, tendències sexuals, religioses, nacionalitats i molts altres aspectes, els plans municipals de joventut han de tenir en compte tots aquests aspectes, que condicionen la comunicació absolutament.

Així, aquesta guia està centrada en aspectes que poden ser alguns dels problemes que es troba el personal professional de joventut dels municipis a l'hora de planificar, estructurar i desenvolupar plans locals de joventut:

- Atacar la poca propensió del jovent a participar i implicar-se en accions institucionals polítiques.
- Trobar les maneres d'implicar el jovent en totes les fases del projecte socioeducatiu: planificació, seguiment i avaluació.

- Aconseguir que es capti l'opinió del jovent, que senti que l'entenen, aplicar els seus suggeriments i dur a terme polítiques respecte del seu tarannà.

El jovent a qui es dirigeix l'acció té entre 12 i 30 anys, un moment molt rellevant per al seu desenvolupament, perquè, i més enllà de la família, des dels equips de joventut es pot fomentar l'empatia i la col·laboració, mitjançant activitats liderades pel consistori.

El que és desitjable és que el jovent es consideri una «tribu» i estableixi un nexa social que repercuteixi en la gent jove que vendrà darrere i, de manera molt important, en la ciutadania del futur.

Per a començar a parlar de comunicació es parteix de la base clàssica que no s'ha de perdre de vista: **emissor, receptor, missatge, codi, canal i context.**

Tenint clars aquests elements per a cada una de les accions, es poden planificar i cercar formes d'avaluar-les i corregir-ne els aspectes plantejats potser amb alguns biaixos.

I també, i sobretot, es tracta de desenvolupar accions, activitats i plans des de l'escolta activa i l'atenció a les seves necessitats: les millors idees surten d'escoltar la ciutadania, de pensar conjuntament i d'alimentar la creativitat; sobretot, la del personal professional de joventut, que sovint està superat per la feina.

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- >
- 08
- 09
- > Comunicació
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

08

> Comunicació

Està clar que la **PERSONA EMISSORA** és el personal professional de joventut! Però, qui és la persona **RECEPTORA** dels nostres missatges? No es pot tractar per igual tot el jovent. Cada vegada es fan més visibles els interessos de cada persona i també els punts en comú. Malgrat que es poden agrupar en arquetips, s'ha d'afinar bé el perfil del nostre públic diana, que pot variar depenent de les accions que es duguin a terme o de la fase del projecte en el qual es vol que participin o opinin. També pot variar quan es tracti de retre comptes de la feina que s'ha fet i de comunicar com s'han aplicat els suggeriments a les accions o, molt interessant, de quins problemes s'han pogut trobar per a no aplicar-los.

Si feim una classificació molt genèrica del jovent, les persones receptors dels nostres missatges poden ser: esportistes, clubs esportius, escoltes, esplais, persones immigrants no integrades en grups, estudiants de música... Es podria fer una segmentació de públics per edats i sexes, però des de fa anys el màrqueting no parla de segmentacions per perfils demogràfics sinó per perfils actitudinals: persones que, més enllà del sexe, origen i edat, tenen estil de vida i interessos comuns; aquesta tria segons l'actitud ens ajudarà a crear el perfil de la persona receptora i a generar l'empatia que necessitam per fer-hi feina i ajustar el missatge.

Passant a la part del **MISSATGE** es recomana que sigui clar i concís. No es tracta de posar-hi paraules (això forma part del codi i el canal), sinó que el personal professional de joventut ha de tenir clar què es vol transmetre. Pot ser: ajuda'ns a construir les festes del poble, escolta'ns

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- >
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

08

> Comunicació

perquè et volem contar què farem en temes d'integració, vine a passar-ho bé!, respecta els veïnats i veïnades, atén les ordenances...

El **CONTEXT** en el qual es fa la tasca amb el jovent és rellevant. Es podria donar el cas que es planifiquessin accions amb el jovent (per exemple) el mateix dia de la final d'*Operación Triunfo*. O que es plantegin activitats quan tenen exàmens o finals o qualsevol altre aspecte extern que pugui influir en què no estiguin centrats, perquè es fa a destemps. Igualment, afecten les activitats polítiques, el moment social, i tot això es pot aprofitar! Si es volen organitzar debats, ponències, presentacions o qualsevol esdeveniment sociocultural, es pot aprofitar el moment social per a captar-ne l'atenció i que ens coneguin o comencin a implicar-s'hi.

Fins aquest moment l'anàlisi que s'ha fet és estrictament interna: es fa per a saber què es vol dir, a qui i en quin moment. La feina es complica quan es tracta de plantejar el codi, els canals i el context. En aquests elements cal usar l'observació, l'experiència anterior, el coneixement de la personalitat i les dinàmiques del jovent del municipi... per a procurar empatitzar-hi i tenir els resultats esperats.

El primer que s'ha de tenir clar (per bé i per mal) és que la primera barrera que hom es pot trobar és que se n'ha de captar l'atenció. Avui en dia la comunicació (i fins i tot la informació) se centra, primer de tot, a captar l'atenció del públic.

Tothom té una saturació de missatges i d'impactes. Molts d'aquests arriben per entorns més atractius i llépols que l'Ajuntament; mitjançant xarxes socials, missatgeria, amistats o família i provenen dels ídols i de les amistats, des de canals de Youtube o Instagram (la penetració del jovent a Facebook ara mateix no és molt rellevant)...

Però no s'ha de caure en l'errada de copiar la forma de comunicar-se ni la forma que tenen les persones populars de comunicar-s'hi als mitjans socials, sense plantejar si podrien ajudar a assolir els objectius. Si es vol imitar el to de comunicació que el jovent usa per parlar entre ells, els missatges es poden arribar a banalitzar i les nostres accions poden perdre la transcendència, a més d'entrar dins una dinàmica comunicativa que no s'adequa a les línies generals municipals.

Per aquests motius, codi i canals esdevenen dos elements que s'han de planificar de forma adequada, per a assolir els objectius i cal tenir present que, si escau, necessitaran recursos i pressuposts.

El **CODI** de la comunicació fa referència a la forma en la qual hom es dirigeix al jovent. Inclou:

- to de comunicació: informal, directe, frívol, rigorós...
- format: vídeo, audiovisual, àudio, text, pòsters, text...
- línia gràfica: actual, moderna, retro, institucional...

- forma de vestir, llocs on ens reunim amb el jovent...

En cas de no tenir pressupost per a fer pòsters o mems per a xarxes socials, es poden usar eines digitals per a fer:

- pòsters, anuncis, presentacions: [canva](#)
- arxius d'àudio: [spreaker](#)
- aplicacions per a fer vídeos des de mòbils i tauletes tàctils, que fan que es puguin fer vídeos a càmera ràpida, a càmera lenta, gifs animats...

Avui en dia, per al jovent no hi ha uns canals digitals i uns canals físics, ja que són nadius digitals. Per tant, s'ha d'avaluar molt bé si es fan accions només en els **CANALS** físics o només en els canals digitals, perquè ambdós són complementaris. També s'ha de tenir en compte que potser la millor manera d'arribar al jovent és a través d'altres persones, que poden ser professorat, jovent més gran, persones reconegudes dels pobles... Així, s'afegeix el canal de la persona que pot fer de nexa entre la regidoria i el jovent i que, en municipis petits o amb diferents nuclis de població, poden ser fonamentals.

00

01

02

03

04

05

06

07

>

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Comunicació

Sobre les xarxes socials cal tenir en compte:

■ Facebook

- Xarxa usada per jovent a partir de 22 anys, aproximadament (en general).
- La publicitat es fa de forma molt segmentada i econòmica.
- Dona molt bones estadístiques sobre l'activitat que tenen les persones usuàries sobre els continguts publicats.
- No mostra les publicacions de forma cronològica sinó mitjançant un algoritme que va canviant i que, en principi, depèn de l'impacte inicial (comentaris, m'agrada rebuts, persones usuàries que fan clic a les publicacions...).
- Permet publicar esdeveniments i fer grups per interessos.

■ Instagram

- Té un editor d'imatges i de vídeos i s'hi poden afegir adhesius (*stickers*).
- Permet etiquetar altres persones usuàries i advertir-les que els pot interessar la publicació.

00

01

02

03

04

05

06

07

>

08

09

10

11

12

13

14

15

> Comunicació

- És una xarxa molt usada pel jovent a partir de 13 anys (per davall de l'edat permesa per a usar-la, que són 16 anys).
  - La publicitat no és econòmica i se n'ha d'avaluar l'impacte.
  - Dona bones estadístiques sobre l'activitat que tenen les persones usuàries respecte dels continguts publicats.
  - No mostra les publicacions de forma cronològica sinó mitjançant un algoritme que va canviant i que, en principi, depèn de l'impacte inicial (comentaris, m'agradaes rebuts, persones usuàries que fan clic a les publicacions...).
  - Permet publicar fotografies, vídeos i històries, que són vídeos que es transmeten en temps real i per un temps determinat.
- Twitter
- Eina d'informació i de comunicació a temps real.
  - No té molta implantació entre el jovent, que normalment l'usa per a tenir informació i per a interactuar en temes relacionats amb els mitjans de comunicació de massa (programes de televisió, concursos...).
  - Té un editor d'imatges i de vídeos i s'hi poden afegir adhesius (*stickers*).

00

01

02

03

04

05

06

07

>

08

09

10

11

12

13

14

15

+

> Comunicació

- Permet etiquetar altres persones usuàries i advertir-les que els pot interessar la publicació.
- La publicitat no és econòmica i se n'ha d'avaluar l'impacte.
- Dona bones estadístiques sobre l'activitat que tenen les persones usuàries respecte dels continguts publicats.

■ Whatsapp

- Eina de missatgeria privada molt usada entre el jovent.
- Es poden fer grups, però totes les persones participants tenen les dades de contacte i telèfon de les altres que en formen part.
- Permet reenviar de forma molt senzilla informació d'imatges, àudio i vídeo.

■ Telegram

- Eina de missatgeria privada poc usada entre el jovent.
- Permet reenviar de forma molt senzilla informació d'imatges, àudio i vídeo.

- Permet fer grups i canals i les persones participants no tenen accés al número de telèfon de la resta del grup. Es poden posar en contacte, però sols mitjançant aquesta missatgeria.

La recomanació és fer un primer estudi sobre els mitjans i les persones que poden ajudar a fer que els missatges arribin. L'objectiu és poder fer un mapa al personal professional, perquè pugui saber què té per mà i on pot trobar problemes. En general, les regidories de joventut municipals tenen més implicació que mitjans i aquesta tasca inicial pot ajudar a organitzar la feina posterior i aconseguir que sigui més àgil i eficient.

A l'hora de tractar i parlar amb el jovent se n'ha de tenir en compte el codi propi, sense oblidar la nostra situació i els objectius i, a partir d'aquí, cal crear plegats! Es tracta de fer coses extraordinàries amb persones normaletes, com ho som tots i totes.

Recomanacions pràctiques:

- Observar com el jovent interacciona.
- Demanar, demanar i demanar.
- No donar res per sabut.
- Fer una anàlisi ràpida de receptors, missatge, canal, codi i context.
- Fer una anàlisi de recursos propis que ens puguin ajudar a complir objectius (persones aliades, jovent, comerços, associacions...).
- Recollir dades de les accions que ja s'han fet (participació, assistència...).
- Aprofitar els canals digitals per a estudiar quin contingut i to i quina terminologia i gràfica són els que tenen més impacte.
- Establir objectius «mesurables».
- Revisar els resultats i apuntar-los!
- Fer avaluacions periòdiques generals, per a tenir una visió global de les accions i dels resultats.

Paraules clau (paraules que ens poden vincular a altres fitxes de la Guia)

Pla de joventut / projecte socioeducatiu / diàleg / to de comunicació / públic diana / xarxes socials

Bibliografia i enllaços d'interès (referències, bibliografia recomanada i enllaços)

- Arxiu de mostra per planificar accions de comunicació
- Eines per fer blogs: Wordpress, Blogspot
- Eines de gestió de xarxes socials: Hootsuite, Tweetdeck
- Emoticones per inserir a xarxes socials
- Vídeo Toni Puig sobre ciutat i joventut

00

01

02

03

04

05

06

07

08

>

10

11

12

13

14

15

+

09

> Diàleg amb la gent jove

Quan parlem amb joves, és un diàleg o un monòleg?
És una difusió o una comunicació?

09

> Diàleg amb la gent jove

Quan parlem amb joves, és un diàleg o un monòleg? És una difusió o una comunicació?

La població jove ha de disposar d'espais dedicats al diàleg. És un deure de les administracions públiques arribar a la ciutadania de les diferents formes possibles i atorgar espai al diàleg participatiu. Aquest espai és a través del qual s'ha de poder donar opinió i ser atès, ha de ser l'eina per a canalitzar les demandes de la població.

El diàleg amb el col·lectiu jove ha de proporcionar qualitat en el contingut i conduir-ne i fomentar-ne l'autonomia. Cal evitar influències personals, socials, ideològiques, etc. per a ser plurals i estar al dia, tant en el llenguatge i registre com en les fonts d'informació consultades.

Conèixer el moment, l'espai i el públic adequat per a cada conversa, comunicació o xerrada és un eix primordial del professional juvenil. No és el mateix parlar de sexe a un auditori amb escolars que al despatx amb un jove que té una consulta personal, per exemple. De la mateixa manera no es pot donar la mateixa informació a una persona adulta que a una d'adolescent.

El diàleg, des de la preparació del personal, ha de ser optimista, creatiu i constructiu. S'ha d'evitar el paternalisme o que les xerrades adquireixin un caire de sermó constant, els objectius del treball amb joves s'han de transmetre de manera quasi imperceptible i intel·ligent. S'ha de preparar la comunicació amb temps i objectius clars, la informació

00

01

02

03

04

05

06

07

08

>

09

10

11

12

13

14

15

+

> Diàleg amb la gent jove

personalitzada o pluralista, tracte directe i informal o protocol·litzat, conèixer el tema a tractar i no fer sobirana la nostra opinió. És d'importància vital deixar clar els objectius de la conversa, les possibilitats i els límits de negociació i potencialitat del consens.

La conversa no ha de derivar en un monòleg. El jovent acostuma a sentir la mateixa informació de vies diferents, i si s'adona d'un discurs preprogramat entra en l'escolta passiva. El missatge que el personal professional vol comunicar ha de tenir un llenguatge i vocabulari modern i proper a la població diana de la informació. No cal caure en argots de moda ni en la lluita cap a la conservació de la llengua, el llenguatge té un objectiu clar: la comunicació.

Si s'ha creat un ambient òptim per al diàleg, bé per l'espai o moment idoni com per la confiança creada entre professional i jovent, s'ha de respectar que les persones interlocutores poden tenir prioritats diferents i moments d'urgència de contar algun fet. Tot i que el personal professional ha programat la comunicació amb el jovent amb uns objectius o una informació clau que fer-li arribar, aquest també ha de sentir que se l'escolta i que els seus temes o inquietuds són tan o més importants que els objectius del personal professional. Si la comunicació de la informació s'ha de demorar, no ha de suposar cap problema greu. No entendre que l'atenció del jovent és efímera, és no entendre la naturalesa de la nostra població diana.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

>

09

10

11

12

13

14

15

+

> Diàleg amb la
gent jove

El to de la conversa pot ser fluctuant, bé és cert que el personal ha de posar la part de serenitat necessària i conèixer que el jovent pot ser menys estable en el to que no nosaltres, fent pujades de to, sortides de tema o d'estat d'ànim, o pèrdues d'interès sobtades. La riquesa d'oratòria o de vocabulari no ha de ser una barrera entre el personal professional i el jovent, la diferència d'edat, cultural o socioeconòmica ha de quedar en un altre pla, lliure de prejudicis; el jovent no s'ha de sentir constantment avaluat.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

>

09

10

11

12

13

14

15

+

> Diàleg amb la
gent jove

Recomanacions pràctiques

- Donar veu i estar atents. Si es vol disposar de la participació del jove en els processos de presa de decisions que li afecten directament o indirectament, s'han de preparar les persones implicades, de l'àmbit professional, polític o civil. Si no hem de fer cas a un consell jove, a un fòrum de la ciutadania o a un espai de participació, val més no plantejar-ho.
- A les nostres illes hi ha hagut processos participatius, sovint de partides pressupostàries sotmeses a votació, de poc caire representatiu en un marc real de diàleg estructurat, però bé poden servir com a inici de l'educació cap a una població més representada en la presa de decisions.
- Al municipi de Hollola a Finlàndia, els consells locals ciutadans són la via de presa de decisions de les comunitats locals, on s'hi representen infants, joves, persones vinculades al món laboral, empresarial, persones aturades, comunitats religioses, comerciants i càrrecs polítics i tècnics del govern local. Amb la mateixa metodologia s'han remodelat els centres educatius de primària amb l'anàlisi de les demandes del propi alumnat, progenitors i personal docent.

<https://www.hollola.fi/>

00

01

02

03

04

05

06

07

08

>

09

10

11

12

13

14

15

+

> Diàleg amb la
gent jove

Paraules clau

Diàleg / participació / comunicació / diàleg estructurat

Bibliografia i enllaços d'interès

- Curs d'informadors juvenils - Xarxa Infojove
- Diàleg estructurat - Erasmus+
- Processos participatius - <http://governobert.gencat.cat>

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- >
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

10

> Diversitat del jovent

Diversitat: avantatge o inconvenient?

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

>

11

12

13

14

15

+

10

> Diversitat del jovent

Diversitat: avantatge o inconvenient?

En ple segle XXI, el concepte diversitat és present arreu del món. Quan es parla de diversitat, el primer que ve a la ment és la diversitat cultural o bé la diversitat religiosa. Més enllà d'aquesta primera visió, el concepte diversitat és més ampli i complex del que sembla.

Algú s'ha aturat a pensar si el gènere, el sexe, el lloc de residència o, fins i tot, l'estructura familiar tenen cabuda dins el que s'entén com a diversitat?

Aquesta fitxa pretén fer una reflexió sobre aquesta diversitat més àmplia, des de la perspectiva del personal professional de la joventut, que palpa aquestes diferències i, al cap i a la fi, desavantatges. S'inicia el viatge per la diversitat juvenil, a través de la diversitat cultural.

S'entén per atenció a la diversitat el reconeixement i l'acceptació de l'altra persona, de la individualitat, dels orígens, de les experiències, dels coneixements i valors, del gènere i de la construcció identitària com a persona. Aquesta diversitat en el món actual (per raó de gènere, discapacitat, classe, origen i religió o bé per viure en un municipi rural o disseminat o en una urbanització) està relacionada estretament amb la construcció de jerarquies, que la pròpia societat ha creat, i d'estereotips.

Mallorca és, des de fa vàries dècades, terra d'immigrants. Gairebé tots els municipis disposen d'un percentatge de jovent nascut al mateix

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

>

11

12

13

14

15

+

10

> Diversitat del jovent

municipi, però amb pares immigrants, que intenta adaptar-se a la realitat mallorquina. D'altre jovent acaba d'arribar, sobretot des de l'Amèrica del Sud, l'est d'Europa o des del continent asiàtic. El jovent, per norma general, se sol adaptar amb certa facilitat. L'idioma sovint és un inconvenient, però s'està parlant de persones que, de sobte, entenen i s'atreveixen a intercanviar algunes paraules. L'adaptació de les famílies d'aquests infants i joves sol ser més lenta i costosa.

Actualment, l'Administració pública posa sobre la taula un gran ventall de recursos, perquè aquesta adaptació sigui més ràpida i eficient, integrant al 100 % les famílies o persones novingudes a la realitat de Mallorca. Un bon exemple és la tasca desenvolupada per les àrees socials, com els serveis socials i l'educació. El personal professional que treballa amb l'àrea vinculada amb la joventut, però, és també un factor clau, per afavorir aquesta integració cultural i religiosa entre el col·lectiu jove i les seves famílies. De fet, durant els darrers anys, quan un jove arriba a Mallorca sol cercar el centre jove del municipi o del barri de la ciutat, com a primera opció i recurs per assolir aquesta integració.

Tal com es comentava al principi, hi ha altres «diversitats» entre el col·lectiu jove, que fins ara han passat desapercebudes, però que cal prestar-ne atenció, per atendre i acompanyar el jovent en el desenvolupament social. Les diversitats que es tractaran, entre moltes altres, són: diversitat sexual, geogràfica i de l'entorn familiar.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

>

11

12

13

14

15

+

10

> Diversitat del jovent

Sembla que les administracions públiques han apostat clarament per intentar aniquilar les diferències entre el sexe masculí i el femení, amb polítiques d'igualtat i de gènere noves; es van fent passes agegantades, però el procés retrocedeix i en alguns casos s'inverteix quan es manté una conversa amb el jovent o es fa un passeig per les seves publicacions en les xarxes socials. Les xarxes socials, els mitjans de comunicació i les noves tendències socials sembla que marquen cada cop més la bretxa entre ambdós sexes. Les joves, per norma general, assumeixen aquest roll d'inferioritat davant el sexe masculí, de segon pla. Sí que és cert que avui en dia hi ha una revolució feminista que frena aquest retrocés en el creixement d'aquesta bretxa. El personal professional de la joventut té una gran tasca, tenir ben present aquesta igualtat entre sexes, incorporar el concepte d'inclusió en tots els projectes, programacions i activitats que es duen a terme.

També cal parlar de la diversitat geogràfica del jovent. Quant d'aquest viu en zones allunyades del centre del poble o ciutat? Palma té una estructura del servei de joventut dividida per barris, ja que l'objectiu és arribar al màxim de jovent del territori. En canvi, la resta de municipis, per norma general, o bé no disposen de servei de joventut o el tenen centralitzat al nucli principal del municipi. En moltes ocasions, els pobles mallorquins disposen de més d'un nucli de població i els recursos del servei, tot i estar a disposició de tot el jovent del municipi, se sol localitzar al nucli principal, fet que implica un desplaçament del jovent i de les seves famílies per poder gaudir del servei.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

>

11

12

13

14

15

+

10

> Diversitat del jovent

La tendència a la desestructuració de l'entorn familiar fa que, de cada cop més, els vincles socials presencials es vegin alterats, ja que, d'una banda, bona part del jovent depèn dels seus familiars per poder-se desplaçar on s'ha reunit el grup d'amistats o on es duu a terme una activitat juvenil i, d'altra banda, es veuen obligats a establir un llaç més afectiu amb cada un dels familiars propers. Quan se separen els pares i aquests tornen a començar una relació amb una altra persona, de sobte, el jovent disposa de dues famílies, fet que els implica alterar els hàbits i la zona de confort, que és l'espai físic personal. En els últims anys, el personal professional de joventut es troba en la situació d'haver d'assolir aquest rol de mediació entre les famílies i el jovent, s'han d'establir vincles amb les dues famílies i solen clamar el suport psicològic del jovent.

No s'ha parlat del col·lectiu jove amb discapacitat intel·lectual o física que a la nostra illa, sovint, és tant o més participatiu dels serveis de joventut que la resta del jovent. L'Administració pública ha aconseguit minvar en un percentatge molt elevat les barreres arquitectòniques dels espais públics, tot i que queda molta feina per endavant, ja que normalment, els serveis de joventut es troben en edificis antics. Pel que fa a la programació d'activitats, el personal professional de joventut ja fa un treball inclusiu en aquesta temàtica i hi sol haver un vincle d'un treball conjunt amb les entitats i/o els col·lectius del municipi, que ja treballen amb aquest jovent.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

>

11

12

13

14

15

+

10

> Diversitat del jovent

S'ha de tenir present que la diversitat de persones és cada cop més complexa i que, la societat, ens hi hem d'anar adaptant, per tal de no excloure ningú de cap col·lectiu. Per tant, es pot dir que sí existeixen barreres i obstacles per raó de sexe o gènere, discapacitats, classe, origen o procedència, situació geogràfica i religió que impedeixen a la gent jove accedir als recursos i serveis i poder-ne gaudir.

S'ha de tenir en compte que els serveis i els equipaments moltes vegades no estan preparats per atendre aquesta diversitat, la qual cosa fa que les diferències sovint esdevinguin desigualtats estructurals. Tot això, en conjunt, fomenta processos d'exclusió i de desigualtat. Amb els recursos de què disposen els serveis de joventut de Mallorca, actualment, i per tal de minvar l'efecte de la manca de recursos, s'activa el treball en xarxa de professionals que treballen de forma individualitzada amb el jovent, format pel personal de dinamització juvenil, de treball social, dels serveis socials, educadors o educadores de carrer, professorat dels centres educatius, de l'àmbit de l'educació no formal i informal, família, policies, guàrdies civils tutors, etc.

S'ha de tenir present que el col·lectiu del jovent no és homogeni, sinó que és divers i plural. És per això que cal dissenyar accions que responguin a les diferents necessitats vitals.

Hi ha alguns elements que s'han de tenir en compte en el moment de dissenyar les activitats dirigides al jovent, per saber fins a quin punt l'activitat està sent inclusiva. De manera orientativa, perquè l'activitat

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

>

11

12

13

14

15

+

10

> Diversitat del jovent

que desenvolupa s'adapti al màxim a les necessitats del jovent del territori, a l'hora de dissenyar activitats, el personal professional de joventut ha de tenir en compte elements com: els horaris, és a dir quan es durà a terme l'activitat, l'espai i l'accessibilitat. És fonamental analitzar i incloure les voluntats del col·lectiu jove i detectar les necessitats amb perspectiva de gènere. També cal tenir present les barreres arquitectòniques o de socialització. Els pobles rurals, els nuclis disseminats o les urbanitzacions, és a dir, el lloc on es viu, és un altre element a tenir en compte, perquè pot generar desigualtats en l'accés a espais d'aprenentatge i de participació. Algunes barreres són visibles i d'altres són desconegudes. En ple segle XXI sabem que per al col·lectiu jove és de màxima importància la connexió a Internet i les xarxes socials i, en alguns casos, el jovent, només pel fet de viure en un nucli aïllat o de no disposar a casa de recursos econòmics, estan directament aïllats i desvinculats d'aquest col·lectiu social.

A més, gràcies a les noves tecnologies i a un món de cada cop més globalitzat, l'entorn del jovent canvia a una velocitat espectacular i el personal professional que treballa amb el col·lectiu ha de tenir la capacitat d'adaptar-s'hi i a la velocitat de la seva realitat.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

>

11

12

13

14

15

+

10

> Diversitat del jovent

Recomanacions pràctiques

- Per crear un disseny d'activitats inclusiu s'ha de tenir present diferents variables: realitat juvenil (necessitats del jovent), horaris, espai, accessibilitat i recursos.
- Analitzar la incidència dels factors esmentats anteriorment; fet que ha de permetre detectar la causa real de moltes problemàtiques juvenils i no només veure'n les conseqüències.
- El personal professional de la joventut ha d'establir un diàleg directe amb el col·lectiu jove i les seves famílies.
- És de gran importància el treball en xarxa del personal que tracta amb el col·lectiu jove.
- Cal crear polítiques de joventut amb perspectiva de gènere.

Paraules clau

Inclusió / religió / desigualtat / diversitat / estructura familiar / geografia / interculturalitat / perspectiva de gènere / jerarquia / classe social / professional de la joventut / Internet / globalització / treball en xarxa

Bibliografia i enllaços d'interès

- Neus Alberich. *Interculturalitat en les polítiques locals de joventut*. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. 2010
- Projecte vincles per la convivència intercultural. Youtube; Institut DiverSitas.
- Generalitat de Catalunya. Direcció General de Joventut. «*Guia Jove*». https://ca.wikibooks.org/wiki/Guia_Jove
- <https://revistas.ucr.ac.cr/index.php/aie/article/view/16967/21046>
- <http://selene.uab.es/ce-documentacio-europea/ue/tem-migracions.htm>
- Sos Racisme. Actualitat i temes de denúncia <http://www.sosracisme.org/> Mugak

Recursos per treballar la interculturalitat. Educació en el lleure

- Mohamed Abdelouahed, Roser Argemí, Sandra Broto, Babou Cham, Elisenda Costa, Mostafa El Hafer, Miquel Àngel Essomba, Juli Giménez, Xavi Millán, Joan Quer i Laura Sánchez. *Immigració i lleure: orientacions per a l'acció*. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. 2002

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

>

11

12

13

14

15

+

10

> Diversitat del jovent

- Carles Armengol. Tangram. *Set elements per fer esplai i escoltisme des de la interculturalitat*. Fundació Jaume Bofill. Secretaria de Joventut. 2003
- Clara Balaguer i Oriol Ripoll. *Xarranca. Jocs per a l'aprenentatge del català oral per a nousvinguts*. Fundació Jaume Bofill. Secretaria de Joventut. 2002
- Miquel Àngel Essomba. *Sanduk. Guia per a la formació dels educadors i les educadores en interculturalitat i immigració. Diversitat. Cançons, danses... activitats i recursos per a la convivència en la diversitat*. Fundació Jaume Bofill. Secretaria de Joventut. 2001

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- >
- 12
- 13
- 14
- 15
- +

11

> Jovent participatiu

Participació jove ha de ser una prioritat?

Participació jove

El perquè de la participació jove

Participació: objectiu estratègic

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

>

12

13

14

15

+

11

> Jovent participatiu

Participació jove ha de ser una prioritat?

Tot i que genèricament «participar» significa prendre part en les coses, es pretén acotar el concepte centrant-lo en aquells processos, accions i actituds que generen capacitat de decisió i d'intervenció de les persones en tot allò que els afecta. Així doncs, es defineix la «participació» com la capacitat de decidir sobre tot allò que afecta directament o indirectament la nostra vida, sobre tot allò que condiciona el nostre entorn, les nostres relacions i les nostres possibilitats de desenvolupament personal i col·lectiu. S'entén la «participació» com un concepte de dimensions múltiples:

- La participació com a **procés social**

En primer lloc, és important tenir present que la participació és un procés social. És a dir, d'una banda, la participació es crea i té lloc sempre en un context social determinat, en el qual existeix una cultura política i participativa concreta, així com relacions socials pre-establertes i desigualtats socials. D'altra banda, cal pensar que els actors que intervenen en els processos participatius –grups de joves, diferents institucions...– tenen, en aquest context, posicions socials diferents i desiguals, i que mantenen relacions de poder entre ells. En aquest sentit, s'ha de tenir en compte que la participació sempre està emmarcada en la cultura política de l'entorn i dels diversos actors; en les identitats col·lectives que genera el context social; en les relacions de poder entre els diversos actors que

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

>

12

13

14

15

+

11

> Jovent participatiu

intervenen en el procés i en les posicions socials que ocupen els diversos actors.

De la mateixa manera, també cal entendre la participació com a forma de relació, de comunicació i llenguatge, d'interacció entre agents diversos. D'aquesta manera, acceptant que els individus i els grups es comuniquen de multitud de maneres diferents, els processos de participació –en termes metodològics i d'estructuració– s'han d'adaptar a cada moment, cada situació i al conjunt d'individus i grups que hi intervenen.

- La participació com a **eina**

D'altra banda, s'entén que la participació no és una finalitat en si mateixa sinó una eina que permet assolir uns objectius determinats. És a dir, l'ús que fa cada actor –cada persona o grup de persones– de la capacitat de decisió respon als seus objectius, a la construcció de projectes propis d'acord amb la seva visió del món.

- La participació com a **procés d'aprenentatge**

També és important tenir en compte que la participació és un procés d'aprenentatge que es caracteritza pel fet de ser sobretot viencial, en el qual s'interioritzen actituds, habilitats i coneixements a través de la praxi –a través de les relacions que s'estableixen amb els altres, del rol que s'assumeix en els diferents grups i entorns.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

>

12

13

14

15

+

11

> Jovent participatiu

En aquest sentit, la participació és un aprenentatge per a tothom: d'una banda, per al jovent mateix que, a través de la pràctica de la participació i de la reflexió que aquesta implica, aprèn habilitats, actituds i valors. I, d'altra banda, per al conjunt de la societat, que es beneficia de tot allò que aporten les persones joves a partir de la seva capacitat d'innovació i de la visió que tenen sobre el conjunt de processos que viuen actualment les nostres societats.

Participació jove

Tenint en compte el que s'ha explicat fins ara, si s'entén que la participació i les formes de participar són un producte del context social en què es donen, cal pensar que, si actualment el jovent viu una situació diferent de la de les persones adultes, les seves formes de participació, les motivacions per participar i les inquietuds també són diferents. En aquest sentit, es dona que la participació jove té unes característiques específiques: les demandes sobre les necessitats concretes del jovent, la recerca de formes noves de participació que permetin més flexibilitat, sovint més horitzontalitat, el recel cap a les administracions i les institucions polítiques, o la immediatesa, la necessitat de percebre resultats immediats a l'acció.

Així mateix, cal tenir present els factors estructurals que dificulten la participació del col·lectiu jove. Actualment es planteja una situació certament desencisadora. En primer lloc, el context econòmic i financer

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

>

12

13

14

15

+

11

> Jovent participatiu

que destrueix les conquestes laborals dels darrers dos segles i dificulta, encara més, l'accés al món laboral del nostre jovent. En segon lloc, una crisi de valors i d'expectatives davant d'un futur incert, que aboca el jovent a un sentiment d'anomia generalitzat. Finalment, una crisi de credibilitat del sistema polític, que genera una fractura cada cop més gran entre la ciutadania i les administracions públiques.

El perquè de la participació jove

Tres dels motius que haurien d'empènyer a reconèixer o impulsar els processos participatius de la gent jove són:

- Partint del fet que el jovent té necessitats i problemes específics, la participació jove posa de relleu aquestes necessitats, les fa visibles i li permet ser protagonista a l'hora de donar-hi resposta. És a dir, a través de la participació les persones joves poden posar de manifest quines són les seves necessitats específiques i proposar o crear mecanismes per satisfer-les.
- Perquè el jovent pugui gaudir realment d'una situació de plena ciutadania cal que, com a membres de la societat, tinguin la possibilitat de participar plenament en la vida social, cultural i política. Al mateix temps, si es vol crear un context de **democràcia participatiua**, cal garantir la possibilitat de participar de tots els sectors socials, la població jove inclosa.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

>

12

13

14

15

+

11

> Jovent participatiu

- Finalment, la participació jove en la construcció de les polítiques de joventut aporta coherència i realisme, ja que permet conèixer i ser conscients de la situació del jovent i de les seves propostes i accions. Al mateix temps, possibilita la creació de consens al voltant de les seves necessitats i el compromís mutu entre joves i Administració –en la recerca de solucions.

Participació: objectiu estratègic

Partint de les orientacions bàsiques, cal fixar una base de treball que ens pugui conduir a fer efectiva aquesta emancipació integral. Per aquest motiu, s'entén l'apoderament, l'organització i la participació com a vies preferents per assolir la figura de ciutadania jove.

Per tant, la nostra lògica de treball en la definició i l'execució de les polítiques de joventut pretén ser un procés dinamitzador en si mateix. Això vol dir que totes i cada una de les accions que s'emprenen tenguin un sentit concret i ben estudiat per aconseguir els reptes que es marquen. Cada pas fet ha de ser una eina de dinamització, d'apoderament i de participació per al jovent.

A partir d'aquests conceptes que s'acaben de definir com a factors bàsics del marc teòric, cal apuntar un escenari de futur, una realitat desitjada a la qual es vol arribar.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

>

12

13

14

15

+

11

> Jovent participatiu

En aquest sentit es dibuixa un doble horitzó:

- Si és l'Administració local la que impulsa la participació, una eina interessant per treballar pot ser l'Assemblea Jove (pressupostos participatius), un espai de participació i desenvolupament cooperatiu de les polítiques de joventut, un espai de codecisió i cogestió del pressupost d'activitats de l'Àrea de Joventut. Això es tradueix en la necessitat d'unes polítiques de joventut que tinguin ambició, però també capacitat redistributiva. En la mateixa direcció cal construir una manera nova de fer polítiques de joventut, amb la pròpia joventut, on la participació sigui un concepte real i constant i que, alhora, treballin l'apoderament de les persones joves, perquè esdevengui una ciutadania crítica i compromesa amb el seu entorn i, en concret, amb la definició, l'execució i l'avaluació de les accions públiques que els adrecen.
- El Consell Local de Joventut és una estructura democràtica de representació i participació juvenils, que sorgeix de la voluntat dels membres i que és capaç d'incorporar els diferents models associatius juvenils (associacions, entitats, grups de joves, etc.) i les inquietuds de la gent jove. Es tracta d'un òrgan independent de l'Administració, amb personalitat jurídica pròpia i sense ànim de lucre, que disposa del reconeixement i del suport de l'Administració (polític, econòmic, d'assessorament, etc.). D'aquesta manera, el Consell esdevé un representant vàlid per dialogar amb l'Administració en tots aquells temes que afecten la joventut. Per contra, es pot dir que un consell local de joventut no és un departament de la Regidoria de Joventut ni, per tant, el repartidor de les subvencions

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

>

12

13

14

15

+

11

> Jovent participatiu

de l'Ajuntament per a les entitats juvenils, ni el grup de treball de l'Ajuntament per fer els seus plans de joventut. Però la seva essència tampoc no és ser l'oposició a l'equip de govern, ni una associació que fa i organitza activitats per al jovent.

Recomanacions pràctiques

- Promoure l'arrelament del jovent al municipi i la seva participació activa.
- Promoure la participació juvenil, estimulant-ne la capacitat d'auto-organització.
- Facilitar l'ús d'espais físics per al jovent, per al desenvolupament de projectes associatius, grupals o individuals.
- Contribuir a l'autonomia de les persones i col·lectius joves, afavorir-ne la participació i donar suport a l'autogestió de llurs iniciatives, possibilitar-ne la implicació màxima en el procés de millora de la convivència i en el benestar de la ciutadania a la vila.
- Potenciar i generar dinàmiques associatives i la creació de nuclis associatius nous, formals o no formals, afavorint la coordinació amb l'associacionisme juvenil ja existent.
- Fomentar la participació i la corresponsabilitat.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

>

12

13

14

15

+

11

> Jovent participatiu

Paraules clau

Identitats col·lectives / cultura política / diàleg / assemblea jove / pressupostos participatius / consell local de la joventut

Bibliografia i enllaços d'interès

- Anna Sellarès. *La participació jove. Sinergia*. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. 2003
- Roger Soler. *Democràcia, participació i joventut. Una anàlisi de l'Enquesta de participació i política 2011*. Col·lecció Estudis. Generalitat de Catalunya. Barcelona. 2013

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- >
- 13
- 14
- 15
- +

12

> Projectes socioeducatius

Com es fa un projecte i per on començar?

Objectius

S'està fent una bona planificació?

Preguntes clau per fer una bona planificació

Què és el seguiment d'un projecte?

Com s'ha de fer l'avaluació del projecte socioeducatiu?

Eines de suport

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

>

13

14

15

+

12

> Projectes
socioeducatius

Com es fa un projecte i per on començar?

Primera de tot es necessita planificar el projecte fent una anàlisi de l'entorn, dels interessos que pugui tenir el jovent i les seves motivacions. L'origen ha de partir d'una necessitat o d'una problemàtica que cal transformar. Aquesta transformació és efectiva quan s'han identificat, a partir de necessitats compartides amb la gent jove, les tecles que cal tocar per generar els canvis desitjats. Per això, cal conèixer amb precisió la realitat juvenil i el seu entorn.

Un cop s'ha fet l'anàlisi de l'entorn, s'han de tenir en compte els elements necessaris per planificar l'activitat més adequada i aconseguir els objectius que es volen assolir. És molt important implicar el col·lectiu juvenil des de zero. Això obliga al personal professional de joventut a entendre que no lidera sinó que genera lideratges; que el seu paper és el de capacitar, formar i ajudar el jovent a aconseguir que tenguin les competències necessàries per participar. Si el col·lectiu de joves té la sensació que el projecte és seu i que són ells els que dibuixen l'horitzó al qual volen arribar, tenir èxit en la gestió del procés participatiu és qüestió de temps. La participació real té sentit quan participen en els processos de gestió: la planificació, el seguiment i l'avaluació.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

>

12

13

14

15

+

> Projectes
socioeducatius

Objectius

Es defineixen un conjunt d'activitats a executar en un termini i amb uns recursos determinats, per tal d'assolir els objectius i els resultats que donin resposta a les necessitats de la comunitat i que hi propiciïn un canvi.

Els objectius de la intervenció han de tenir nivells diversos:

- **Objectius generals:** els objectius generals corresponen a les finalitats genèriques del projecte, sense assenyalar resultats concrets. En aquest sentit, no són necessàriament quantificables de forma directa ni mesurables mitjançant **indicadors**. Els objectius generals es concreten en objectius específics.
- **Objectius específics:** es deriven dels objectius generals i es concreten, assenyalant el camí que s'ha de seguir per assolir-los. Per això, es refereixen als efectes específics que es volen aconseguir. Necessàriament han de ser coherents amb els objectius generals, dels quals deriven.
- **Objectius operatius:** desenvolupen els específics i els concreten encara més. Aquests objectius han de ser directament quantificables i mesurables mitjançant indicadors.

No sempre, però, es fan servir tots tres nivells. Definir dos o tres nivells d'objectius en un projecte depèn sobretot del tipus de projecte i del grau d'abstracció dels objectius generals.

- Tres nivells (generals, específics i operatius): si els objectius generals són molt abstractes, és difícil passar directament al nivell més concret dels objectius operatius, que són quantificables. Cal un nivell intermedi: el dels objectius específics.
- Dos nivells (generals i específics): en un esquema de dos nivells, els objectius generals, tot i que segueixen sent genèrics, són menys abstractes que en el de tres nivells. Per tant, es poden concretar directament en els objectius del nivell següent, els específics. Els objectius generals equivalen aquí als específics dels tres nivells, mentre que els específics fan la funció dels operatius.

S'està fent una bona planificació?

Els indicadors inicials d'avaluació són una de les peces clau per saber si s'està fent una bona planificació. A través d'aquests es pot mesurar: si s'està tenint un impacte; si s'està duent a terme, òptimament, la planificació per aconseguir els objectius marcats en el procés de l'actuació; si l'activitat planificada respon als interessos del públic objectiu; si els nivells de participació són els esperats; i si s'han pogut mobilitzar els recursos humans i físics necessaris per desenvolupar-la.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

>

12

13

14

15

+

> Projectes
socioeducatius

Per tal d'afavorir una bona planificació, cal identificar totes les accions que s'han de dur a terme per assolir els objectius plantejats en un marc temporal determinat. Habitualment es poden situar punts de control en diferents moments del procés, els quals s'anomenen avaluació intermèdia o de seguiment de l'activitat, que serveixen per revisar si el pla està sent adequat o no. En aquests moments, si hi ha alguna desviació sobre el previst, es pot revisar la planificació i modificar-la per adequar-la favorablement. En el transcurs d'un any, és una bona praxi situar aquests moments de revisió al final de cada trimestre i fer una valoració final en acabar el curs o l'any.

Preguntes clau per fer una bona planificació

- Qui ha de fer la planificació? El jovent és el protagonista principal a l'hora d'elaborar un projecte. Cal determinar estratègicament quines accions han d'estar planificades amb el suport de la gent jove i entendre que el rol del personal professional és facilitar-li la participació i acompanyar-lo, les decisions estan en mans del col·lectiu juvenil.
- Com s'ha de fer la planificació? Les eines o les dinàmiques que s'empren per motivar el jovent i que s'utilitzen per aconseguir-ne la participació han de ser properes i, fins i tot, amb un caràcter **lúdic**. Es tracta de generar un espai engrescador i motivador, però que doni el rang d'importància necessària al procés de planificació. A

continuació feim una petita classificació de les tècniques participatives, basades en els sentits bàsics per tenir una bona comunicació:

- Tècniques vivencials: són aquelles que fan viure una situació. Hi ha les d'animació (l'objectiu és animar, cohesionar i crear un ambient participatiu) i les d'anàlisi (l'objectiu és donar elements simbòlics, que permetin reflexionar sobre situacions de la vida real).
- Tècniques amb actuació: l'element central és l'expressió corporal a través de la qual es representen situacions, comportaments, formes de pensar, etc.
- Tècniques auditives i audiovisuals: en aquestes dinàmiques s'utilitza el so o la seva combinació amb imatges.
- Tècniques visuals: aquestes es divideixen en dues classes: les escrites i les gràfiques. Les escrites, que són elaborades per un grup en el procés de captació, es caracteritzen per ser el resultat directe del que coneix el grup, del que sap o del que pensa sobre un determinat tema; és el producte del treball col·lectiu. I les gràfiques expressen continguts simbòlicament, és a dir, d'interpretació de símbols.

Què és el seguiment d'un projecte?

La funció del seguiment és de control durant el procés d'execució, cabdal per aproximar-nos als resultats esperats, així com per atendre l'eficiència i eficàcia dels projectes.

L'objectiu del seguiment de projectes és avaluar els canvis i establir en quina mesura s'està complint i fent l'actuació, d'acord amb la proposta inicial. Consisteix a mesurar la relació entre les diferents activitats i els resultats prevists, analitzant la gestió del temps i els pressuposts utilitzats. La informació recollida permet conèixer la capacitat d'assolir resultats i de prestar els serveis amb els recursos materials, humans i financers prevists.

En definitiva, l'objectiu del seguiment consisteix a millorar l'eficiència del projecte, centrant-se en:

- La gestió del projecte: pressupost, personal, informació, riscos, relacions de coordinació amb altres entitats, persones beneficiàries, etc.
- La pertinença del projecte: considerar si el projecte desenvolupat és el més avantatjós segons el cost, els resultats esperats, la repercussió i visibilitat, etc.
- L'adequació dels indicadors: analitzar si els indicadors de resultats proposats són els adients i, si no ho són, tenir en compte si s'han modificat al llarg de la vida del projecte.

- El control dels efectes no cercats: observar si s'han produït resultats no prevists, com a conseqüència de l'acció intencionada i dirigida.

El seguiment pretén, doncs, identificar i proposar mesures per respondre a aquells factors que poden fer fracassar el projecte:

- Errors de disseny originats per una mala estimació de les fites: poca claredat o mala organització dels processos i de les activitats, poca coherència entre les activitats programades i l'estructura de l'organització, etc.
- Faltes d'implementació: les persones a càrrec de l'operació no compleixen el que s'ha programat (processos, activitats, estructura).
- Factors externs: incompliment dels supòsits o sorgiment d'elements contextuais nous o imprevisibles que modifiquen l'escenari en el qual s'implementa el projecte.

Com s'ha de fer l'avaluació del projecte socioeducatiu?

Seguiment i avaluació són conceptes que no signifiquen el mateix: el primer té un caràcter sistemàtic i el segon és puntual, esporàdic. El seguiment observa, analitza i planteja suggeriments sobre l'execució del projecte i el fa el personal professional involucrat en el projecte, i

l'avaluació formula conclusions sobre el que s'observa a nivell del projecte i del seu impacte.

Existeix una gran diversitat de mètodes de recollida d'informació, però cal saber elegir el més adequat a les necessitats trobades, és a dir, que doni la informació més fiable d'acord amb el tipus d'avaluació que es vol fer.

- Recopilació documental: informació de documents escrits.
- Observació:
  - Estructurada: prèviament es defineixen les categories que s'observaran.
  - No estructurada: no es defineix cap tipus de categoria a observar.
- Entrevista:
  - Estructurada: cada un de les persones entrevistadores duu un mateix guió fix, amb preguntes concretes a fer.
  - Semiestructurada o no estructurada: es fa a partir d'un guió flexible de temes a tractar o, fins i tot, sense un guió preestablert.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

>

12

13

14

15

+

> Projectes
socioeducatius

- Enquesta o qüestionari: permet recollir informació sense la presència d'una persona experta i de molta gent al mateix temps.
  - De preguntes tancades: la resposta es tria a partir de respostes predeterminades.
  - De preguntes obertes: la persona enquestada contesta amb les pròpies paraules.
- Grup de discussió: un grup discuteix d'un tema i s'analitzen les aportacions fetes.
- Altres tècniques de grup: debats, pluja d'idees, etc.
- Escales o instruments estandarditzats: són escales o tests ja preparats, com escales de personalitat, diferencial semàntic, etc.
- Mesures no intrusives: qualsevol manera de recollir informació sense que suposi intervenir directament per a aquesta recopilació.

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- >
- 13
- 14
- 15
- +

> Projectes socioeducatius

Eines de suport

Un cronograma és la descripció de les activitats d'un projecte en relació amb el temps en el qual es desenvoluparan; aquest fet implica, primer de tot, determinar amb precisió quines són les activitats a partir dels aspectes tècnics presentats en el projecte.

El cronograma d'activitats ajuda a plasmar la planificació, a través d'un gràfic de barres, on la longitud de cada barra representa la durada (en dies, setmanes, mesos o anys) d'una activitat. L'objectiu d'aquesta eina és assenyalar la freqüència amb què s'han d'executar certes activitats, d'acord amb la durada de cada una.

La fitxa d'activitat és una altra eina molt important, es tracta d'un document que plasma tots els elements que cal saber: a quin objectiu respon, qui és la persona responsable d'executar-la i valorar-la, a quin públic va dirigida, quins altres agents hi intervenen, amb quins recursos materials i físics es desenvoluparà i quan es durà a terme. És important implicar el col·lectiu juvenil en la redacció d'aquesta fitxa i deixar-hi un espai per a la valoració un cop acabada.

Finalment, s'ha de tenir en compte la **memòria** del projecte, document on queda recollit tot el que s'ha planificat i els resultats obtinguts.

És molt important implicar el col·lectiu juvenil en la redacció de totes aquestes eines. És un exemple de fitxa d'activitats i de valoració la [«Plantilla fitxa d'activitats i valoració»](#) de l'Ajuntament de Barcelona.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

>

13

14

15

+

12

> Projectes
socioeducatius

Recomanacions pràctiques

- Contribueix a ordenar i dotar de sentit les activitats, ja que, a partir de l'eina del cronograma, dona una temporalitat, assegura una seqüència i s'obté una visió de futur de les actuacions.
- Aporta eficiència en la consecució dels resultats prevists.
- Potencia la col·laboració entre el personal professional de joventut, el jovent i la resta d'agents del territori (la comunitat), per la qual cosa la corresponsabilitat esdevé l'element principal.
- Permet preveure les fases d'inici i de finalització de les intervencions.
- Ajuda tots els components de l'organització, a tenir sempre presents els objectius i l'adequació al medi, quan és necessari.
- Permet aprofitar les oportunitats i preveure les dificultats amb les quals es pot trobar i donar una resposta concreta per a la readaptació.
- Trenca la resistència al canvi; s'ha de ser conscient que l'entorn més proper és canviant i que s'han de crear les estratègies correctes per donar-hi resposta.

12

> Projectes socioeducatius

Paraules clau

Realitat juvenil / comunitat / comunicació / participació

Bibliografia i enllaços d'interès

- Generalitat de Catalunya. Direcció General de Joventut. «Guia Jove». https://ca.wikibooks.org/wiki/Guia_Jove
- «Com hem de definir els objectius d'un projecte». Xarxanet. Notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat. 2014
- «El seguiment de projectes». Xarxanet. Notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat. Octubre de 2009
- Laura Vargas i Graciela Bustillos. *Técnicas participativas para la educación popular. El cajón de herramientas*. Alforja, Centro de Estudios y Publicaciones. 2015
- Miquel F. Oliver. «Cap a una tipologia d'avaluació de projectes socioeducatius. Els indicadors d'avaluació». Departament de Ciències de l'Educació. Universitat de les Illes Balears
- Cronograma. Viquipèdia, enciclopèdia lliure

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- >
- 14
- 15
- +

13

> Equipament juvenil

Un equipament juvenil, per què?

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

13

> Equipament juvenil

Un equipament juvenil, per què?

Quan es planteja la necessitat d'obrir o dinamitzar un equipament juvenil, cal fer unes preguntes bàsiques: per què i per a què es vol un equipament juvenil? Les idees que inclou aquesta fitxa aporten les eines per decidir si és necessari un equipament o si es vol crear una xarxa d'espais adaptats al jovent, amb els equipaments que ja existeixen. En el cas que es disposi d'un equipament, cal veure com es dinamitza, quines funcions ha de complir i quins mínims garantir.

Els equipaments i els projectes de dinamització poden ser espais d'oportunitat per a l'apoderament i la participació del jovent, així com d'aprenentatge de competències i d'habilitats de vida; poden ser espais que afavoreixin que la gent jove, amb menys igualtat d'oportunitats, pugui construir i desenvolupar la identitat pròpia, la qual cosa ajuda a trencar els prejudicis de la societat. Així doncs, cal dibuixar el nostre equipament. Com es pot fer? Fixant, abans que res, uns objectius i unes condicions mínimes i fent-ho, sobretot, a través de la implicació del jovent i del consens.

Com a punt de partida cal plantejar-se un parell de coses: es té un espai propi o no? És un espai compartit o és exclusiu de joves? Si es disposa d'un espai, en quin lloc està situat? Qui el gestiona? Tots aquests factors condicionen les funcions que se li poden atorgar, el tipus de persones destinatàries a qui pot anar adreçat i el treball que es pot fer o no fer amb el jovent. Si bé és cert que normalment hom s'adapta al que

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

>

14

15

13

> Equipament juvenil

es pot disposar, aquests factors determinen el tipus d'equipament que s'obrirà.

Els equipaments o espais juvenils suposen un valor afegit important a la implementació adequada de les polítiques de joventut ja que, si es fan pensant en les necessitats i les demandes del jovent, són els instruments que més ajuden a potenciar l'experimentació i la capacitat creativa.

Els punts d'informació juvenil, els espais de dinamització, els espais mixtos i els casals de joves de gestió cívica o associatius són diverses modalitats d'equipament. Cada un té unes funcions determinades i uns pros i contres en funció dels objectius que es marquen i es volen assolir.

La *Guia de gestió dels espais per a joves* del Consell Comarcal del Tarragonès és una eina que pot donar algunes pautes sobre què s'ha de tenir en compte a l'hora d'impulsar un equipament.

Si s'ha pres la decisió d'obrir un equipament juvenil, cal disposar primer d'una bona radiografia del nostre entorn. Es pot elaborar, per exemple, un mapa de recursos dels espais existents i veure quina és la cobertura que donen. També es poden visitar equipaments de municipis de característiques similars al propi, per agafar idees.

La composició o les característiques de l'equipament no són tan rellevants. La importància rau en la voluntat política de com es vol gestionar

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

>

14

15

13

> Equipament juvenil

l'equipament i de la demanda del jovent. Cal decidir si se'n vol fomentar la implicació i, si és així, definir els límits de la participació i intervenir per afavorir-la. En definitiva, cada espai respon, o hauria de respondre, a unes necessitats concretes i a una voluntat política. Pensem i dissenyem l'espai a partir d'aquestes necessitats.

Les funcions clau que ha de tenir qualsevol equipament juvenil són les següents:

- Espai de relació: l'equipament pretén esdevenir l'espai de referència del jovent, ser un punt de trobada natural i generar un espai de relació i cohesió social, on s'englobin totes aquelles accions que tenen a veure amb el desenvolupament comunitari i local de tot el municipi i amb la pròpia dinamització juvenil.
- Espai de recursos: l'equipament ha de disposar d'eines i de recursos que contribueixin a donar oportunitats a tot el jovent. Així, es pretén garantir, mitjançant la informació, l'orientació i la mediació, el foment de l'emancipació juvenil.
- Espai de participació: l'espai de participació juga un paper rellevant i fa referència a la metodologia de treball que s'hi ha d'emprar. S'ha de promoure una cultura participativa i una educació per al diàleg i la transformació social. En l'equipament juvenil s'han de dur a terme les accions adreçades a fomentar l'associacionisme juvenil, a promoure la participació juvenil en tot allò que els afecta, així com

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

13

> Equipament juvenil

a canalitzar les iniciatives juvenils i donar-hi suport. D'altra banda, l'equipament ha de funcionar com a espai de relació entre l'Administració i el jovent, on es creïn canals estables i sòlids que garanteixin la interlocució entre ambdues parts. Si és possible, cal generar espais de presa de decisions i un grup motor o una comissió de seguiment integrada pel mateix jovent.

Les característiques de l'espai han de garantir uns mínims per aconseguir un bon funcionament. L'equipament hauria de disposar, com a mínim, de més d'una sala, d'un espai de treball intern i d'un punt TIC o zona Wi-Fi, entre altres. La guia *Els equipaments juvenils a estudi*, elaborada per la Diputació de Barcelona, descriu de manera detallada els espais possibles que poden haver en un equipament i les funcions que han de tenir.

Un altre aspecte a decidir és cap a quin tipus de model d'equipament es vol avançar. Aquest equipament s'ha d'ajustar a les necessitats del jovent, tenint en compte el tipus de municipi (gran o petit, concentrat o dispers...) i la realitat juvenil existent (jovent organitzat, participatiu...).

Però, atenció, perquè s'han donat casos en què l'equipament ha acabat sent el que no hauria de ser. Què ha passat? En alguns municipis s'ha abandonat la intenció original amb la qual s'havia planificat l'equipament, i s'han acabat oferint únicament serveis d'oci o formatius. Potser el projecte de dinamització inicial s'ha descartat pel poc èxit inicial, per la manca de demanda de gent o per la poca convicció. Per això, és molt

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- >
- 14
- 15
- +

13

> Equipament juvenil

important que, abans d'executar l'obra de l'espai, es tinguin ben definides la planificació, la intervenció socioeducativa i la gestió que es volen portar a terme.

Aquests són alguns elements clau a tenir present en el moment d'obrir l'equipament. Però, sobretot, un equipament juvenil ha d'esdevenir un espai d'inclusió, de participació, d'intencionalitat educativa i de proximitat a la realitat del jovent a la qual s'està obrint.

La *Guia per a la gestió col·laborativa d'espais i equipaments públics* de la Generalitat de Catalunya aporta referències per iniciar la gestió d'un equipament juvenil. I la publicació *Els equipaments juvenils, reflexions, certeses i reptes* de l'Oficina Pla Jove de la Diputació de Barcelona pretén reflexionar al voltant d'una sèrie de qüestions que ja fa anys van sorgint al voltant de: les necessitats dels equipaments juvenils, la participació del jovent en la gestió de l'equipament, els recursos necessaris que cal destinar-hi, els criteris a tenir en compte en l'elaboració d'un pla d'usos o quin model d'equipament juvenil volem.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

>

14

15

13

> Equipament juvenil

Recomanacions pràctiques

- Una bona estratègia basada a donar oportunitats i oferir recursos funcionals (art, música...) perquè això atreu el jovent.
- La definició d'un marc normatiu de l'equipament, el consens d'uns drets, d'uns deures i d'uns límits amb el jovent, així com l'establiment d'uns mínims de respecte i cohesió (per exemple, que sigui un espai lliure de racisme i masclisme).
- Una planificació amb una finalitat educativa.
- Els protocols d'acollida als serveis i els equipaments juvenils: cal fer actuacions perquè els equipaments i els serveis juvenils esdevinguin espais d'acollida per al jovent nouvingut, perquè ofereixin espais de coneixença entre persones autòctones i nouvingudes, espais formatius (llengua, medi...).
- El treball amb els infants per garantir actituds i conductes no sexistes, que facilitin la participació de les nines i s'evitin relacions de poder entre ells. Cal visibilitzar les nines, perquè les seves actituds, normalment, passen més desapercbudes i criden menys l'atenció que les dels nins.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

>

14

15

13

> Equipament juvenil

Paraules clau

Dinamització juvenil / transformació social / participació / emancipació

Bibliografia i enllaços d'interès

- Miriam Culleré, Esther Dalmau, Marta Ortoneda, M. Elena Virgili. *Guia de gestió d'espais joves*. Servei Comarcal de Joventut. Consell Comarcal del Tarragonès. Departament d'Acció Social i Ciutadania. Generalitat de Catalunya. 2009
- La Carpa d'Eines. *Els equipaments juvenils a estudi. Principals reptes i elements a considerar davant el disseny i funcionament dels equipaments per a joves*. Diputació de Barcelona. 2010
- Xavier Sabaté Rotés. *Guia per a la gestió col·laborativa d'espais i equipaments públics*. Guies breus de participació ciutadana. Departament de Governació i Relacions Institucionals. Generalitat de Catalunya. 2015
- Pep Montes. *Els equipaments juvenils*. Diputació de Barcelona. Àrea d'Atenció a les Persones. Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania. Oficina del Pla Jove. 2017

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

>

14

15

+

13

> Equipament juvenil

- Direcció General d'Administració Local. *Guia per a l'elaboració d'estudis de viabilitat per a equipaments municipals no obligatoris*. Departament de Governació i Administracions Públiques. Generalitat de Catalunya.
- Jordi Serrano, Gemma Martín, Jesús Sanz i Sílvia Luque. *Els locals de les entitats juvenils i els equipaments municipals per a joves a la ciutat de Barcelona. Informe de resultats*. Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia. 2006
- Generalitat de Catalunya. Direcció General de Joventut. *Guia Jove*. https://ca.wikibooks.org/wiki/Guia_Jove

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- >
- 15
- +

14

> Espai públic

És l'espai públic del jovent?

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

>

15

+

14

> Espai públic

És l'espai públic del jovent?

L'espai públic és de tothom, també del jovent.

Els carrers, les places, els parcs i els equipaments culturals, sanitaris, esportius, educatius... En aquests espais, la gent jove es relaciona, viu i aprèn: les places i els parcs s'omplen de jovent que hi passen l'estona, xerren, seuen, juguen a la pilota, escolten música, festegen... Per què sobta la seva presència? Es vol recuperar l'espai públic com a àmbit de relació, de socialització i d'intervenció amb el jovent?

El carrer sol ser un lloc de socialització important per al jovent. La comunitat té un paper fonamental com a agent educatiu per a aquest col·lectiu, perquè la cultura i les normes regulen les relacions tant entre les persones com amb l'entorn.

L'educació no formal al medi obert està sent una de les maneres d'entrar en contacte amb els grups de joves, això implica sortir dels espais de treball més clàssics per apropar-se als espais naturals de la gent jove. Poden els recursos juvenils i les institucions incorporar «carrer» en les seves actuacions? Pot l'espai públic tenir més presència d'agents socials, en un sentit d'apropament i no de control?

Sortir «a fer carrer», fer part de les activitats a l'espai públic, facilitar l'entrada de públic diferent a l'habitual dels equipaments... Cal ser accessible i pròxim, per facilitar l'establiment d'un vincle educatiu i personal amb les persones i els grups, perquè la forma d'intervenció varia.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

>

15

+

14

> Espai públic

Com es presenta la intervenció amb joves a l'espai públic? Pensar en una intervenció en l'espai públic és plantejar-se els recursos des d'una mirada centrada en els llocs on el jovent és, perquè hi participin de manera activa. Moltes vegades no cal un espai d'intervenció per poder fer accions destinades al jovent. Treballar des d'aquesta perspectiva ajuda a arribar a aquells que no participen dels recursos. I tan important com l'existència de recursos i d'activitats és l'acompanyament, l'existència de referents adults estables i l'establiment de vincles de confiança. Només cal la disponibilitat per passar temps amb adolescents i joves.

Aquest èmfasi en la relació no necessita fer-se des d'una figura específica, sinó des de qualsevol institució i per diferents professionals que estan en contacte amb la gent jove: mestres i professorat de secundària, educadors i educadores de diferents tipus de recursos, personal de joventut, agents de proximitat, etc.

Es poden organitzar les intervencions en escenaris diferents, per tal d'entendre com es pot treballar en l'espai públic i que ens doni una perspectiva de com el jovent entén els seus espais, que van molt més enllà d'un espai físic concret.

El carrer és el primer gran espai físic que s'ha d'esmentar, perquè és on les persones són més presents i interaccionen. Aquelles que treballen amb el jovent esdevenen reconegudes dins el territori, fent recorreguts. Els educadors i les educadores de carrer són un exemple d'aquesta intervenció al carrer. Per aprofundir metodològicament com treballar amb

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

>

15

+

14

> Espai públic

gent jove al carrer, una de les publicacions de referència és la *Practical guide. Sensitizing schoolcommunities on street children issues using non formal education methods*, que dona unes claus molt interessants.

A l'espai públic tenen gran importància els diferents equipaments públics d'un territori. Més enllà de l'equipament juvenil, si n'hi ha, es poden reconèixer i apropar a la gent jove els recursos i les possibilitats que altres espais municipals o supramunicipals ofereixen (biblioteques, poliesportius, centres cívics, auditoris, piscines, casals infantil, etc.). Com que el jovent fa ús d'una multiplicitat d'espais, es tracta de seguir la mateixa lògica i tenir present la xarxa d'equipaments per dur-hi a terme la dinamització, de manera que es faci coincidir amb els espais freqüentats per aquests. És en aquests espais on es poden explorar millor els interessos i on ells es poden sentir més propers i més a gust. Es tracta també de poder treballar amb aquest ventall de possibilitats que la resta d'equipaments del territori ofereix; ja que són més recursos, es pot treballar d'una forma més coordinada, es pot aprofundir de manera integral en les actuacions envers la gent jove.

Els equipaments educatius, com els centres educatius, també són un espai on establir contacte amb el jovent. La presència dins l'espai facilita i potencia el treball coordinat entre els diferents agents. El fet de treballar dins les aules fa que sigui un element facilitador per establir vincles i poder desenvolupar accions de forma grupal dins del context escolar. Al voltant d'aquests centres, també es mouen una sèrie d'activitats i de projectes que van més enllà de la formació estrictament

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

>

15

+

14

> Espai públic

reglada, com són les activitats extraescolars i l'aprofitament del pati, on es poden plantejar una sèrie d'intervencions per treballar amb la gent jove.

L'entramat social d'entitats o de col·lectius del territori també són agents imprescindibles en la intervenció social i educativa juvenil. El jovent pot formar part d'algunes d'aquestes entitats o col·lectius o, fins i tot, l'activitat que s'hi desenvolupa pot ser d'especial interès per al col·lectiu jove, per la temàtica que tracta o per la incidència socioeducativa. Un exemple d'aquesta idea són els clubs esportius i les entitats d'esport i d'activitat física.

La nit és un altre element principal per a la gent jove. Un exemple d'això són els programes d'oci alternatiu juvenil, que promouen la generació d'espais de relació per identificar inquietuds compartides que puguin materialitzar-se en propostes d'acció comunitària en un entorn nocturn.

Finalment, les xarxes socials són formes de comunicació i espais d'interacció, on el col·lectiu jove es relaciona. Poder plantejar intervencions dins el marc establert facilitarà la connexió i la relació amb la resta dels escenaris.

El més important és que la força de l'espai públic se centri en aquells elements que li són més característics pel tipus de territori, per la història del municipi, per tradició o, fins i tot, per una projecció futura. Per exemple, si el municipi és marítim, segurament deu tenir una vida

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

>

15

+

14

> Espai públic

al voltant del mar que es pot aprofitar per generar sinergies. O bé si el municipi té una projecció artística, perquè organitza fires o festivals temàtics, seria molt interessant que es dissenyassin intervencions que s'hi relacionassin, aprofitant els espais diversos on es desenvolupa l'acció i implicant els agents al voltant de la matèria.

Es podria dir que existeix un buit entre el col·lectiu de joves i les institucions. Els ajuntaments arriben a certs casos, però no al conjunt de joves; alguns equipaments d'activitats musicals, esportives, etc., tenen uns preus que molts joves, amb una economia precària, no poden permetre's. De vegades, el tipus d'oferta no resulta atractiva. Llavors, queda la plaça, el carrer, el parc; l'espai públic com a lloc d'oci, de relació, el lloc on es rep informació i on es comparteix l'experiència de ser jove.

La intervenció en l'espai públic permet acompanyar la gent jove i donar-li suport en els moments que ho necessiten. En aquest sentit són fonamentals els recursos personals del professional de joventut que intervé, ja que és clau a l'hora d'establir-hi contacte. La relació de confiança que s'estableix amb el jovent afavoreix la generació d'un vincle educatiu, perquè trobin suport per afrontar dubtes i dificultats.

Aquesta intervenció també promou la participació i el protagonisme de les persones joves per transformar l'entorn d'una forma activa i identifica la realitat d'una forma més propera, amb la presència directa en els espais més juvenils. Construir o pensar un espai per a joves, no es pot fer sense el criteri i la decisió del propi jovent.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

>

15

+

14

> Espai públic

Treballar en l'espai públic implica estar al costat de tot el jovent, acompanyant-lo en processos personals basats en motivacions, capacitats, desitjos i talents, tenint consciència de les pròpies limitacions. S'ha d'adaptar l'entorn a la gent jove, aprofitant-ne les potencialitats per fer una transformació social i física.

I, evidentment, és importantíssim coordinar l'acció d'intervenció amb altres agents que actuen al territori.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

>

15

+

14

> Espai públic

Recomanacions pràctiques

- L'espai públic és de tots, també del jovent.
- Els carrers, les places, els diferents equipaments (culturals, esportius...), la comunitat, etc. tenen un paper important en el procés de socialització del jovent.
- L'educació no formal en el medi obert és una de les maneres d'entrar en contacte amb els grups de joves.
- Els diferents equipaments públics d'un territori tenen gran importància a l'espai públic: com que el jovent fa ús de molts espais s'ha de tenir present la xarxa d'equipaments per dur-hi a terme les intervencions.
- Els equipaments educatius són un espai important on establir contacte amb el jovent, així com l'entramat social d'entitats o col·lectius del territori.
- La intervenció en l'espai públic permet acompanyar la gent jove i donar-li suport, promou la participació i el protagonisme del jovent per transformar-ne l'entorn.
- Construir o pensar un espai per a joves no es pot fer sense el criteri i la decisió del propi jovent.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

>

15

+

14

> Espai públic

Bones pràctiques:

- Casal Municipal de Joves d'Esporles «Pressupostos participatius». <https://casaldejovesesporles.wordpress.com/2017/05/10/arriba-lasamblea-jove-desporles-2017/>
- Servei de Dinamització Jove Dinamo «Ratapinyada». <https://equipdinamo.cat/category/nits-de-la-ratapinyada-feimratapinyada/>
- Associació Catalana de Professionals de les Polítiques de Joventut. «Intervenció al carrer». <http://www.joventut.info/bonespractiques/projecte/intervencio-al-carrer/>

Paraules clau:

Medi obert / carrer / serveis públics / equipaments / acompanyament / vincle / participació / socialització

Bibliografia i enllaços d'interès:

- Generalitat de Catalunya. Direcció General de Joventut. «Guia Jove». https://ca.wikibooks.org/wiki/Guia_Jove
- Noemi Canelles. «Joves i espai públic. Ens han pres la plaça?» https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=05a298a7-cf0c-4981-85ae-c465a714cd3c&groupId=7294824
- Mota, M.; Craciun, A.; Leisner, K.; Zenz, B.; Liviu, M. *Practical guide. Sensitizing schoolcommunities on street children issues using non formal education methods. DYNAMO International Street Workers Network.* <http://www.travailderue.org/wp-content/uploads/2014/02/booklet-for-mobile-school.pdf>
- Aramburu, M. «Usos y significados del espacio público». <https://upcommons.upc.edu/handle/2099/6586>
- Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. *Projecte tècnic de medi obert.*
- http://justicia.gencat.cat/ca/ambits/justicia_juvenil/ambits_d_actuacio/medi_obert
- Ajuntament de Caldes de Montbui. «L'atenció als joves des de l'espai públic». <http://www.caldesdemontbui.cat/actualitat/noticies/latencio-als-joves-des-de-lespai-public.html>

- 🏠
- 00
- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- >
- +

15

> Projectes europeus – Erasmus+ Jovenutut

Què és el programa Erasmus+?

Intercanvis juvenils

Cos europeu de solidaritat

Mobilitat de treballadors juvenils i treballadores juvenils

Què és el programa Erasmus+?

Erasmus+ és el programa de la UE en els àmbits de l'educació, la formació, la joventut i l'esport per al període 2014-2021. El treball en els àmbits de l'educació, la formació, la joventut i l'esport pot ser una ajuda important per abordar els canvis socioeconòmics, els desafiaments principals als quals s'enfrontarà Europa durant les primeres dues dècades del segle XXI, i per donar suport a l'aplicació de l'agenda política europea, destinada al creixement, l'ocupació, l'equitat i la inclusió.

En l'àmbit de la joventut, Erasmus+ dona suport a les accions principals següents:

Línia d'acció 1: la mobilitat dels individus per motius d'aprenentatge

- Mobilitat del jovent (intercanvis de grups de joves i el Cos Europeu de Solidaritat)
- Mobilitat del personal professional que treballa en organitzacions juvenils i dirigents juvenils, per accions formatives

Línia d'acció 2: la cooperació per a innovar i intercanviar bones pràctiques entre organitzacions

- Associacions estratègiques per desenvolupar iniciatives conjuntes a través de l'aprenentatge i l'intercanvi d'experiències

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

>

+

15

> Projectes europeus -
Erasmus+ Joventut

Línia d'acció 3: el suport a la reforma de les polítiques de joventut

- Coneixement en l'àmbit de l'educació, la formació i la joventut
- Iniciatives de prospecció (enquestes, estudis, sondejos d'opinió, etc.)
- Suport a les eines polítiques de la UE per al reconeixement de les qualificacions i la transparència, en particular el Youthpass

Tenen un interès especial en aquesta guia les accions de mobilitat dels individus per motiu d'aprenentatge (línia d'acció 1) que es poden gaudir en el marc del programa Erasmus+ Joventut:

Intercanvis juvenils

Permeten a grups de joves (entre 13 i 30 anys) d'almenys dos països diferents reunir-se i conviure fins a un màxim de 21 dies.

Els intercanvis juvenils permeten al jovent desenvolupar competències, sensibilitzar-se sobre temes socials, descobrir noves cultures, costums i estils de vida, principalment a través de l'aprenentatge entre iguals, consolidar valors com la solidaritat, la democràcia, l'amistat, etc.

El procés d'aprenentatge es fa a través de mètodes d'educació no formal.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

>

+

15

> Projectes europeus -
Erasmus+ Joventut

Cos europeu de solidaritat

És una iniciativa nova de la Unió Europea que permet al jovent, d'entre 18 i 30 anys, treballar com a voluntariat o col·laborar en projectes –als països propis o a l'estranger- que beneficiïn la comunitat i la societat en general i adquirir a la vegada una valuosa experiència vital i professional.

Els objectius són posar en pràctica els valors europeus de solidaritat i facilitar que el jovent ajudi on més es necessita, fent front als reptes de la societat, el medi ambient i les catàstrofes naturals, i a la vegada aprenen noves competències i idiomes.

La inscripció en el Cos Europeu de Solidaritat es pot fer des dels 17 anys, però no es pot començar en el projecte fins que compleixin els 18.

Mobilitat de treballadors juvenils i treballadores juvenils

Aquesta activitat dona suport en el desenvolupament professional del personal de l'àmbit de la joventut, mitjançant activitats com: seminaris transnacionals o internacionals, cursos de formació, actes de posada en contacte, visites d'estudi, etc., o d'un aprenentatge per observació o períodes d'observació a l'estranger, en una organització el treball de la qual se centra en l'àmbit de la joventut. Les organitzacions participants

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

>

+

15

> Projectes europeus -
Erasmus+ Joventut

en el projecte gestionen totes aquestes activitats. La participació del personal en l'àmbit de la joventut en aquest tipus d'activitats contribueix a desenvolupar les capacitats de l'organització i té un efecte clar en el treball diari d'aquestes persones.

Recomanacions pràctiques

- El programa Erasmus+ Joventut es gestiona des de l'Agència Nacional Espanyola del programa Erasmus+ que es troba formada per l'INJUVE, les CA i el CJE.
- En el cas de les Illes Balears la gestió correspon a la Direcció General de Joventut del Govern Balear. Dades de contacte:
europa-jove@dgjovent.caib.es
- Telèfon: 971 178 917
- És important seguir els criteris d'elegibilitat que marca la guia del programa:
http://erasmusplus.injuve.es/materiales/guias.html?__locale=es

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

>

+

15

> Projectes europeus -
Erasmus+ Joventut

Paraules clau

Mobilitat / aprenentatge / ocupabilitat / competència /
interculturalitat / desenvolupament personal / emancipació /
emprenedoria / oportunitat

Bibliografia i enllaços d'interès

- Web de l'Agència Nacional Espanyola del programa Erasmus+ Joventut http://www.erasmusplus.injuve.es/index.html?&__locale=ca
- Web de la Comissió Europea https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_en
- Guia del programa Erasmus+ (castellà) http://erasmusplus.injuve.es/materiales/guias.html?__locale=es
- Cos Europeu de Solidaritat – CES https://europa.eu/youth/solidarity_es
- Web de Jove IB Europa <https://www.joveib.cat/viajar-por-europa>
- Web del Servei de Joventut del Govern Balear <https://informalisnormal.wordpress.com/>

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

>

+

15

> Projectes europeus -
Erasmus+ Joventut

- Els intercanvis juvenils al marc del programa Erasmus+ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities/individuals/young-people/youth-exchanges_en
- Com trobar socis i sòcies per a projectes en el marc d'Erasmus+ Joventut <https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/>
- Formacions per a treballadores juvenils i treballadors juvenils, eines i recursos <https://www.salto-youth.net/>
- Formació per a treballadores juvenils i treballadors juvenils en el marc del programa Erasmus+ Joventut <https://www.salto-youth.net/tools/european-training-calendar/>
- Estratègia d'inclusió i de diversitat en el programa Erasmus+ Joventut http://erasmusplus.injuve.es/modules/downloads/materiales/3.Inclusion/download_0001.html
- Com el treball juvenil millora l'ocupabilitat en el marc del programa Erasmus+ Joventut <https://www.salto-youth.net/rc/inclusion/archive/archive-publications/youthworkenhancingemployability/>

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

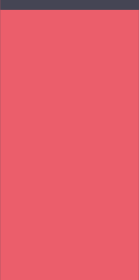
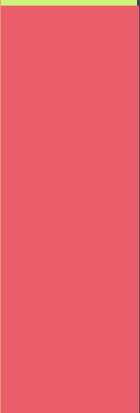
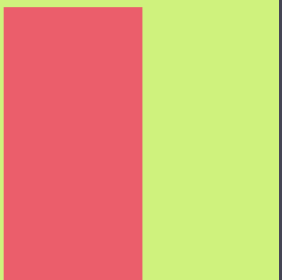
12

13

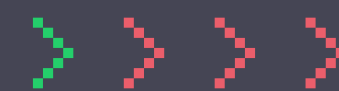
14

15

+

> Glossari

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Glossari

- **Indicador:** un indicador és una xifra representativa d'una magnitud. És el resultat d'una mesura expressada en termes numèrics i és necessari que així sigui, ja que, quan una magnitud no pot expressar-se amb nombres, la informació sobre aquesta torna «dubtosa». Un indicador és, d'aquesta manera, una dada o un conjunt de dades que ajuden a mesurar objectivament l'evolució d'un procés o d'una activitat.
- **Lúdic:** *adj.* Relatiu o pertanyent al joc.
- **Memòria d'activitat:** relació dels actes, dels treballs, de les activitats fetes per una societat, una corporació, etc., dins un temps determinat.
- **Decret llei:** norma jurídica amb rang de llei de l'ordenament legal espanyol.
- **Consell Local de la Joventut:** estructura democràtica de representació i participació juvenils, que sorgeix de la voluntat dels membres i que és capaç d'incorporar els diferents models associatius juvenils (associacions, entitats, grups de joves, etc.) i les inquietuds de la gent jove.
- **Serveis d'informació juvenil:** és un servei públic i gratuït de la Regidoria de Joventut on es recull tota aquella informació d'interès juvenil, per tal d'oferir-la a tot el jovent que la pugui necessitar.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Glossari

- **ERYICA:** Agència Europea per a la Informació i l'Assessorament dels Joves.
- **Perspectiva juvenil:** visió a través de la qual s'intenta democratitzar la participació del col·lectiu jove.
- **Concepció adultocràtica:** entén la joventut com una etapa d'espera passiva, un espai que limita el pas al món adult.
- **Espai juvenil:** equipament públic adreçat al col·lectiu jove sota diverses modalitats.
- **Democràcia participativa:** és una expressió àmplia, que sol referir-se a formes de democràcia on la ciutadania té una participació major en la presa de decisions polítiques que l'atorgada per la democràcia representativa tradicional.
- **Diàleg estructurat:** és un procés participatiu que pretén millorar l'eficàcia de les polítiques públiques a través del diàleg amb persones joves i la societat civil en les fases de disseny, implementació, seguiment i avaluació de les polítiques públiques.
- **Aprenentatge social:** és la teoria d'aprenentatge de conductes noves mitjançant el reforç o càstig, o mitjançant l'aprenentatge observacional dels factors socials de l'entorn. Si les persones veuen conseqüències desitjables i positives en la conducta observada, és més probable que la imitin, la prenguin com a model i l'adoptin.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Glossari

- **Socialització:** procés pel qual un individu interioritza els esquemes de conducta del medi sociocultural al qual pertany. La socialització es produeix amb l'ajuda dels anomenats agents socialitzadors, institucions o persones capaces de transmetre els valors conductuals de la societat en qüestió.
- **Campanya «No i punt!»:** la Direcció Insular d'Igualtat, del Departament de Participació Ciutadana i Presidència del Consell de Mallorca, té com un dels **objectius** promoure que els espais d'oci siguin igualitaris, segurs i de gaudi, tant per a homes com per a dones, lliures d'agressions sexistes, sexuals i homòfobes i aquest és l'objectiu de la campanya «No i punt!»
- **Carnet Jove de les Illes Balears:** el **Carnet Jove** de les Illes Balears té com a funció principal propiciar l'accés a un seguit de productes, serveis, descomptes i avantatges per al jovent.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Persones i entitats col·laboradores

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Persones i entitats
col·laboradores

- Maria Francisca Martí Maria. Geògrafa. Coordinadora del Servei de Joventut de l'Ajuntament d'Algaida.
- Àngel Orfila Jiménez. Geògraf. Director de Joventut de l'Ajuntament de Sant Lluís i director de l'escola de formació a Menorca de la Fundació per a l'Esport Balear.
- Albert Giner Cadena. Politòleg. Director de lleure, formador de monitors i monitores i directors i directores de lleure. Coordinador del Casal Municipal de Joves d'Esporles.
- Mar Alemany Abrines. Coordinadora del Casal Municipal de Joves de Puigpunyent.
- Francesca Grimalt Sabater. Educadora social. Educadora de medi obert i coordinadora sociocultural de l'Ajuntament d'Esporles.
- Toni Pozo Rodríguez. Formador del programa Erasmus+. Director de lleure, formador de monitors i monitores i directors i directores de lleure. Membre de l'equip directiu del Centre d'Estudis de l'Esplai.
- Francisco A. Mascaró Romero. Informador i dinamitzador juvenil i responsable de projectes europeus del Servei de Joventut de l'Ajuntament de Calvià. Director i monitor de lleure, formador de monitors i monitores de lleure. Formador del programa Erasmus+.

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

> Persones i entitats
col·laboradores

- Assumpta Mas Liñares. Llicenciada en pedagogia i màster en joventut i societat. Tècnica de joventut a l'Institut Balear de la Joventut del Govern de les Illes Balears. Promotora i responsable de l'Observatori de la Joventut.
- Antònia Maria Pou Rotger. Consultora d'experiència d'usuari especialitzada en comunicació social.
- Observatori de la Joventut de les Illes Balears.
- Associació de Professionals de Joventut de les Illes Balears.

centre d'estudis
de l'esplai